

LAS POSAVJE

**STRATEGIJA LOKALNEGA RAZVOJA ZA
LOKALNO AKCIJSKO SKUPINO POSAVJE
2014 - 2020**

Krško, februar 2020

2. Kazalo

3.	Osebna izkaznica LAS	3
4.	Povzetek SLR	4
5.	Opredelitev območja in prebivalstva zajetega v SLR	4
6.	Analiza razvojnih potreb in možnosti območja LAS, vključno z analizo prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti	31
7.	Podroben opis tematskih področij ukrepanja	36
8.	Opis in način doseganja ter zasledovanja horizontalnih ciljev Evropske unije	43
9.	Opis SLR in njenih ciljev vključno z določitvijo mejnikov in ciljnih vrednosti kazalnikov	45
10.	Opis postopka vključitve skupnosti v pripravo SLR	56
11.	Akcijski načrt, iz katerega izhaja opis prenosa ciljev v ukrepe, odgovornost za izvajanje ukrepov, vključno s časovno opredelitvijo letnih aktivnosti	59
12.	Opis sistema spremljanja in vrednotenja SLR	69
13.	Opis postopka določitve vodilnega partnerja LAS in opis kadrovskih kapacitet, finančni viri, izkušnje in znanje	71
14.	Opis nalog, odgovornosti in postopkov sprejemanja odločitev organov LAS	72
15.	Merila za izbor operacij in opis postopka izbora operacij	78
16.	Finančni načrt, vključno s finančno razdelitvijo po zadevnih skladih iz te uredbe v skladu s finančnim okvirjem	89
17.	Priloge	96

3. Osebna izkaznica LAS

Naziv LAS	LAS POSAVJE		
Naslov LAS	CKŽ 2, 8270 Krško		
Naslov varnega elektronskega predala	rra-posavje@poslovna.posta.si		
Spletna stran LAS	www.las-posavje.si		
Predsednik LAS	mag. Janja Jordan		
Vodilni partner LAS	REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA POSAVJE		
Naslov vodilnega partnerja LAS	CKŽ 2, 8270 KRŠKO		
Številka transakcijskega računa LAS	0110 0600 0050 269 z nazivom Lokalna akcijska skupina Posavje 2014-2020		
Velikost območja LAS	968,2 km ²		
Število prebivalcev LAS	75.683 (1. 7. 2014, SURS)		
Število občin	6		
Vključene občine (naštejte)	Bistrica ob Sotli, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Radeče, Sevnica		
Problemsko območje ali območje ZTNP-1 (označi)	☒ DA ☐ NE		
Kohezijska regija	Vzhodna Slovenija		
SLR bo financirana (označi)	☒ EKSRP	☐ ESRR	☐ ESPR
Glavni sklad (označi)	☒ EKSRP	☐ ESRR	☐ ESPR
Datum ustanovitve lokalnega partnerstva	19.10.2015		
Število članov LAS	99 (19.10.2015)		

4. Povzetek SLR

Lokalno partnerstvo LAS Posavje je bilo vzpostavljeno na ustanovni skupščini 19.10.2015 v Krškem. Partnerstvo pokriva območje občin Bistrica ob Sotli, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Radeče in Sevnica s skupno 75.683 prebivalci.

Strategija lokalnega razvoja LAS Posavje 2014-2020 (SLR) je bila pripravljena v sodelovanju s prebivalstvom in temelji na izkušnjah izvajanja programa LEADER v obdobju 2007-2013. Izvajanje strategije bo potekalo s podporo vseh *treh skladov, vključenih v mehanizem CLLD*: Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (ESPR) in Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR).

SLR se osredotoča na *štiri tematska področja ukrepanja*: Ustvarjanje delovnih mest, Razvoj osnovnih storitev, Varstvo okolja in ohranjanje narave ter Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin. Skladno s prepoznanimi potrebami je bila pripravljena tudi razporeditev sredstev za izvajanje operacij v okviru SLR po tematskih področjih ukrepanja in skladih. Ta izhaja iz prepoznanih potreb in interesov aktivnih deležnikov, ki so tekom procesa priprave SLR predložili projektne ideje in pobude.

Ohranjanje vitalnosti podeželja in krepitev povezav med mestom in podeželjem, povečanje zaposlitvenih možnosti, krepitev perspektivnih dejavnosti območja, zagotavljanje boljšega socialnega položaja prebivalcev ter skrb za kakovost stanja okolja in ohranjenost narave so osrednji nameni strategije.

Strategijo bomo uresničevali s pripravo in izvedbo partnerskih projektov, ki bodo sledili sedmim posebnim ciljem in osmim ukrepom. Strategija je živ dokument, njeno izvajanje bomo sprotno spremljali, ugotavljali napredek in jo po potrebi tudi dopolnjevali.

5. Opredelitev območja in prebivalstva zajetega v SLR

5.1 Splošne geografske značilnosti območja LAS Posavje

a) Utemeljitev geografske zaokroženosti območja LAS

LAS Posavje se je oblikovala na enakem območju kot v obdobju 2007 - 2013 in vključuje območje vseh občin razvojne in statistične regije Posavje: Bistrico ob Sotli, Brežice, Kostanjevico na Krki, Krško, Radeče in Sevnico. Upravno območje pokrivajo tri upravne enote - Brežice, Krško, Sevnica, s svojima krajevnima uradoma v Radečah in Bistrici ob Sotli pa še upravni enoti Laško in Šmarje pri Jelšah.

Karta 1: Območje LAS Posavje (vir: RRP regije Posavje 2014-2020)

Območje je geografsko zaokrožena celota na jugovzhodu Slovenije ob spodnjem toku Save s pritoki Mirne, Krke in Sotle. Na severu poteka čez Srednjesotelsko gričevje (Kozjansko), na vzhodu se stika s Posavskim hribovjem, proti jugu pa se nadaljuje s Krškim, Senovskim in Bizeljskim gričevjem, ki preide v Krško raven ter proti jugovzhodu v del Gorjancev. Vzdušje Sotle območje meji na Republiko Hrvaško. Območje leži na stičišču predalpskega, panonskega in dinarskega sveta.

b) Velikost območja LAS

Z 968,2 km² območje LAS predstavlja 4,78 % površine Slovenije. Večina od 447 naselij je pretežno podeželskih z razpršenim vzorcem poselitve.

Urbana območja LAS obsegajo 22 naselij v skupni površini 75 km², razvrščenih po naslednjih tipih:

a. Fiksni del: Občina Brežice: Brežice Občina Krško: Krško Občina Sevnica: Sevnica (somesstje)

b. Varibilni del:

Ostala urbana območja: Občina Krško: Leskovec pri Krškem, Senovo; Občina Radeče: Radeče

Dodatna druga urbana območja: Občina Bistrica ob Sotli: Bistrica ob Sotli; Občina Brežice: Artiče, Bizeljsko, Dobova, Globoko, Pišece, Cerklje ob Krki; Občina Kostanjevica na Krki: Kostanjevica na Krki; Občina Krško: Brestanica, Raka, Podbočje; Občina Sevnica: Blanca, Boštanj, Krmelj, Loka pri Zidanem mostu, Šentjanž. (Priloga 1 Pravilnika o določitvi seznama dodatnih drugih območij za potrebe opredelitve območij LAS, Ur.l. RS št. 12/16).

Preglednica 1: Osnovni podatki o LAS Posavje

Občina	Površina a km ² 2014	Št. naselij 2014	Št. gosp. 2011	Št. prebivalcev (1.7.)			Gostota poseljenosti (1.7.)		Indeks staranja (1.7.)	
				2002	2011	2014	2002	2014	2002	2014
Bistrica ob Sotli	31,1	11	557	1460	1436	1390	46,9	44,4	126,3	134,6
Brežice	268,1	109	9979	23253	24301	24252	86,7	90,4	116,7	141,5
Kostanjevica na Krki	58,3	28	873	2419	2404	2399	41,5	41,6	-	118,8
Krško	286,5	158	10174	25167	25867	25893	87,8	90,2	95,0	109,0
Radeče	52,0	23	1810	4617	4445	4332	88,8	82,8	97,4	139,8
Sevnica	272,2	118	6842	17726	17595	17414	65,1	64,3	88,4	135,6
SKUPAJ	968,2	447	30235	74642	76048	75683	77,1	78,2	-	-

Vir: SURS. Podatkovni portal SI-STAT.

Problemsko območje: Vlada RS je 25.07.2013 sprejela sklep št. 00726-19/2013/7 o dodatnih začasnih ukrepih razvojne podpore za problemsko območje z visoko brezposelnostjo za območje občin Hrastnik, Radeče in Trbovlje in Program spodbujanja konkurenčnosti in ukrepov razvojne podpore za območje občin Hrastnik, Radeče in Trbovlje v obdobju 2013–2018. Na območju LAS se v problemsko območje uvršča območje Občine Radeče.

c) Strukturne danosti območja LAS

Kmetijske površine

Zmanjšanje KZU in števila kmetijskih gospodarstev, več kmetij z več kot 10 ha KZU. Prevladujejo živinoreja, sadjarstvo, vinogradništvo, upad pridelave žit.

Naravne danosti območja so ugodne za kmetijsko dejavnost. Nižinski in uravnani območji Krškega in Brežiškega polja z rodovitno rjavo prstjo nudita ugodne pogoje za poljedelstvo, pobočja Krškega in Bizeljskega gričevja na prisojnih pobočjih poraščajo sadovnjaki in vinogradi, prav tako v občini Bistrica ob Sotli na osojnih in višjih gričevnatih predelih, v hribovitem delu Posavja pa gozd s hribovskimi kmetijami, na katerih prevladuje živinoreja.

Na območju LAS je imelo leta 2010 5.657 kmetijskih gospodarstev 29.087 ha kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU). V primerjavi s kmetijskim popisom leta 2000 se je število kmetijskih gospodarstev zmanjšalo za 596 (10 %), KZU pa so se zmanjšala za 1.168 ha. 68 % kmetij obdeluje do 5 ha kmetijske zemlje, 21 % kmetij obdeluje od 5 do 10 ha in samo 11 % kmetij obdeluje več kot 10 ha kmetijskih zemljišč. 4,3 % zmanjšanje kmetijskih površin v Posavju je znatno večje od povprečja Slovenije (0,6 %) in je takoj za Goriško in Gorenjsko regijo. Prevladujoči razlogi so opuščanje kmetijske rabe, zaraščanje in urbanizacija. Za 7 % pa se je povečalo število kmetijskih gospodarstev, ki imajo v uporabi več kot 10 ha KZU, takšnih je danes 104. Povečanje števila največjih kmetij je zaznano v večini občin LAS, izjema sta občini Bistrica ob Sotli in Kostanjevica na Krki.

V strukturi KZU prevladujejo trajni travniki in pašniki s 55 %, sledijo njive 35 % in trajni nasadi z 9 %. Prevladujoče trajno travnije pogojuje relativno velik obseg živinoreje. Število kmetijskih gospodarstev, ki prideluje žita, je bilo v letu 2010 za 29 % nižje kot v letu 2000. Med trajnimi nasadi, ki jih je skupaj 2.833 ha, obsegajo sadovnjaki 1.084 ha, vinogradi pa 809 ha.

Kmetijski sektor je v zadnjih letih veliko bolj občutljiv tudi zaradi podnebnih sprememb (pozebe, suše, večja pogostost poplav, erozij).

Gozdovi

Ohranjena naravna drevesna sestava, prevladujejo bukovi gozdovi, 89 % gozdov v zasebni lasti, velika razdrobljenost gozdnih posesti in nepovezanost lastnikov gozdnih posesti ovira trajnostno gospodarjenje z gozdom.

Po podatkih veljavnih gozdnogospodarskih načrtov gospodarskih enot gozdovi v območju LAS pokrivajo 46.505 ha. Gozdatost regije je 48 %, v Sloveniji pa 60 %.

Ena od značilnosti gozdov območja je velika rastiščna in vegetacijska pestrost, ki izhaja iz raznolikih geoloških razmer, razgibanega reliefa in lege na stičišču predalpskega, panonskega in dinarskega sveta. Med ohranjenimi gozdovi prevladujejo bukovi gozdovi na nekarbonatnih kamninah (48 %), sledijo bukovi gozdovi na karbonatih (35 %), dobovi in gradnovi (14 %) ter gozdovi na termofilnih, ekstremnih in ostalih legah (3 %). Skoraj 86 % gozdov ima naravno ohranjeno drevesno sestavo, kar predstavlja pomemben ekološki potencial tega prostora.

Gozdnih sestojev s spremenjeno, rastiščem tujo drevesno sestavo (smreka, zeleni bor, duglazija), je le 14 %. Lesna zaloga znaša 276 m³/ha. V zalogi prevladujejo listavci z 236 m³/ha (86 %), iglavcev je 40 m³/ha. Letni prirastek znaša 7,8 m³/ha. Poleg lesnoproizvodne vloge ima kar 57 % gozdov poudarjene še ekološke funkcije (varovalna, hidrološka, ohranjanje biotske raznovrstnosti, klimatska) in 33 % gozdov socialne funkcije (predvsem rekreacijsko in funkcijo varovanja naravnih vrednot).

Preglednica 2: Kmetijske in gozdne površine ter površine NATURA 2000

Občina	Kmetijska zemljišča v uporabi (ha)		Št. kmetij. gospodarstev		Površina KZU na km. gosp. (ha)		Površina gozdov (ha)		% zasebn. gozda	NATURA 2000* (%)
	2000	2010	2000	2010	2000	2010	2005	2012	2005	2013
Bistrica ob Sotli	1322	1325	252	212	5,2	6,2	1229	1235	77,1	99,54
Brežice	9767	9560	2078	1834	4,7	5,2	9920	9626	80,0	18,60
Kostanjevica na Krki	1142	1026	257	230	4,4	4,5	3799	3836	73,6	69,93
Krško	9737	8961	1984	1764	4,9	5,1	12800	12530	89,0	21,23
Radeče	1038	1069	241	218	4,3	4,9	3461	3383	57,8	28,32
Sevnica	7249	7146	1441	1399	5,0	5,1	16101	15895	93,2	5,98
SKUPAJ	30255	29087	6253	5657	4,8	5,1	47310	46505	n.p.	22,00

* delež v površini občine; Viri: SURS, Popis kmetijstva 2000 in 2010, Zavod RS za varstvo narave. http://www.zgs.si/slo/delovna_podrocja/lesna_biomasa/potenciali_po_obcinah/index.html

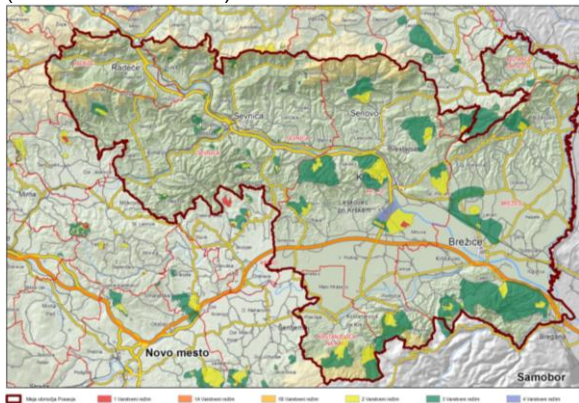
Vode

Bogastvo voda, potreba po trajnostnem gospodarjenju z viri in zaščiti virov pitne vode.

Območje je bogato z vodnimi viri in vodotoki. Voda ima okoljski, ekonomski, socialni in kulturni pomen. Reke Krka, Sava, Mirna in Sotla, številni ribniki, Bohorski slapovi (Bojanca, Pekel, Ubijavnik, Bojavnik), Soteska reke Bistrice, izvir reke Trebčice, Dolina Sopote, številni potoki, studenci in termalni vreli so ključni elementi vodnega sveta. Vode so strateškega pomena za proizvodnjo električne energije, turizem, kmetijstvo in ribogojstvo, oskrbo s pitno vodo. Na območju se nahajajo tudi pomembna vodovarstvena območja.

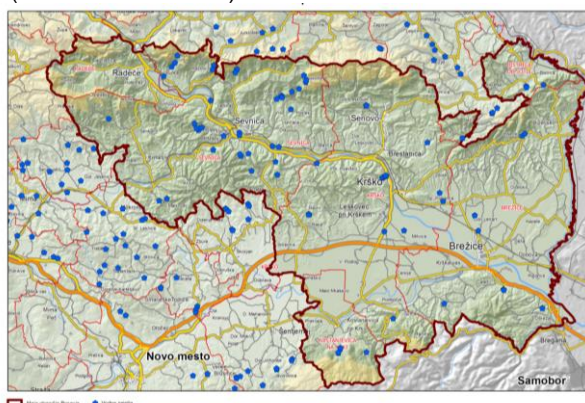
Karta 2: Vodovarstvena območja

(vir: RRP 2014-2020)

Karta 3: Oskrba s pitno vodo

(vir: RRP 2014-2020)

Varovana in zavarovana območja narave

Raznolikost varovanih območij, širjenje invazivnih vrst, potreba po boljšem varstvu in upravljanju varovanih območij.

Ekološko pomembno območje (EPO) je po Zakonu o ohranjanju narave območje habitatnega tipa, dela habitatnega tipa ali večje ekosistemske enote, ki pomembno prispeva k ohranjanju biotske raznovrstnosti. EPO v LAS Posavje so raznolika, v delu se raztezajo tudi izven območja: Kum, Jovsi, Sava od Radeč do državne meje, Gorjanci, Kozjansko-Sotla, Tisovec – Orlica - Knušperška gora, Bohor - Vettnik, Krakovski gozd, Šentjernejsko polje, Ajdovska jama, Brestanica, Posavsko hribovje, Kamenški potok, Raja peč, Ajdovska peč.

Natura 2000: Namen omrežja varovanih območij Natura 2000 je ohranjanje biotske raznovrstnosti z varovanjem naravnih habitatov prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst. Površine Natura 2000 zavzemajo 22 % LAS Posavje z znantnimi razlikami med občinami. Medtem ko je praktično celotna površina občine Bistrica ob Sotli del Natura 2000 (99,5 %) in je delež v občini Kostanjevica na Krki 70 %, pa v občini Sevnica znaša skromnih 6 %.

- **Jovsi in Dobrava:** Jovsi so obsežna poplavna ravnica vzdolž reke Sotle, kjer prevladujejo močvirna in vlažna travišča, ki predstavljajo pomemben življenjski prostor številnim živalskim vrstam, predvsem pticam (preko 80 vrst ptic; med njimi tudi najbolj ogrožene – kozica, kosec, črnočeli srakoper in zlatovranka)¹, zato je eno najpomembnejših ornitoloških območij v Sloveniji. Dobrava je ohranjen poplavni gozd, kjer prevladuje hrast dob, tu gnezdi srednji detel.
- **Krakovski gozd:** znameniti Krakovski gozd meri okoli 30 km² in leži med Zakrakovjem na zahodu, Krko na jugu in Krškim poljem na vzhodu. Na severu se nadaljuje v gozd Šumo zahodno od Velike vasi pri Krškem in gozd Dobravo na jugovzhodnem vznožju Krškega gričevja. Med drevesi prevladujeta hrast dob in beli gaber. V južnem osrčju Krakovskega gozda je iz gospodarjenja izločen 40,5 ha velik del, ki je od leta 1952 zavarovan kot naravni rezervat z ohranjenimi pragozdniimi značilnostmi.
- **Gorjanci in Kostanjeviška jama:** Pomembne značilnosti planotastega hribovja Gorjanci so košenice z redkimi rastlinskimi vrstami, številne kraške jame, med njimi je najpomembnejša Kostanjeviška

¹ Zavod RS za varstvo narave, http://www.zrsvn.si/life/sl/informacija.asp?id_meta_type=43&id_informacija=281

jama. Leži ob vznožju Gorjancev pri izviru potoka Studena, približno 1 km od Kostanjeviškega otoka. Odkrili so jo leta 1937. Je ena izmed štirih najbolj obiskanih kraških jam v Sloveniji, ki ima na voljo 300 m urejenih in osvetljenih poti, namenjenih za turistične ogleda.

- *Ajdovska jama*: Ajdovska jama je opredeljena kot geomorfološka podzemeljska in zoološka naravna vrednota državnega pomena. Po velikosti v geomorfološkem pomenu ni primerljiva z večjimi jamami v dinarskem svetu, vsekakor pa je ena pomembnejših iz zoološkega vidika v Sloveniji in Evropi. Predstavlja zatočišče več vrst netopirjev, vključno z največjo porodniško kolonijo južnega podkovnjaka v Sloveniji. Območje je pomemben prehranjevalni in reprodukcijski habitat netopirjev in metulja črtasti medvedek. Naravno ohranjene vodotoke odlikuje pestra favna velikih nevretenčarjev, med njimi raka navadnega koščaka.
- *Bohor*: Bohor je geološka posebnost. Razteza se v 20 km dolgem loku med reko Savo ter izlivom Savinje in Sotle v Savo. Pogorje Bohor in Orlica sta vzhodni podaljšek Posavskih gub in odličen prikaz delovanja narave, ki ustvarja številne slapove in slapiče: Bojanca nad Stranjskim potokom, Pikel na Blanščici, Ubijavnik na Dobrovškem potoku in Bojavnik na Globokem grabnu ter slap Zapečje.
- *Posavsko hribovje*: Varovano območje v območju LAS Posavje, zajema predvsem južna, skalna pobočja Kuma in severno pobočje Grajskega hriba na Svibnem, oboje v občini Radeče. O ogroženosti območja govorimo z vidika varovanja ptic v skalnatih stenah (npr. planinski orel, sokol selec, belovrati muhar, črna štorclja, velika uharica).
- *Kozjansko*: značilnost območja je ohranjena ekstenzivna kulturna krajina (veliko visokodebelnih sadovnjakov, ekstenzivnih travnikov).

Zavarovana območja narave: Kozjanski park je regijski park, ustanovljen leta 1981 na površini 20.760 ha. Del površine parka v območju LAS Posavje vključuje površine občine Bistrica ob Sotli, Krško in Brežice. Prepoznan je po edinstvenem sožitju narave in človeka, ohranjeni naravi in naravnih vrednotah, bogastvu kulturne dediščine ter uresničevanju trajnostnega razvoja, ki povezuje človeka z naravo in tradicijo s sodobnostjo. Leta 2010 je bila pokrajina med Savo, Savinjo in Sotlo z imenom Kozjansko in Obsotelje sprejeta v svetovno mrežo biosfernih območij, ki danes šteje že 610 območij v 117 državah sveta.

Druge naravne vrednote: Na območju so še druge naravne vrednote in znamenitosti, kot so Hrib Magolnik, Jeračeva smreka, Sopota, Glužuta s pritoki, soteska reke Bistrice – Prišjek, najdebelejši hrast Dob v Sloveniji, Gašperjev kostanj, Žurajev hrast, bukev »konjska glava«, park Dvor, park Pišece, park Sevnica, Grajski hrib na Svibnem. Tukaj živijo redke in ogrožene ptice (kosec), redke živali (žaba plavček, netopirji, srednji detel, črna štorclja, bober, rdeči škarjavec), redke cvetlice (opojna zlatica, kranjski šebenik, clusijev svišč, rumeni sleč, navadna jarica, arnika, močvirska logarica, osjeliko mačje uho), Jeračeva smreka (spomenik lokalnega pomena).

Izzivi varovanih območij narave: Leta 2009 so v največji slovenski termalni mrtvici Topla pri Čatežu odkrili populacijo rdečeškarjevca, ki močno vpliva na spreminjanje vodne flore in favne.² Invazivna vrsta ambrozija, ki zaradi premajhne stopnje ozaveščenosti prebivalstva in neurejene zakonodaje na tem področju, močno ogroža ne le območja narave, temveč tudi zdravje prebivalcev. Izzivi varovanih območij so povezani s preprečevanjem širjenja teh vrst, z upravljanjem vodotokov (Krakovski gozd), renaturacijo (izlivni del Sotle), izboljšanjem stanja vodnih in obvodnih ekosistemov (Jovsi), prav tako pa tudi z usmerjanjem obiskovalcev in zagotavljanjem kakovostne interpretacije ter ozaveščanja obiskovalcev in prebivalcev o pomenu ohranjanja narave in priložnostih trajnostnega razvoja območij. Izziv je tudi učinkovito upravljanje (skrbništvo, koncesije) in usklajevanje med pristojnimi institucijami.

Krakovski gozd predstavlja največji sklenjeni ostanek nižinskih poplavnih gozdov v Sloveniji. Ob poročanju po habitatni direktivi (2014) je bil HT ilirskih hrastovo-belogabrovih gozdov uvrščen med najbolj ogrožene HT v državnem merilu (U2). Vzroki ogroženosti niso povsem definirani. Eden ključnih dejavnikov naj bi bilo poslabševanje hidrološkega režima z upadanjem podtalnice, kar ima za posledico počasno obnovo in pešanje vitalnosti gozdnega ekosistema. Spremembe so lahko povezane z izvedenimi regulacijami potokov in hitrim odvodom površinske vode v okolici Krakovskega gozda, krčenjem retenzijskega prostora ter spremembo klimatskih razmer. (Vir: Hudoklin, 2015)

Pomemben izziv je ozaveščanje tako splošne javnosti kot tudi lastnikov zemljišč v varovanih območjih in izvajanje ukrepov varstva (npr. o koristih ogroženih vrst, preseganju omejitev, ki izhajajo iz ukrepov varstva – ekološko kmetijstvo, naravoslovni turizem, upravljavski načrti za posamezna območja idr.), saj

² <http://www.delo.si/clanek/191341>

procesa zmanjševanja biotske pestrosti na celotnem ozemlju Slovenije, vključno s Posavjem, nismo uspeli zaustaviti.³

S Posavjem povezujemo dve avtohtoni pasmi živali (posavski konj, krškopoljski prašič), pišečko marelico in sevniško voščenko: Krškopoljski ali črno pasasti prašič je edina slovenska avtohtona pasma prašičev, značilna predvsem za Dolenjsko in Posavje. To ekstenzivno pasmo odlikujejo izredna odpornost, dobra prilagodljivost na skromne razmere reje in prehrane ter izredna kakovost mesa, kljub temu do nedavnega ni bila deležna nobenega sistematičnega rejškega dela.⁴

Posavskega konja so v Sloveniji tradicionalno redili v spodnjem toku reke Save, zlasti na območju Krškega in Brežic. Pasma so ustvarili in oblikovali kmetje sami, rodovne knjige za posavskega konja se vodijo od leta 1993 dalje. Rejci posavskih konj so včlanjeni v Posavsko konjerejsko društvo Krško-Brežice-Sevnica, ki skrbi za promocijo, izobraževanje rejcev in razstavljanje konj posavske pasme.⁵

Z namenom ohranjanja visokodebelnih sadnih dreves in starih sadnih sort, biotske pestrosti vrst in sort v funkciji bogatega elementa tradicionalnega izgleda kulturne krajine in življenjskega prostora izpostavljam tudi **pišečko marelico in sevniško voščenko**, pri kateri gre pravzaprav za dolensko voščenko, ki je slovenska avtohtona sorta jabolk.

Kulturna dediščina

Raznolika kulturna dediščina je še premalo prepoznavna in obiskana.

Območje LAS Posavje odlikuje bogata in raznolika kulturna dediščina. Po podatkih registra je na območju 1.278 enot nepremične kulturne dediščine (MK, september 2015), med njimi je 14 spomenikov državnega ali lokalnega pomena.

- *Gradovi/graščine/utrdbe in muzeji:* Grad Brežice, Grad Mokrice, Mestna hiša Brežice, Mencingerjeva hiša, Valvasorjeva hiša, Grad Bizeljsko, Grad Pišece, Grad Šrajbarskiturn Leskovec pri Krškem, Grad Rajhenburg, Spodnji grad Brestanica, Grad Sevnica in Lutrova klet, Grad Raka, razvaline gradu Kunšperk, Grajske razvaline Radeče, Grajske razvaline Žebnik, Grajska razvalina Svibno, Dvorec Turn, Dvorec Dvor s parkom, Trinkova graščina, Samostansko poslopje Galerija Božidarja Jakca in Forma Viva.
- *Etnološka/Naselbinska dediščina:* etnografske zbirke starih hiš, orodij in predmetov - Etnografska zbirka Marije Sušnik na Bizeljskem, Etnološka zbirka Šribar, Etnološka zbirka Ključevšek, rojstna hiša Maksa Pleteršnika in Kovaški muzej v Pišecah, Čimerno in Svibno-krajina, številni kozolci, hrami, vodnjaki, mlini, preše, klopotci, čebelnjaki, razpela in znamenja.
- *Znamenite hiše in mavzoleji velikih osebnosti:* Ohranjene so Mencingerjeva hiša, Valvasorjeva hiša (obe kulturna spomenika lokalnega pomena), rojstna hiša Patra Simona Ašiča, Pleteršnikova domačija Pišece, Hočevarjev mavzolej, Mavzolej Anastazija Grūna in dediščina zgodovinskih osebnosti: Veronika Deseniška, Rajnpreht Rajhenburški - prvi vitez Rajhenburški, Adam Bohorič, Jurij Dalmatin, Primož Trubar, Janez Vajkard Valvasor, Josipina Hočevar, Martin Hočevar, Anton Aleksander Auersperg - Anastazij Gruen, Ivan Lapajne, dr. Tomaž Romih, Janez Mencinger, Maks Pleteršnik, Emilija Fon, Vladimir Štoviček, pater Simon Ašič, Alenka Gerlovič (slikarka), akademik dr. Jože Toporišič.
- *Arheološka najdišča:* na območju je kar nekaj arheoloških najdišč, med najpomembnejšimi so Ajdovska jama pri Nemški vasi, Drnovo – Nevidunum (ostanki rimskega pristanišča), Libna, Dunaj nad Krškim, Ajdovski gradec – Vranje pri Sevnici, Dobe, Dobova, Rigonce – antično naselje, Cerklje ob Krki – trasa rimskega vodovoda.
- *Tehniška dediščina:* Rudnik rjavega premoga – Reštanj, Senovo; Rudnik svinca in cinka – Stranje, Bohor, Železni most, Cumarjev mlin, stara elektrarna.
- *Repnice:* Repnice so jame, skopane v kremenčevem pesku, ki ga je na območje Bizeljskega pred milijoni let naplavilo Panonsko morje. Imenujejo se po repi, ki so jo v njih shranjevali poleg drugih poljskih pridelkov. Peščene luknje spadajo med avtohtono naravno, zgodovinsko, etnološko in kulturno dediščino tega območja. Na območju Bizeljskega in Pišec je bilo več kot 150 repnic, trenutno je v okolici Brezovice urejenih 5, v katerih shranjujejo in zorijo vina.

Območje je bogato tudi s sakralno dediščino. Nesnovna dediščina ponuja potencial za oživitev skozi turizem.

³ Analiza doseganja ciljev Strategije ohranjanja biotske raznovrstnosti v Sloveniji, končno poročilo, 2012

⁴ Posvet rejcev krškopoljskih prašičev, članek Dolenjski list 9. maja 2013.

⁵ Slovensko združenje rejcev konj pasme Posavec, spletna stran www.posavec.si

Izzivi kulturne dediščine: Čeprav je precej objektov kulturne dediščine relativno dobro vzdrževanih, prenovljenih in v funkciji (muzejske dejavnosti, galerije, gradovi ipd.), pa je ta premalo prepoznana in obiskana. Stanje obnove se po območju razlikuje. Spodnjeposavska statistična regija je bila v letu 2013 po številu muzejev in razstavišč na 10.000 prebivalcev skupaj z Goriško in Zasavsko na 5. mestu v Sloveniji, po številu obiskovalcev razstav v muzejih in razstaviščih pa na zadnjem (195 obiskovalcev na razstavo). Bistvenega pomena je tudi krepitev ozavešanja lokalnega prebivalstva na področju kulture.

Obnovljivi viri energije, učinkovita raba virov in raba naravnih materialov

Območje LAS ima potencialne za razvoj obnovljivih virov energije (voda, termalna voda, les), posebnega pomena pa je tudi povečanje znanj za učinkovito rabo energije ter tudi krepitev rabe naravnih materialov (les, glina, slama, konoplja, ...).

d) stanje infrastrukture in opremljenosti z osnovnimi storitvami

Prometna infrastruktura in dostopnost območja

Območje na ključnih evropskih koridorjih. Kolesarsko omrežje v razvoju. Javni potniški promet izven glavnih središč je slabo dostopen, povezave vlak-avtobus-kolo neustrezne.

Cestna infrastruktura: Glavni prometni povezovalni osi v območju sta avtocesta Ljubljana – Obrežje in glavna cesta v smeri Celja, ki gre preko Krškega, Sevnice in Radeč. Pomembne povezave so še v smereh Krško – Brežice, od Brežic preko Bizeljskega do Bistrice ob Sotli ter Krško – Kostanjevica na Krki proti Novemu mestu. Od skupaj 2.761,2 km javnih cest je 86 % občinskih in 12,5 % državnih. Bolj odmaknjene od avtocestnega križa so Radeče (37 km, 36 min), sledita Sevnica in Bistrica ob Sotli (25 km oz. 25 min). Območje je specifično zaradi bližine hrvaške prestolnice. Iz Brežic do centra milijonskega Zagreba je le pol ure vožnje, relativno hitro dostopna so tudi večja zaposlitvena središča: Novo mesto – pol ure ter Ljubljana, Celje in Maribor eno uro. Glavne cestne povezave v regiji so vzdrževane, v večini primerov občine vzdržujejo tudi državne ceste. Ceste do oddaljenejših naselij so slabše vzdrževane.

Kolesarsko omrežje: Na območju je zabeleženih 50 kolesarskih tur, dolgih od 16 do 60 km in so del 1.500 km kolesarske mreže po Posavju. Poti niso označene in tudi ne kategorizirane. V zadnjih letih je opazen porast števila kolesarjev, ki pa se soočajo z nepovezanim in premalo opremljenim kolesarsko infrastrukturo (parkirišča, nadstrešnice,..) in slabimi možnostmi prevoza koles z javnim prevozom. Projekt »Sava – Krka bike« povezuje vse občine območja LAS in osem občin Jugovzhodne regije, ki skupaj z Direkcijo RS za ceste načrtujejo vzpostaviti infrastrukturo za državne kolesarske povezave. Namen projekta je umestiti v prostor in zgraditi državne kolesarske povezave ter v naslednjih fazah vzpostaviti mrežo regionalnih kolesarskih poti. Načrtovane kolesarske povezave:

- D2: Žužemberk - Dolenjske Toplice - Straža - Novo mesto - Šentjernej - Kostanjevica na Krki - Brežice (Obrežje) - Bregana (R Hrvaška);
- D5: Brežice - Bistrica ob Sotli - Podčetrtek;
- G17: Radeče - Sevnica - Krško - Brežice- (Rigonce) - (Hermica, R Hrvaška);
- G19: Sevnica - Mokronog-Trebelno - Škocjan - Šmarješke Toplice - Novo mesto

Železniška infrastruktura: Čez centre območja LAS - Sevnico, Krško, Brežice in naprej proti mejnemu prehodu Dobova poteka 10. panevropski koridor (Salzburg – Solun). Prednost železniške proge je, da je dvotirna in ima dovoljeno obremenitev 22,5 ton/os, vendar je v primerjavi s sodobnimi evropskimi sistemi zastarela. Modernizacija je strateškega pomena tako za razvoj tovornega kot potniškega, predvsem pa mednarodnega železniškega prometa. Dostopnost železnice predstavlja pomemben potencial za nadaljnji gospodarski razvoj območja. Potekajo prizadevanja za ponovno vzpostavitev železniške proga Imeno – Bistrica ob Sotli – Zagreb, ki bi na tem območju pomenila nov gospodarski in tudi turistični razvoj. Proga pa poteka na območju dveh LAS.

Letališča: Letališče Cerklje ob Krki je edino vojaško letališče v Sloveniji, uporablja ga Slovenska vojska. Vzpostavljen je tudi civilni del letališča, ki pa še ni zaživel in predstavlja priložnost za razvoj turizma in drugih dejavnosti. Na območju letališča posluje javni zavod Letalski center Cerklje ob Krki in heliport. Individualni heliport ima za svoje lastne potrebe v neposredni bližini tudi bolnišnica Brežice. Danes so za območje najbližja letališča v Zagrebu (50 km), Ljubljani (110 km) in Mariboru (90 km).

Javni potniški promet: Redne avtobusne povezave so večinoma zagotovljene le v smeri glavnih regionalnih prometnic, vendar so redke, slabo zasedene, njihovo število pa upada. Dostop z javnim prevozom do centralnih dejavnosti v središčih (zdravstvo, izobraževanje, uprava) je za prebivalce na razpršenih območjih poselitve slab. Poskrbljeno je za šolske prevoze. Sicer v regiji prevladuje osebni potniški promet. Javni prevozi do večjih mest izven regije so neurejeni oz. jih sploh ni. Železniške

povezave do Novega mesta ni, avtobusne linije pa so vezane izključno na šolske prevoze. Do mesta Zagreb obstajajo zasebni avtobusni prevozi, ki v večini primerov niso evidentirani. Železniške povezave so zagotovljene le z mednarodnimi vlaki, ki se ustavljajo le enkrat ali dvakrat na dan. Ključni izziv so neurejene povezave med okoliškimi vasi in mestnimi središči in dolgotrajne vožnje, kar najbolj prizadene starejše ljudi brez lastnega prevoza.

Multimodalnost: v večini občin na območju LAS je povezanost železniškega in avtobusnega prometa slaba, kajti linije so med seboj neusklajene. Na železniških ali avtobusnih postajališčih ni kolesarnic z možnostjo izposoje koles. Boljše sta povezana železniški in cestni promet za namene gospodarske dejavnosti.

Gospodarska infrastruktura

Razpoložljivi infrastrukturno opremljeni prostori za razvoj gospodarstva. Razpršeno upravljanje.

Po številu poslovnih con je Posavska regija z okoli 285 ha vodilna v Sloveniji, nezasedenih površin je še 160 ha. Zasedenost gospodarskih con območja je 44 %. Največ poslovno-obrtnih con je v občini Krško, od katerih je 68 % nezasedenih. V območju, podobno kot na ravni države, ni enotnega upravljanja, ki bi preprečilo drobljenje regijskega potenciala, tako s stroškovnega kot z mednarodno konkurenčnega vidika. Izziv je v območje privabiti nove investitorje in krepiiti gospodarsko moč.

Javna komunalna infrastruktura

Težave pri zagotavljanju oskrbe s kakovostno pitno vodo, čiščenje odpadnih voda še ni povsem ustrezno. Pomanjkljiva ozaveščenost gospodinjev glede ločevanja odpadkov.

Za oskrbo s pitno vodo, odvajanje in čiščenje komunalnih voda ter ravnanje s komunalnimi odpadki v območju skrbi pet javnih komunalnih podjetij.

Preglednica 3: Pregled opremljenosti z javno komunalno infrastrukturo v 2014/2015

Občina	Javni vodovod	Javno kanalizacijsko omrežje				Ravnanje z odpadki
	% priključenih	% priključenih	Dolžina (km), 2014	Št. priključkov	Čistilna naprava	Javni odvoz (t)
Bistrica ob Sotli	87,6	19	6,2	57	1	269
Brežice	80	35	115	2.789	3	7437
Kostanjevica na Krki	100	27	12	215	1 + 27 MČN	796
Krško	88	45	138	3.137	3 + 255 MČN	13218
Radeče	75	87	25,4	450	1	1294
Sevnica	58,3	30,5	77	1.614	5	5298
Skupaj	488,9	35	373,6	8262	14 + 282 MČN	28312

Vir: komunalna podjetja, SURS, Podatkovni portal SI-STAT.

Oskrba s pitno vodo: Ob relativno visoki pokritosti z javnim omrežjem so problemi oskrbe s pitno vodo številni in pogojeni z dejavniki okolja. Najbolj ranljivi vodni viri so na območju intenzivnega kmetijstva, kjer so vodonosniki prekomerno obremenjeni z nitrati in ostanki določenih fitofarmaceutskih sredstev. Nihajo tudi vodostaji vodonosnikov, ki so občutljivi na sušo. Na drugi strani imamo kraška vodna zajetja, na katera močno vplivajo dogajanja na površini (vreme in človek), zato se pogosto pojavlja povišana motnost (ob povečanih padavinah) in mikrobiološko onesnaženje. Varnost oskrbe s pitno vodo je ponekod slabša zaradi dotrajanih vodovodnih sistemov, kar se kaže v povečanju števila okvar in vodnih izgub. Preglavice povzročajo tudi visoka trdota vode in preveliko izkoriščanje vodnih kapacitet določenih vodnih virov zaradi povečanja števila priključenih uporabnikov.

Odvajanje in čiščenje odpadnih voda: Na območju LAS je na javno kanalizacijsko omrežje priključenih okoli 35 % prebivalcev. Po podatkih SURS je bila dolžina kanalizacijskega omrežja v 2014 v Spodnjeposavski regiji 374 km. Delež prečiščene odpadne vode, spuščene v javno kanalizacijo je bil 87,8% (2013). Po oceni Stanovanjskega sklada RS je bilo na javno kanalizacijo v 2014 priključenih 35 % stanovanj, največ v Radečah (43 %) in najmanj v Bistrici ob Sotli (7 %). Večina sistemov v občini Brežice je mešanih, s skupnim odvajanjem meteorne in fekalne vode, kar slabša delovanje v obdobju padavin in povečuje nevarnost zaplavljanja ob nalivih. ČN Globoko je začela z obratovanjem v letu 2010 in je trenutno podobremenjena, ker še ni do konca zgrajena kanalizacija v Globokem in na Malem Vrhu. Aktivnosti odvajanja in čiščenja odpadnih voda je treba usmeriti na vzdrževanje in obnovo obstoječih kolektorjev, izgradnjo ločenega sistema za odvajanje padavinskih odpadnih voda, ureditev komunalne

infrastrukture v sklopu izgradnje HE, zagotovitvi čiščenje odpadnih vod v individualnih MČN in čiščenje individualnih greznic na razpršenih območjih poselitve.

Ravnanje z odpadki: V večini občin sta zbiranje in odvoz komunalnih odpadkov ustrezno rešena. V občinah Krško, Kostanjevica na Krki in Brežice se zbrani mešani komunalni odpadki odlagajo na regijskem odlagališču CeROD v Leskovcu pri Novem mestu. Področje obdelave komunalnih odpadkov za posavske občine - razen brežiške – je urejeno z lastnim centrom za ravnanje z odpadki v Spodnjem Starem Gradu pri Krškem. V brežiški občini komunalne odpadke ločujejo v obratu v Borštu pri Cerkljah ob Krki. V regiji spodbujajo ločevanje odpadkov že pri izvoru, zato so po vseh občinah nameščeni ekološki otoki. Še vedno prihaja do neustreznega ločevanje odpadkov v gospodinjstvih, zato je v prihodnje potrebno usmeriti še več pozornosti ozaveščanju prebivalcev ter nadalje krepiti vzgojo v vrtcih in šolah, prav tako pa več pozornosti posvetiti ponovni uporabi. Na območju so še vedno črna odlagališča odpadkov, problematična so zlasti odlagališča na kraških tleh.

Oskrba s toploto z daljinskim ogrevanjem: Po podatkih SURS iz leta 2011 (zadnji dostopni podatki) je bilo oskrba s toploto z daljinskim ogrevanjem dostopna za slabih 8 % stanovanj. Izziv območja predstavlja ogrevanje javnih zgradb ali večjih naselij z biomaso.

Preglednica 4: Število stanovanj po vrsti ogrevanja na območju LAS Posavje (2011)

Občina	Skupaj	Daljinsko	Centralno	Drugo	Ni ogrevanja
Bistrica ob Sotli	645	0	404	155	86
Brežice	10727	798	6822	2084	1023
Kostanjevica na Krki	1038	0	716	182	140
Krško	10520	1506	6283	1848	883
Radeče	1896	199	1216	338	143
Sevnica	7565	0	5328	1549	688
Skupaj	32391	2503	20769	6156	2963

Vir: SURS, Podatkovni portal SI-STAT.

Širokopasovne povezave

Širokopasovno omrežje elektronskih komunikacij je zgrajeno v občinah Krško, Brežice in Sevnica.

Dostopnost zdravstvenih storitev

Število zdravnikov na primarni ravni ter število bolnišničnih postelj med najnižjimi v državi. Slabša dostopnost povečuje tveganje za urgentne primere.

V območju LAS izvajajo zdravstveno dejavnost na primarni ravni 4 zdravstveni domovi (Radeče, Sevnica, Krško, Brežice), na sekundarni ravni pa Splošna bolnišnica Brežice, ki je tudi edina bolnišnica v območju. Zaskrbljujoče je število zdravnikov na 1000 prebivalcev: v regiji jih je 14,1, kar predstavlja komaj 56 % slovenskega povprečja (25), in je drugo najnižje v Sloveniji. Podobno je stanje ostalega zdravstvenega osebja (medicinske sestre), nekoliko boljše je stanje pri zobozdravnikih in farmacevtih. V regiji beležimo prav tako izjemno nizko št. bolnišničnih postelj na 1000 prebivalcev – 18,1, kar je le 37,7 % slovenskega povprečja, in nas uvršča na dno lestvice po regijah. Tudi dostopnost do zdravstvene obravnave (predvsem bolnišnične) je zaradi geografsko pogojenih omejitev (hribovita območja, slaba prometna infrastruktura, velika oddaljenost od večjih zdravstvenih centrov – NM, CE, LJ, MB) otežena, kar predstavlja večje tveganje pri urgentnih primerih.

e) opis stanja okolja

Kakovost tal, zraka in voda

Ogroženost nekaterih vodnih virov in II. stopnja onesnaženosti zraka.

Kakovost zraka: Glavni dejavniki, ki vplivajo na kvaliteto zraka, so industrija, energetika, promet in ogrevanje. V letu 2013 je bilo v občinah Brežice (6), Krško (11), Radeče (1) in Sevnica (9) skupno 27 podjetij, ki so zavezana za izvedbo emisijskega monitoringa snovi v zrak iz nepremičnih virov (Vir: ARSO). Glede na merila Uredbe o žveplovem dioksidu, dušikovih oksidih, delcih in svincu v zunanjem zraku in Uredbe o benzenu in ogljikovem monoksidu v zunanjem zraku je Posavje razvrščeno v območje onesnaženosti zraka SI2, ki sodi v II. stopnjo onesnaženosti zraka.

Obremenjevanje okolja zaradi prometa postaja vse intenzivnejše in kljub tehničnim izboljšavam motornih vozil se zaradi povečane mobilnosti prebivalstva emisije v ozračje povečujejo. V celoti se povečuje cestni tovorni promet in promet z osebnimi vozili, zmanjšuje pa se promet na železnici in na avtobusnih linijah. Zaradi porasta števila motornih vozil in večjega števila prevoženih kilometrov se je

povečala poraba motornih goriv, s tem pa tudi emisija CO₂ kot najpomembnejšega toplogrednega plina. Med najbolj obremenjenimi prometnicami (brez AC) v območju po povprečnem letnem dnevnem prometu v letu 2013 so bile Brežice-Čatež (11.585 vozil), Krško-Leskovec (11.259), Boštanj (9718), Radeče (6900), Bistrica ob Sotli (3600) in Šentjernej-Kostanjevica (3549).

Kakovost voda in tal: Zaradi neustreznih kmetijskih praks je kakovost nekaterih vodnih virov in tal ogrožena. Območje vodnega telesa podzemne vode Krškega polja spada med najbolj rodovitna tla, zaradi intenzivnega kmetovanja pa je zelo ranljivo. Nestrokovna raba gnojek, mineralnih gnojil in fitofarmaceutskih sredstev onesnažuje in ogroža kakovost podzemne in s tem pitne vode.⁶

Degradirana območja

Večje degradirane površine na območjih opustitve industrijskih in rudarskih dejavnosti.

Večina degradiranih območij je nastala zaradi opuščanja dejavnosti, predvsem industrijskih ter rudarskih. ARSO je v letu 2011 izdelal evidenco degradiranih območij na območju Slovenije, vendar rešitev in strategija ravnanja z degradiranimi območji v regiji Posavje še ni izdelana. Kot degradirana območja v kontekstu te strategije obravnavamo tudi manjše objekte in površine, katerih prenova in oživitve lahko prispevata k povečanju privlačnosti in kakovosti prostora ter razvoju novih vsebin.

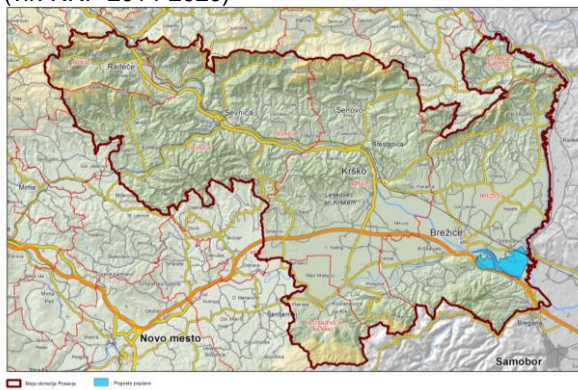
Poplave

Območja poplavne ogroženosti, protipoplavni ukrepi deloma vzpostavljeni.

Poplave so ena najpogostejših naravnih nesreč območja. Najbolj razširjene so v nižinskih delih z nihanjem vodnega toka po dolinah ali na kraških poljih. Ob reki Savi so poplavna območja večinoma urejena z izgradnjo HE, še vedno pa niso vzpostavljeni protipoplavni ukrepi za prebivalce ob reki Krki. Največje poplavno območje je med Krškim in Brežicami; pod Brežicami se združi s poplavnim območjem ob Krki, ob meji s Hrvaško pa s poplavnim območjem ob spodnji Sotli. Poplavno območje ob Savi zajema okoli 5.500 ha, ob reki Krki pa okoli 3.500 ha.

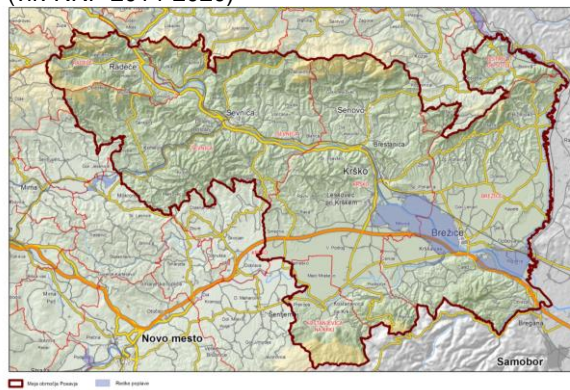
Karta 4: Poplavna območja – pogoste poplave

(vir: RRP 2014-2020)

Karta 5: Poplavna območja – redke poplave

(vir: RRP 2014-2020)

5.2 Gospodarski položaj območja LAS

a) Opis glavnih gospodarskih dejavnosti

V strukturi bruto dodane vrednosti Spodnjeposavske regije 2012 (zadnji dostopni podatki) je bil največji delež predelovalnih dejavnosti, rudarstva in drugih industrij in sicer 41 %, kjer je bilo tudi zaposlenih največ ljudi (6441). Delež trgovine, gostinstva in promet je bil 14,5 % s 4.445 zaposlenimi, delež kmetijstva, gozdarstva in ribištva pa 5,3 % s 436 zaposlenimi.

Predelovalne dejavnosti, rudarstvo in druge industrije

V gospodarski strukturi območja prevladujejo predelovalne dejavnosti, soočene z izgubo delovnih mest, neizkoriščeni potenciali v gozdno-lesni verigi, najmočnejši sektor je energetika.

⁶ Posavski obzornik, št. 13/19.6.2014

Energetika: Energetika je ena najmočnejših gospodarskih panog območja tudi v primerjavi z drugimi slovenskimi regijami. Tukaj obratujejo Jedrska elektrarna Krško (NEK), Termoelektrarna Brestanica (TEB), v izgradnji pa je še veriga hidroelektrarn na spodnji Savi (HESS). Ta sektor ima potencial za razvoj novih tehnologij, produktov in storitev z visoko dodano vrednostjo, razvoj in pospeševanje razpršene rabe OVE. Energetske družbe že vrsto let močno izboljšujejo posavsko poslovno sliko, saj ustvarijo največ prihodkov.

Predelovalne dejavnosti: V gospodarski strukturi območja LAS je v primerjavi s Slovenijo nadpovprečna zastopanost sekundarnih dejavnosti. Najpomembnejši industrijski kraj je Krško s papirno, lesno, gradbeno, kovinsko predelovalno, energetske in živilsko industrijo, sledi mu Sevnica s tekstilno, kovinsko, gradbeno, kemično in lesno industrijo. V Brežicah delujejo manjši obrati strojno-kovinske, pohištvne in predelovalne industrije. Tradicionalno največji delodajalec na območju občine Radeče je bilo podjetje Radeče papir. S stečajem aprila 2012 je delo izgubilo približno 250 zaposlenih in velika večina od njih je bila občanov občine Radeče. Kot je razvidno iz letnega poročila za leto 2014, je bilo na dan 31.12.2014 v družbi zaposlenih 67 delavcev, v letu 2010 je družba zaposlovala 283 delavcev. Drugih večjih zaposlovalcev v občini ni, so le manjši zasebniki in trgovine. Če izvzamemo družbe, ki so vezane na dejavnosti energetike, je dodana vrednost na zaposlenega v območju pod slovenskim povprečjem. Enega od potencialov predstavlja industrijska konoplja.⁷

Lesna industrija: 32 % podjetij v gozdno-lesni panogi se ukvarja s proizvodnjo pohištva, 28 % podjetij pa s predelavo lesa ter 17 % z gozdarstvom. Trije pomembni akterji v gozdno-lesni verigi so Tanin Sevnica kemična industrija d.d., Vipap Videm Krško d.d. ter Gozdno gospodarstvo Brežice d.o.o., ki pa nima sedeža v regiji Posavje⁸. Prepoznavno podjetje je Stilles s sedežem v Sevnici, ostalo so manjša podjetja oz. samostojni podjetniki posamezniki, ki imajo mizarске delavnice in delajo izdelke po naročilu. Glavni izziv sektorja je, kako doseči višjo dodano vrednost. Povezanost akterjev v gozdno-lesni verigi je šibka, potenciali pa neizkoriščeni. V letu 2014/2015 so bile izdelane strokovne podlage za povezovanje različnih akterjev v verigi »gozd – les«. Ugotovljeno je bilo, da je skoraj dve tretjini poslovnih subjektov v lesno-gozdni verigi zainteresiranih za nadaljnje sodelovanje na področju pridobivanja, predelave in trgovanja z okroglimi nepredelanim lesom. Nezainteresiranost za sodelovanje z lokalnimi akterji pa se kaže pri podjetjih, ki se ukvarjajo s proizvodnjo pohištva in podjetjih, ki izvajajo sečnjo ter spravilo v gozdu.

V teh dejavnostih ima območje kadre z visokotehnološkimi in tudi tradicionalnimi znanji.

Turizem

Zdraviliški in wellness turizem je nosilni turistični produkt območja. Potenciali naravne in kulturne dediščine, vina in kulinarike ter športno rekreacijske infrastrukture premalo povezani in ozelenjeni. Možnosti za kakovostno nadgradnjo.

Turizem je v območju prepoznan kot izjemno perspektivna gospodarska dejavnost. Strategija razvoja turistične destinacije Posavje 2011 - 2015 temelji na sinergiji ponudbe Term Čatež kot največjega termalnega kopališča v Sloveniji in osrednje atrakcije oz. turističnega proizvoda destinacije na eni ter ponudbe manjših turističnih ponudnikov na drugi strani (vinarjev, gostincev, lastnikov zidanic, turističnih kmetij, upravljalcev kulturne in naravne dediščine, ponudnikov športnih in rekreativnih dejavnosti, idr.). Skladno s Strategijo slovenskega turizma 2012-2016 se destinacija Posavje vse bolj usmerja k aktivnim počitnicam na podeželju in sledi sloganu *Aktivno-Zeleno-Zdravo Posavje*.

Turistični kazalniki: Podroben pogled podatkov za obdobje 2008 - 2014 kaže na padec prihodov turistov do leta 2012 in postopno okrevanje v zadnjih dveh letih. V statistični podobi izstopa občina Brežice, kjer je s Termami Čatež ponujena glavnina nočitvenih kapacitet in ustvarjenih največ prihodov in nočitev območja LAS. Večja centra s koncentracijo kapacitet sta še Krško in Sevnica, kjer pa število ustvarjenih prihodov in nočitev pada, v sevniški občini pa se je število ležišč celo zmanjšalo. Razen občine Brežice je zelo nizka zasedenost nočitvenih kapacitet.

Nočitvene kapacitete: V strukturi nočitvenih kapacitet je bilo v letu 2014 največ stalnih ležišč na voljo v kampih (2400), ta so na voljo le v občini Brežice, 1719 ležišč je bilo v hotelih in podobnih nastanitvenih objektih, 943 ležišč pa še v drugih objektih. Visok porast kapacitet je bil v primerjavi z letom 2008 ravno v kategoriji drugih objektov in sicer kar za 78 %, najbolj v občinah Brežice (261) in Krško (118). Ostale kapacitete na ravni območja so ostale nespremenjene, najbolj so se znižale hotelske kapacitete v občini Sevnica (za 47 ležišč), deloma so jih nadomestile nove kapacitete v drugih objektih. Za občino Radeče uradni statistični podatki niso na voljo, po podatkih JZ KTRC Radeče pa prihaja do težav pri

⁷ Prispevek: Bo spregledana rastlina postala priložnost Posavja, Posavski Obzornik, 11.6.2015

⁸ Gozdarski inštitut Slovenije, Za posavski gozd in les – zaključno poročilo, 2014

zagotavljanju nočitvenih kapacitet ob večjih dogodkih in prireditvah, kot je svetovno ribiško tekmovanje. V območju manjka ponudba zasebnih kapacitet in večja pestrost le-teh (npr. ni 'glamping' ponudbe, avtokampi, kampi,..).

Preglednica 5: Osnovni podatki o turizmu v območju LAS Posavje (2008, 2014)

Občina	Št. ležišč		Št. prihodov turistov		Št. ustvarjenih nočitev		Povprečna doba bivanja*		Zaseden. kapacitet* (%)
	2008	2014	2008	2014	2008	2014	2008	2014	2014
Bistrica ob Sotli	9	27	-	126	-	221	-	1,8	2 %
Brežice	4242	4504	171714	175936	616647	611590	3,6	3,5	37 %
Kostanjevica na Krki	34	56	-	625	-	1079	-	1,7	0,5%
Krško	205	349	8950	3743	26488	11359	3,0	3,0	9 %
Radeče	12	16	-	-	-	-	-	-	-
Sevnica	143	110	1683	649	4120	1497	2,4	2,3	1%
Skupaj	4645	5062	182347	181079	647255	625746	3,6	3,5	34%

Vir: SURS; Podatkovni portal SI-STAT. * lastni izračun.

Prireditve in dogodki: Posavje je danes zanimiva *destinacija tudi za enodnevne obiskovalce*. Čeprav natančni podatki o obiskih niso dostopni, so poleg izletnikov pomembni tudi obiskovalci različnih tradicionalnih prireditev in dogodkov, ki potekajo v organizaciji lokalnih skupnosti, društev in zavodov. Nekateri so prerasle zgolj lokalni značaj.

Vsebinsko je nabor *turističnih in kulturnih prireditev* raznolik: koncerti in festivali glasbe, prireditve z etnološko in kulinarčno vsebino, dnevi splavarjenja, praznovanja ob verskih in drugih praznikih, povezana z ljudskimi šegami in običaji, občinski in krajevni prazniki, športno-rekreativne prireditve (planinski pohodi, kolesarski maratoni,..). V območju se ohranja živa dediščina skozi srečanja ljudskih pevcev, prikaz starih kmečkih opravil, kot so žetev, košnja, trgatve, koline, ličkanje, praznovanje cvetne nedelje, žegnanje.

Šport in rekreacija: Območje LAS ima dobre pogoje tudi za razvoj ponudbe *športa in rekreacije*. Samo občina Krško razpolaga s preko 70 objekti in površinami, med njimi je nekaj primernih tudi za vrhunski šport. Izbira oblik rekreacije območja vključuje golf, jadralno padalstvo, pohodniške poti, kolesarjenje, konjenišvo, ribolov, lokostrelstvo, kopanje, športno plezanje, speedway. Izkušnje obstajajo tudi na področju organizacije odmevnih prireditev, kot je svetovno prvenstvo v ribolovu s plovcem. Priložnosti obstajajo tudi za razvoj športov na vodi. Ob HE Brežice je v sodelovanju z vodnim centrom načrt postaviti stezo za kajakaše in kanuiste, omogočiti plovnost do vodno-akumulacijskega bazena, urediti stoječ vodni val za deskanje, jezerca, omogočiti veslanje. Energetski objekti bodo večnamenski in bodo omogočili tudi turistično-rekreativne dejavnosti. Za boljše povezovanje in izkoriščenost energetskih potencialov v turistične namene obstajajo še zakonodajne ovire (npr. nesprejetje predloga Uredbe o uporabi plovil na motorni pogon na akumulacijskem jezeru HE Boštanj in HE Krško). K prepoznavnosti športa kot dela turistične ponudbe lahko prispevajo tudi *vrhunski športniki* (Primož Kozmus, zlati olimpijski zmagovalec v metu kladiva, najboljši slovenski daljinski plavalec, Rok Kerin, znana ju-jitsta iz DBV Katana, Matic Derenda in Andrejka Ferenčak, ki sta kar dvakratna svetovna prvaka, atletinje Leda Krošelj, Barbara Špiler, Lara Omerzu, vozniki speedweya in številni drugi...).

Tematske poti: V Registru posavskih tematskih poti je evidentiranih 12 planinskih poti, 85 pohodniških poti, 11 učnih poti, 2 spominski poti in 6 romarskih poti. Tematske poti so v večini urejene, vendar niso označene, saj so brez pojasnevalnih, obvestilnih in smernih tabel. Znane in priljubljene so gozdne učne pešpoti, območje prečkata evropska pešpot E6 in Emina romarska pešpot. Konjeniške poti so urejene v Radečah. Dobro se uveljavlja Posavski festival tematskih poti. Težave so pri upravljanju in zagotavljanju sredstev za vzdrževanje poti.

Vino in kulinarika: Podeželje s svojimi dobrotami, *vinom in kulinariko* še ni izkoristilo potencialov. Vinsko turistične ceste (VTC) na območju so štiri: Bizeljsko – sremiška VTC z znamenitimi repnicami, Podgorjanska in Gornjedolenjska s cvičkom PTP, območje Bistrice ob Sotli pa je vključeno v Šmarsko-Virštanjsko VTC. VTC potekajo skozi atraktivno pokrajino s številnimi objekti kulturne dediščine. S podporo LEADER je bil zasnovan turistični produkt 'turizem v zidanicah'.

Organiziranost in razvoj destinacije Posavje: Vsaka občina ima svoj zavod za pospeševanje turizma, ni pa krovne organizacije, ki bi sistematično povezovala in predstavljala turistično ponudbo. V projektu Regionalne destinacijske organizacije so bili zasnovane prve skupne aktivnosti, po zaključku oktobra 2013 sistemsko financiranje ni bilo več zagotovljeno in tako počasi ponovno prihaja do zastoja pri povezovanju, skupnem trženju in predvsem pri razvoju inovativnih integralnih turističnih produktov.

Ključni izzivi na področju turizma so v povezovanju malih ponudnikov in organiziranje na ravni destinacije ter vsebinski nadgradnji ponudbe v kakovostne, izvirne in inovativne trajnostne produkte, ki bodo spodbudili prihod novih ciljnih skupin turistov, ponudili nove oblike doživetij ter omogočili boljše izkoriščenost obstoječe infrastrukture in ustvarjanje novih delovnih mest na osnovi lokalnih potencialov; npr. ob/na rekah, industrijska dediščina, igrifikacija v turizmu, zeleni turizem na (za)varovanih območjih narave.

Kmetijstvo, sladkovodna akvakultura in gozdarstvo

Prevladujejo družinske kmetije, neugodna izobrazbena in starostna struktura gospodarjev. Živinoreja v upadu, površine intenzivnih nasadov v sadjarstvu in zelenjadarstvu z urejenim namakanjem. Premalo spodbud za diverzifikacijo in preusmerjanje v ekološko kmetovanje, okoljski izzivi. V območju LAS deluje največji proizvajalec sladkovodne akvakulture v Sloveniji.

Na osnovi popisa kmetijskih gospodarstev⁹ leta 2010 je bilo v Posavju 5.652 kmetijskih gospodarstev. Posamezno kmečko gospodarstvo v povprečju obdeluje 5,2 ha kmetijske zemlje¹⁰. Glavnino kmetijske dejavnosti na območju statistične regije Posavje predstavljajo družinske kmetije (5.231). Od skupaj 5.213 gospodarjev je 1.468 žensk (28,16 %).

Aktivne kmetije: Leta 2010 je z območja statistične regije Posavje v letu 2010 oddalo vlogo za plačila ukrepov Skupne kmetijske politike EU (SKP EU) skupaj 3.930 KMG. Običajno te kmetije obravnavamo kot »aktivne«. Med KMG, ki ne oddajajo zbirne vloge, so tudi čebelarji, manjši vinogradniki in večina tistih, ki ima premajhne površine ali so to posamezne kmetije s sedežem izven razvojne regije Posavje (okoli 20%).

Gospodarski in zaposlitveni kazalniki: Skupni standardni prihodek v Sloveniji za leto 2010 je znašal 12.260 EUR na kmetijsko gospodarstvo in 11.900 EUR/PDM. KMG na območju Posavja ne dosegajo slovenskega povprečja, še najbolj zaostajata občini Radeče in Sevnica. Med leti 2000 in 2010 se je razpoložljiva delovna sila na KMG v Posavju zmanjšala iz 7.897 PDM na 5.871 PDM. 80 % razpoložljive delovne sile še vedno predstavljajo člani na družinskih kmetijah. Strukturne spremembe (manjšanje števila kmetijskih gospodarstev in povečevanje obsega reje na posameznih kmetijskih gospodarstvih) nakazujejo intenzifikacijo oz. racionalizacijo kmetijske pridelave.

Izobrazbena in starostna struktura: Na družinskih kmetijah je bilo 41,2 % gospodarjev brez izobrazbe oziroma z največ dokončano osnovnošolsko izobrazbo, 34,87 % gospodarjev je imelo nižjo in srednjo poklicno izobrazbo, 18,10 % srednjo strokovno in splošno izobrazbo, 5,8 % gospodarjev pa višjo ali visoko izobrazbo. Starostna struktura delovne sile na kmetijah je izrazito neugodna, saj več kot polovico razpoložljivih delovnih moči predstavljajo starejši od 55 let, mlajši od 35 let pa le 5 %. To potrjuje tudi podatek, da je povprečna starost gospodarjev družinskih kmetij v Posavju 58 let.

Živinoreja kot najpomembnejša panoga v strukturi pridelave beleži upad: V regiji Posavje so govedo v letu 2000 redili še na 3.805 kmetijskih gospodarstvih, v letu 2010 pa le na 2.361 (38 % znižanje), kar predstavlja nekaj več kot 40 % kmetijskih gospodarstev. Povečanje števila glav govedi na posamezno kmetijsko gospodarstvo kaže relativno intenzivnost strukturnih sprememb v živinoreji. V tem obdobju je zaznan več kot 70% upad števila kmetijskih gospodarstev, ki so redila krave molznice. V letu 2000 je reden odkup oz. prodaja mleka za številna gospodinjstva na podeželju predstavljal redni mesečni finančni priliv. V istem obdobju se je za 279 povečalo število kmetijskih gospodarstev, ki so redila krave dojilje, kar ponazarja trend ekstenzifikacije. Ohranjanje določenega obsega živinoreje (predvsem reja prežvekovalcev) je v prihodnosti nujna zaradi naravnih danosti in preprečevanja zaraščanja. Trend opuščanja živinorejske prireje je bil v obdobju 2007-2013 opazen predvsem na ravninskem območju, kjer se posamezne kmetije usmerjajo v poljedelstvo (predvsem na kmetijah kot dodatnem viru dohodka) in pridelavo zelenjave. V delovno intenzivne kmetijske panoge, kot sta sadjarstvo in zelenjadarstvo, se usmerjajo kmetije predvsem na ravninskih območjih občin Brežice in Krško.

Pridelava sadja in zelenjave: Po podatkih KGZ Novo mesto je intenzivnih nasadov 715,51 ha, od tega jih je zaščitениh z mrežo proti toči 226,39 ha, namakanih pa od skupne površine le 147,50 ha. Pokritih, to je zavarovanih prostorov za pridelavo zelenjave, je skupaj 32,83 ha. Veliki namakalni sistem Blanca je bil zgrajen leta 2014 z odvzemom vode iz reke Save in bo zagotavljal vodo na skupni površini 81 ha. Nosilec izvedbe je bilo Sadjarstvo Blanca v partnerstvu z Občino Sevnica in ob soglasju lastnikov

⁹ Kmetijsko gospodarstvo je organizacijsko in poslovno zaokrožena celota kmetijskih zemljišč, gozdov, zgradb, opreme in delovne sile, ki se ukvarja s kmetijsko pridelavo in ima enotno vodstvo. Delimo jih na kmetijska podjetja in družinske kmetije. Kmetijska podjetja so podjetja, družbe in zadruge, ki so registrirana v registru podjetij in opravljajo kmetijsko dejavnost. Vsa ostala kmetijska gospodarstva, ki ustrezajo merilu evropsko primerljive kmetije, so družinske kmetije.

¹⁰Vir: SURS, Popis kmetijstva 2010.

kmetijskih zemljišč. Po zaključku obeh faz bo naložba omogočila računalniško vodeno namakanje 220.000 sadnih dreves Sadjarstva Blanca in zelenjave na Arškem polju. Namakalni sistem Kalce-Naklo v občini Krško obsega 155 hektarjev novih namakalnih površin, ki prispevajo zelo pomemben delež v slovenski integrirano pridelani zelenjavi. Trenutno je samooskrba z zelenjavo na ravni države najnižja (le 30 %) in polovico te se pridelava na območju ob reki Krki. Ključni odkupovalec zelenjave s tega območja je Kmečka zadruga Krka, ki organizira odkup in prodajo zelenjave ter oskrbuje kmete z ustreznim repromaterialom. V območju deluje največji proizvajalec sadja Evrosad. Potencial obstaja v izkoriščanju termalne vode za namene pridelave.

Specializacija kmetij: Na osnovi poznavanja razmer na terenu (vir strokovne službe KGZS – zavod Novo mesto) je bilo mogoče ugotoviti, da se poleg strukturnih sprememb (povečevanje obsega pridelave na maloštevilnih kmetijah in širjenje kmetijske pridelave na preostalih) vse več kmetij tudi specializira; kljub vsemu pa je v eno od kmetijskih panog (pridelava poljščin, vrtnarstvo, trajni nasadi, živinoreja – pašne živali, prašičereja in perutninarstvo) v Posavju specializiranih le okoli 50 % kmetijskih gospodarstev.

Diverzifikacija v dopolnilne dejavnosti na kmetiji: Na območju LAS je bilo septembra 2015 registriranih 205 nosilcev dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, največ v občinah Brežice (63), Sevnica (53) in Krško (51). V ospredju so storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo, predelovalne dejavnosti, različne oblike turizma na kmetiji in proizvodnja električne energije. KMG imajo pogosto registriranih več dopolnilnih dejavnosti. V podporo manjšim pridelovalcem in predelovalcem so bile urejene tržnice v vseh občinskih središčih. Potrebno je razviti še druge oblike prodaje in povezati ponudnike in male pridelovalce (npr. zadruge in druge oblike povezovanja, oskrba javnih ustanov).

Kljub zmanjšanju deleža kmečkega prebivalstva in zmanjšanju obsega rabe kmetijskih površin so priložnosti na območju LAS predvsem v oblikovanju oskrbovalnih verig kmetov, diverzifikaciji dejavnosti na podeželju, uvajanje novih proizvodov (jagodičevje, žita, oljnice, dišavnice), vključevanje kmetijskih pridelkov in živil višje kakovosti v lokalno in turistično ponudbo regije, razvoju raznovrstnih dopolnilnih in dodatnih dejavnosti v povezavi s krepitvijo samooskrbne verige in turistično ponudbo regije.

Stanje ekološkega kmetijstva: V letu 2014 se je v razvojni regiji Posavje število KMG z ekološkim certifikatom, vključenih v kontrolo, glede na leto 2010 povečalo za 81,5 %. Priložnosti na posavskih kmetijah se kažejo predvsem v reji avtohtonih pasem živali, kot so krškopoljski prašič in posavski konj, ki bi jih bilo smiselno vključiti v obogatitev lokalne in turistične ponudbe v regiji. Poleg tega je konkurenčna priložnost posavskega kmetijstva v usmeritvi v proizvodnjo kakovostne, predvsem ekološko pridelane hrane ter uvajanja sodobnih tehnologij pridelave.

Stanje na področju sladkovodne akvakulture: Glede na razpoložljive vodne vire ima področje sladkovodne akvakulture visok razvojni potencial. Po podatkih KGZ Kranj se z vzrejo sladkovodnih organizmov, namenjenih prehrani ljudi, ukvarja 13 pridelovalcev. Od tega je 5 KMG z registrirano dopolnilno dejavnostjo na kmetiji, 2 samostojna podjetnika posameznika, 1 gospodarska družba in 1 ribiška družina, 4 pridelovalci se ne ukvarjajo s tržno prodajo rib, vzreja je za lastno porabo.

Ribogojstvo Goričar d.o.o. sodi med največje proizvajalce v slovenskem merilu, saj pokriva skoraj polovico slovenske proizvodnje sladkovodnih rib z 11 redno zaposlenimi. Med gojenimi ribami prevladuje šarenka, gojijo pa tudi sulca in zlatovščico. Na enem obratu pa se ukvarjajo z vzrejo podusti. Od navedenih subjektov jih ima v letu 2015 osem veljavno odločbe Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin o odobritvi proizvodnje akvakulture za namen gojenja za prehrano ljudi. Po podatkih KGZS Kranj deluje še 5 ribogojnic, ki pa niso ustrezno registrirane in/ali ne dosegajo mejne količine proizvodnje, za katero je potrebno pridobiti odločbo.

Proizvodnja rib je v letu 2014 po podatkih, ki jih rejci sporočajo v Register objektov akvakultur in komercialnih ribnikov, znašala 252.788 kg in zajema naslednje registrirane proizvajalce: Goričar Dominik, Pajk Bernarda in Pavlič Darko.

Za območje je značilna dolgoletna tradicija panoge, visoka kakovost proizvodov in dobra lokalna oziroma regionalna prepoznavnost. Pridelovalci razpolagajo z dobro razpoložljivostjo domačih kakovostnih iker, zaroda in mladice. Na lokalnem trgu se dosegajo relativno ugodne prodajne cene. Izkoriščenost kapacitet, tehnološka opremljenost in produktivnost je nizka. Proizvajalci medsebojno še niso povezani, prav tako sveže ribe niso v zadostni meri prisotne na krožnikih lokalnega prebivalstva. Ribjih tržnic v Posavju ni.

Težave se pojavljajo pri zadostni preskrbi z vodo v primarni dejavnosti. Izziv predstavlja tudi zagotavljanje neodvisnih podatkov o fizikalno/kemijskih lastnostih voda pred in po ribogojnici in v vodnih zajetjih ter zagotavljanje višje kakovosti voda, tovrstnih storitev v Posavju ni dostopnih.

Problem pri proizvodnji predstavljajo tudi t.i. klavnični odpadki (glave, repi, kosti), ki predstavljajo visok strošek v proizvodnji. Okrog 70 % rib je pred prodajo deležnih procesiranja (čiščenje, odstranjevanje kosti, priprava filejev,...) in predelava proizvode 20 - 80 % (odvisno od stopnje procesiranja in vrsto ribe)

materiala, ki bi se lahko inovativno uporabil za nove izdelke (npr. jušne osnove, proteini, olje, aminokisljine, encimi, bioaktivni peptidi, kolagen ali želatina).

Nabrani sedimenti na dnu ribogojnic lahko s časom začnejo negativno vplivati na donos v ribogojnici, saj se zaradi biološke aktivnosti v sedimentu zmanjšuje raztopljeni kisik v vodi, posledično pa vpliva na rast rib. Odstranitev in odvažanje sedimenta se ponekod prakticira, vendar lahko vodi do negativnih posledic za okolje ob nepravilnem odlaganju.

Dolgotrajni postopki pridobivanja dovoljenj za gradnjo ali rekonstrukcijo ovirajo razvoj sladkovodne akvakulture. Rejcem rib je na voljo brezplačna podpora svetovalne službe.

LAS Posavje, v skladu s 74. Členom Uredbe o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014-2020 (Uradni list RS; št. 42/15 in 28/16), izpolnjuje vse posebne pogoje za oblikovanje LAS: pet gospodarskih subjektov, ki se ukvarjajo z vzrejo sladkovodnih organizmov, namenjenih za prehrano ljudi, in so registrirani za gojenje sladkovodnih organizmov v evidenci AJ PES šifra dejavnosti 03.220 ali registrirani v evidenci dopolnilnih dejavnosti na kmetiji ter imajo veljavno odločbo Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin o odobritvi proizvodnje akvakulture: Ribogojstvo Goričar d.o.o., Azaleja, Pavlič Marjana s.p., Pajk Bernarda, dopolnilna dejavnost na kmetiji, Pavlič Darko, dopolnilna dejavnost na kmetiji in Hribar Alojz, dopolnilna dejavnost na kmetiji ter najmanj 30 ton skupne količine proizvodnje na območju LAS.

Proizvajalci v območju so zaenkrat še manj povezani, saj so se prvi pogovori o potencialih sodelovanja začeli šele s pripravo SLR, interes so izkazali vsi uvodoma navedeni ribogojci, večina med njimi se je včlanila v LAS, tako z njimi izkazujemo ustrezno reprezentativno zastopanost sektorja

Neizkoriščen potencial zaposlovanja in krepitev sektorja je v povečanju ravni lokalne samooskrbe, tržnem povezovanju (npr. skupna blagovna znamka), zagotavljanju zdrave in raznovrstne ponudbe rib iz ekološke pridelave ter tudi v diverzifikaciji (npr. turizem). Sektor potrebuje specifične okolju prijazne tehnološke rešitve in hkrati ponuja možnost razvoja novih proizvodov. V povezovanju z drugimi sektorji se odpirajo tudi možnosti za vključevanje ranljivih ciljnih skupin v dejavnosti sektorja ali z njim povezanimi dejavnostmi (mladi, starejši, druge skupine).

Stanje na področju gozdarstva: 88,5 % gozdnih posesti, ki imajo v lasti 46 % gozdnih površin zasebnih gozdov, ima do 5 hektarjev gozdov. Tej skupini gozdovi ne zagotavljajo trajnih donosov, zato je njihov interes za gospodarjenje z gozdovi in delo v gozdu zelo nepredvidljiv. V gozdnih posestih, velikih od 5 do 30 ha (44,1 % površine zasebnih gozdov), je interes za sečnjo in izvajanje gojitvenih del sicer večji, vendar zelo odvisen od ekonomskega in socialnega statusa lastnikov. Šele lastniki velikih gozdnih posesti (9,9 % površine zasebnih gozdov) so pripravljene trajno gospodariti z gozdovi v svoji posesti.

Največje gozdarsko proizvodno podjetje je Gozdno gospodarstvo Brežice, sečnjo in spravilo izvaja še okoli 35 za ta dela registriranih fizičnih ali pravnih oseb. Na območju delujeta dva strojna krožka: Strojni krožek Posavje in Strojni krožek Sevnica, kjer člani v obliki medsosedske pomoči izvajajo usluge sečnje in spravila, ki so po Zakonu o dohodnini do določenega obsega neobdavčene. Z odkupom lesa se ukvarja okoli 20 registriranih fizičnih ali pravnih oseb. Prvi koraki na področju povezovanja lastnikov so bili narejeni z ustanovitvijo Društva lastnikov gozdov Mirenske doline, ki pokriva tudi del sevniške občine. Na območju Občine Radeče deluje kar nekaj študijskih krožkov, povezanih z gozdom in gospodarjenjem v njih. V letu 2012 je bilo v občini Radeče ustanovljeno Društvo lastnikov gozdov Sopota – Laško.

Večina lastnikov gozdov se ne zaveda odgovornosti za izvedbo gojitvenih in varstvenih del v svojih gozdovih. Hkrati je interes lastnikov za gospodarjenje na razdrobljeni gozdni posesti vse manjši, saj jim gozd ne prinaša zadovoljivega dohodka. Prav tako so zaradi ekonomske neodvisnosti od gozdov slabo poučeni o delu in negi gozdov. To se odraža na uresničevanju gojitvenih del in številu nesreč pri delu. Stroji in oprema za delo v gozdu so stari, amortizirani ter v veliko primerih neustrezni.

b) Stanje na področju gospodarstva

Posavska regija se po stopnji razvitosti uvršča na 6. mesto v primerjavi z ostalimi slovenskimi regiji, saj indeks razvojne ogroženosti znaša 101,8. Po koeficientu razvitosti občin v 2015 so nad slovenskim povprečjem občine Krško (1,16), Brežice in Sevnica (1,02), rahlo pod povprečjem Radeče (0,97) in Kostanjevica na Krki (0,97), znatno pod povprečjem pa je občina Bistrica ob Sotli (0,59).

Poslovanje podjetij

Rast števila poslovnih subjektov in zmanjšanje delovnih mest. Napredek izvozno usmerjenih podjetij. Razen v občini Krško bruto plače pod slovenskim povprečjem.

Po podatkih AJPES-a je v letu 2014 v Posavju poslovalo 1.345 gospodarskih družb, od tega 13 velikih, 18 srednje velikih ter 1.314 mikro in malih. Mikro in mala podjetja zaposlujejo skoraj polovico vseh zaposlenih v gospodarskih družbah (4.490). Ob teh v regiji posluje še 13 zadrug in 2.347 samostojnih podjetnikov, ki so v letu 2014 imeli 1.935 zaposlenih. V primerjavi z letom 2009 se je število gospodarskih družb povečalo za skoraj četrtino (23 %), število zaposlenih pa se je zmanjšalo za 4 %. Število samostojnih podjetnikov se je zmanjšalo za 8,5 %, število zaposlenih pa za več kot polovico (57 %). Vzroki za malo novih delovnih mest so predvsem v robotizaciji in avtomatizaciji delovnih procesov v najbolj razvijajočih se družbah.

Po podatkih Gospodarske zbornice OZ Posavja je gospodarstvo v regiji Posavje začelo napredovati. V letu 2014 se je povečala prodaja na tujih trgih, kjer so podjetja ustvarila polovico od skupno trimilijardnega prometa. Najpomembnejši tuji trgi posavskih podjetij so Hrvaška, sledijo ji Nemčija, Italija, Srbija in Avstrija.

V Posavju je inovacijsko aktivnih manj kot polovica podjetij (41,21 % - SI-STAT, 2010), kar je pod slovenskim povprečjem (50 %). Večina inovacij, ki so bile identificirane v okviru projekta GZS – izbor najboljših inovacij, je zabeleženih v gospodarstvu, manjka inovacij v javnem sektorju in tistih, ki niso nujno povezane s tehničnimi proizvodi, ampak s postopki vodenja in upravljanja.

Povprečna mesečna bruto plača je bila na območju LAS v letih 2008 in 2014 v večini občin pod slovenskim povprečjem, v občini Kostanjevica na Krki v letu 2008 kar za 40 % in v letu 2014 za 34 %, v občini Krško pa nad slovenskim povprečjem zaradi zaposlitev v energetiki.

Podporno okolje za razvoj podjetništva

Številčno podporno okolje, premalo koordinacije in povezovanja pri izvajanju ukrepov in storitev.

Podporno okolje za podjetništvo v območju LAS se razvija. V Tehnološkem centru Posavja v Krškem delujeta regionalni podjetniški inkubator in samostojna raziskovalna enota. V povprečju so letno inkubirana štiri podjetja, ki razvijajo svoje inovativne poslovne ideje. V Sevnici je bil leta 2013 odprt prvi socialni inkubator v Sloveniji. Ta je glavna dejavnost Zavoda Knof, prvega registriranega socialnega podjetja v Posavju in tretjega v Sloveniji. Glavni namen zavoda je omogočanje in spodbujanje zaposlovanja prek tako imenovanega podjetništva v zavetju, predvsem pa ranljivih ciljnih skupin.

V regiji je lociranih šest VEM točk, ki poleg informiranja in svetovanja izvajajo postopke registracij podjetij. RRA Posavje upravlja Garancijsko shemo Posavje ter po novem Regijsko garancijsko shemo, ki preko ugodnejših kreditov z garancijami omogoča investicijski potencial obstoječim podjetjem za rast in razvoj. S težavami se srečujejo predvsem novoustanovljena podjetja, ki zaradi pomanjkanja zagonskega kapitala ter ustreznih referenc težko pridobijo likvidnostna sredstva za začetno poslovanje. Po podatkih AJPES se največ poslovnih subjektov izbriše iz registra v starosti od 1 do 3 let.

S spodbujanjem podjetništva in zaposlovanja različnih ciljnih skupin se poleg zbornic (gospodarske, kmetijsko-gozdarske in obrtne) ter zavoda za zaposlovanje ukvarjajo tudi različne druge organizacije: mladinske, izobraževalne in razvojne, nevladni sektor. Zaradi številčnosti podpornih institucij se pojavljajo težave v koordinaciji in tudi podvajanju ključnih nalog in aktivnosti, kar nemalokrat povzroča zmedo pri končnih uporabnikih teh storitev. V izogib navedenemu je bila v letu 2014 izoblikovana razvojna podpora mreža, ki deluje pod okriljem Regionalne razvojne agencije Posavje. Cilj te mreže je izmenjava znanja in izkušenj ter priprava skupnih projektov za čim bolj učinkovite podporne storitve.

Podporni ukrepi so pretežno usmerjeni v ustanavljanje podjetij in podporo naložbam podjetij. Premalo pa je razvita podpora, ki bi omogočala inovativno, čezsektorsko povezovanje lokalnih potencialov za izboljšanje produktov in storitev, povečanje dodane vrednosti, zelena delovna mesta (npr. v kmetijstvu, turizmu, ribogojstvu, varovanju okolja, socialnih storitvah, idr.) ali nove oblike razvoja dejavnosti (sodelo, notranje podjetništvo, socialno podjetništvo, zadružništvo, kratke dobavne verige, ipd.) in spodbujanje podjetništva pri mladih, prenos znanj od starejših na mlade. Poseben izziv je tudi razvoj novih tehnoloških rešitev na področju varovanja okolja, staranja prebivalstva in oskrbe, idr.

Socialno podjetništvo

Izdelane strateške podlage za razvoj socialnega podjetništva v območju LAS.

Socialno podjetništvo kot priložnost za ustvarjanje novih delovnih mest s poudarkom na trajnostni in pametni rasti postaja zanimivo tudi za Posavje. Vzpostavljeno je prvo socialno podjetje, ki deluje kot podporno okolje na tem področju. V projektu »Socialno podjetništvo – izziv za Posavje« je bila izdelana »Analiza razvojnih potencialov Posavja« na tem področju, na pobudo regionalnega stičišča NVO Prstan pa izdelan predlog Strategije razvoja socialnega podjetništva v Posavju.

Največji potenciali so prepoznani v velikem številu potencialnih potreb po storitvah socialnega podjetništva, razvoju storitev za starejše, ki bodo prinesla nova delovna mesta in razvoju programov za aktivno preživljanje prostega časa mladih. Analiza v projektu »SLO-HRA Socio Net« pa opredeljuje potencialne za razvoj socialnega podjetništva v socialnem in družinskem varstvu in varstvu invalidov, trgovinah z izdelki majhnih lokalnih proizvajalcev, ekološki pridelavi in predelavi, vzdrževanju zelenih površin, recikliranju odpadkov, varovanju naravnih vrednot, razvoju zelene ekonomije.

c) Stopnja brezposelnosti na območju LAS

Delovna mesta in delovno aktivno prebivalstvo

3500 delovno aktivnih manj v času gospodarske krize, primanjkljaj delovnih mest v območju in precejšen delež delovnih migracij v zaposlitvena središča izven območja LAS.

Aprila 2015 je bilo na območju LAS Posavje skupaj 29.749 delovno aktivnih prebivalcev, kar je za 200 oseb oz. 0,7 % več kot v istem mesecu preteklega leta. Število delovno aktivnih se je v obdobju 2007 – 2014 precej spreminjalo, največ jih je bilo leta 2008 in sicer 31.819, v času gospodarske krize pa se je zmanjšalo na 29.244 v 2012. V tem obdobju se je tako število delovno aktivnih skrčilo za kar 3.475. Zadnja tri leta beležimo postopno rast števila delovno aktivnih.

Od skupaj 27.278 delovno aktivnih (brez kmetov) v letu 2014 jih je imelo 14.038 delo v občini prebivališča, največja deleža sta imeli občini Krško (55 %) in Sevnica (50 %). Delovnih mest (brez kmetov) v območju LAS je bilo skupaj 23.260. 49 % delovno aktivnih (brez kmetov) je delalo izven občine prebivališča. V primerjavi z letom 2009 se je ta delež povečal v vseh občinah, največ v občini Krško, v treh manjših občinah na območju LAS pa delež delovnih migrantov bistveno presega slovensko povprečje (51 %): Kostanjevica na Krki (73 %), Bistrica ob Sotli (70 %) in Radeče (64%). Poleg delovnih migracij v občine znotraj območja LAS te potekajo tudi v večja in manjša zaposlitvena središča izven območja, največ v Ljubljano (3.116), Novo mesto (1.959), Celje (506) in Maribor (293). S podatki o delovnih migracijah na Hrvaško ne razpolagamo.

Brezposelnost

Število registriranih brezposelnih se je od leta 2008 do 2013 skoraj podvojilo. Problemsko območje Radeče. Visoka stopnja brezposelnosti mladih. Tuji sezonski delavci.

Registriranih brezposelnih oseb je bilo 2014 skupaj 5.092, stopnja registrirane brezposelnosti je bila v povprečju 14,73 %. Največja registrirana brezposelnost je zabeležena v občini Radeče (16,2 %), najmanjša pa v občini Kostanjevica na Krki (11,5 %). Za območje ni podatkov o osebah, ki niso prijavljene na zavodu za zaposlovanje in ne delajo.

Število registriranih brezposelnih v letu 2007 je bilo 3.009 in se je v letu 2008 znižalo na 2.735, že naslednje leto pa zopet zvišalo na 3.600. Največ registrirano brezposelnih je bilo leta 2013, in sicer 5.208. Najvišja stopnja brezposelnosti je bila zabeležena v občini Radeče leta 2013 (19 %), najnižja pa je bila v občini Kostanjevica na Krki leta 2008 (5,8 %). Poleg občine Radeče so bile v letu 2014 zelo visoke stopnje brezposelnosti tudi v občinah Brežice (15,5 %) in Krško (15,4 %).

Območje občine Radeče je bilo skupaj z občinama Hrastnik in Trbovlje s sklepom vlade uvrščeno v problemsko območje za obdobje 2013 - 2018. V območju se izvajajo naslednji ukrepi:

- program spodbujanja konkurenčnosti, ki ga izvaja MGRT in vključuje Podjetno v svet podjetništva HRT, finančne spodbude za novonastala podjetja, investicije v razvoj za MSP in velika podjetja, program Radeče papir ter koordinacija, promocija in skrbništvo programa,
- povračilo plačanih prispevkov delodajalca za socialno varnost, ki ga izvaja MDDSZ,
- davčne olajšave za zaposlovanje in investiranje, ki ga izvaja FURS,
- spodbude za trajnostni razvoj podeželja v izvedbi Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- prometna in energetska infrastruktura v izvedbi Ministrstva za infrastrukturo ter
- seznanitev z urejanjem javne infrastrukture in prenosi državnega premoženja iz države na občine v izvedbi posamezne občine.

Preglednica 6: Stopnja registrirane brezposelnosti v obdobju 2007 - 2014

Občina	Stopnja registrirane brezposelnosti
--------	-------------------------------------

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bistrica ob Sotli	13,1	11,7	14	13,8	11,9	12,7	12,5	13
Brežice	9,3	8,1	10,4	12,3	13,5	14,3	15	15,5
Kostanjevica na Krki	6,4	5,8	8,9	9,4	10,7	12,1	12,7	11,5
Krško	9,9	8,4	10,8	12,7	13,9	14,5	15,7	15,4
Radeče	8,9	6,9	7,7	10,8	12,2	17,2	19	16,2
Sevnica	7,5	6,5	9,2	12	12,9	12,8	13,2	12,9

Vir: SURS, Podatkovni portal SI-STAT.

Brezposelni v območju LAS so brez službe pet mesecev in deset dni dlje kot povprečni Slovenec. Posledično je 58 % brezposelnih v regiji v evidenci zavoda za zaposlovanje vpisanih več kot leto dni (v Sloveniji 52,5 %), 40 % pa več kot dve leti (v Sloveniji 32,6%). S starostjo se možnost pridobitve nove službe zmanjšuje. Posavci, ki ostanejo brez zaposlitve v zadnjem desetletju delovne dobe povprečno na nov delovni dan čakajo dobrih pet let. Po podatkih Zavoda za zaposlovanje RS OE Sevnica je med brezposelnimi 20,7 % invalidov (v Sloveniji jih je 15 %). Težave so alkoholizem in dolgotrajne bolezni, hkrati je potreba po delavcih malo. Ker po spremembi zakonodaje v 2013 zasebni sektor objave novih delovnih mest ni več dolžan prijavljati zavodu, ta popolnih evidenc o potrebah po delovni sili nima. Delni podatki nakazujejo negativen trend, in sicer v prvih štirih mesecih leta 2015 so delodajalci prijavili 802 potrebi, oziroma 8,4 % manj kot v enakem obdobju lani.

Opazen je povečan odliv brezposelnih na delovna mesta v druge regije. Kljub zaskrbljujoči strukturi brezposelnih v primerjavi s Slovenijo - delež starih do 30 let se je v letu dni s 27 % znižal na slovensko povprečje 24,1 % - je ocena območne enote zavoda, da bo konec leta 2015 uradno brez prihodkov 4.220 oseb.

Kljub visoki stopnji brezposelnosti ostaja veliko število tujih delavcev, predvsem iz albansko govorečih območij v zasebnih gradbenih podjetjih. Zavod za zaposlovanje je v letu 2015 podelil 232 delovnih dovoljenj v kmetijstvu, kar je 45 več kot v primerljivih mesecih leta 2014. Težave z zagotavljanjem delovne sile imajo pridelovalci sadja in zelenjave. Največji slovenski sadjar Evrosad je letos potrebo po 50 delavcih za delo v sadovnjakih zadovoljil s slovensko delovno silo. Mnogi prevozniki so za poti v nevarnejše države izven EU prisiljeni najeti tujo delovno silo. Podobno obstajajo povpraševanja posavskih podjetij po tujih varilcih in monterjih. Zavod je letos tako kljub poskusu spodbujanja sklepanja delovnih razmerij z domačimi delavci izdal 50 dovoljenj za zaposlitev tujcev, lani v enakem obdobju pa 90.

5.3 Demografske in sociološke značilnosti na območju LAS

a) Število in gostota prebivalcev na obravnavanem območju LAS

Naraščanje povprečne starosti prebivalstva in naglo naraščanje deleža prebivalcev v starosti nad 65 let v primerjavi z mladimi do 15 let.

Na območju LAS Posavje živi 75.683 prebivalcev (1.7.2014), kar predstavlja približno 3,7 % prebivalstva Slovenije. Delež žensk v strukturi prebivalstva znaša 49,7 %, delež moških pa 50,3 %. Povprečna starost prebivalcev v Posavski regiji je 43,1 let (1.7.2014), najvišja je v občini Brežice (43,9 let) in najmanjša v občini Krško (42,1 let). Indeks staranja prebivalstva se je v zadnjih desetih letih znatno povečal. V 2014 znaša 126,4 in presega slovensko povprečje (120,5), v letu 2004 pa je znašal 110,1 (slovensko povprečje 104,9). V zadnjih desetih letih se je najbolj povečal v občini Sevnica, v občini Kostanjevica na Krki pa se je indeks staranja zmanjšal.

Gostota naseljenosti na območju LAS je 78,2 prebivalcev na km² (1.7.2014); najnižja je v občini Kostanjevica na Krki – 42,1 prebivalcev na km², v občini Brežice 90,4, v občini Krško pa 90,2 prebivalcev na km². Za podrobnejše podatke glej Preglednico 1 na str. 5.

b) Gibanje števila prebivalcev na območju LAS v zadnjih 10 letih

Rahlo padanje števila prebivalcev zadnja tri leta. Priselitve iz tujine.

Število prebivalcev v zadnjih 10 letih rahlo niha, zadnja tri leta je opazno zopet rahlo padanje.

Preglednica 7: Prebivalstvo na območju LAS v obdobju 2007 – 2014 (30.6 oz. 1.7)

Občina	2005*	2006*	2007*	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bistrica ob Sotli	1447	1448	1436	1429	1414	1425	1431	1410	1408	1382
Brežice	24419	24509	24483	24253	24328	24302	24354	24301	24311	24230
Kostanjevica na Krki	/	/	2465	2410	2416	2421	2411	2416	2414	2427
Krško	28091	28146	25808	25565	25702	25838	25761	25986	26049	25833

Radeče	4644	4632	4590	4506	4517	4463	4471	4450	4356	4307
Sevnica	17430	17389	17486	17644	17645	17631	17560	17512	17470	17504
SKUPAJ	76031	76124	76268	75807	76022	76080	75988	76075	76008	75683

Vir: SURS, Podatkovni portal SI-STAT, Statistični letopis 2005, 2006, 2007 * (30.6.)

Stopnja rodnosti je bila v posavski regiji v letu 2013 **1,67**, kar jo uvršča nad slovensko povprečje (1,55). Število živorojenih otrok na 1000 prebivalcev se glede na pretekla leta v občinah povečuje, razen v občini Kostanjevica na Krki, kjer že tri leta zapored pada. Povprečno se je v regiji leta 2014 rodilo 10,35 otrok na 1000 prebivalcev. Največji negativni naravni prirast je bil zabeležen v občinah Sevnica in Brežice (kjer je negativen v vseh desetih opazovanih letih), medtem ko je bil največji pozitiven naravni prirast v letu 2014 zabeležen v občini Krško, ki je v zadnjih petih letih pozitiven.

Število priseljenih iz drugih občin je bilo v letu 2008 večje od slovenskega povprečja zaznati v dveh manjših občinah na območju LAS in sicer v občini Bistrica ob Sotli in Radeče, trend se je nadaljeval tudi v letu 2014, ko je bilo število priseljenih nad slovenskim povprečjem v občini Kostanjevica na Krki in Radeče. Tudi na strani odselitev iz občine kažejo enako sliko, saj je bilo v letu 2008 število odseljenih v občini Bistrica ob Sotli in Radeče nad slovenskim povprečjem, v letu 2014 se je v občini Radeče število še povečalo in bilo za 28,6 % višje od slovenskega povprečja.

Število priseljenih iz tujine se je v letu 2014 v primerjavi z letom 2008 na ravni Slovenije kot tudi na območju LAS bistveno zmanjšalo in v obeh obravnavanih letih je bilo pod slovenskim povprečjem z izjemo v letu 2008 v občini Krško, medtem ko se je število odseljenih v tujino v obravnavanih letih povečalo v občini Brežice in Radeče.

Delež tujih državljanov, ki so prebivalci Slovenije, je na območju LAS v letu 2009 le v občini Krško (4,7%) višji od slovenskega povprečja (3,5%), trend se nadaljuje tudi v letu 2013, ko bil delež tujcev 6,7% in tako kar za 52,2 % višji od slovenskega povprečja (4,4%).

c) Izobrazbena struktura prebivalstva

Povečuje se delež najbolj in najmanj izobraženih.

Izobrazbena struktura se v zadnjih letih ni bistveno spremenila. Povečujeta se delež višje in visoko izobraženega prebivalstva v starosti med 25 in 64 let ter delež najmanj izobraženih. Sklepamo lahko, da gre za posledico priseljevanja nižje kvalificirane delovne sile iz manj razvitih držav z območja Balkana. Leta 2011 je bil v Posavski statistični regiji delež prebivalcev starejših od 15 let z višjo in visokošolsko izobrazbo 14 %, s srednješolsko izobrazbo 53 % in z osnovnošolsko izobrazbo ali manj 33%. Leta 2014 pa je bila izobrazbena struktura prebivalcev starejših od 15 let sledeča: višje in visoko izobraženih 16 %, s srednješolsko izobrazbo 53 % in z osnovnošolsko izobrazbo 30 %.

d) Stanje na področju izobraževanja in kulture na območju LAS

Izobraževanje in vseživljenjsko učenje

Visoka vključenost v formalno izobraževanje na vseh ravneh. Obstoj terciarnih programov.

Predšolski in osnovnošolski izobraževalni sistem: V šolskem letu 2014/15 je bilo v 36 vrtcev vključenih 2.782 otrok v starosti od 1 do 5 let, kar predstavlja okoli tri četrtine otrok in je blizu slovenskega povprečja (74,9 %). Na območju je 32 osnovnih šol, od tega 3 osnovne šole s prilagojenim programom. Osnovno šolo je v šolskem letu 2014/15 obiskovalo 6.190 učencev. Regija se lahko pohvali tudi s 4 glasbenimi šolami, ki jih je v šolskem letu 2013/14 obiskovalo 1711 učencev.

Srednješolski izobraževalni sistem: Na območju so prisotne 3 srednje šole s programi srednjega poklicnega in strokovnega šolstva ter s splošnoizobraževalnimi programi. Največji srednješolski središči sta Krško (ŠČ Krško-Sevnica: Gimnazija Krško, Srednja poklicna in strokovna šola Krško) in Brežice (Gimnazija Brežice, Ekonomska in trgovska šola Brežice), srednja šola pa je še v Sevnici (ŠČ Krško-Sevnica: Srednja šola Sevnica).

Na obravnavanem območju (glede na stalno prebivališče dijaka) je bilo v letu 2014 v srednješolsko izobraževanje vključenih 2.824 otrok. Število dijakov v zadnjih letih zaradi manjših generacij upada. Manjša obiskanost srednjih šol v Posavju je v določeni meri lahko tudi posledica slabše razvite mreže javnega potniškega prometa.

Višješolski in visokošolski izobraževalni sistem: Terciarni programi izobraževanja se prilagajajo potrebam gospodarstva. V območju delujejo Višja strokovna šola v Brežicah, Fakulteta za Energetiko, Fakulteta za turizem ter dislocirana enota Fakultete za logistiko. Vse fakultete so članice Univerze v Mariboru.

V letu 2014 je bilo v območju 40 študentov na 1000 prebivalcev, kar je malo nad slovenskim povprečjem (39). V primerjavi z letom 2004, ko je v regiji zabeleženo 54 študentov na 1000 prebivalcev (v Sloveniji 56), je število študentov v desetletnem obdobju upadlo, in sicer za 26 %. Med prebivalci, starimi od 19–26 let, jih je v terciarno izobraževanje vključenih 55,3 %.

Število diplomantov in diplomantk v Posavju z leti narašča, povečuje se delež oseb z višješolsko in visokošolsko izobrazbo med delovno aktivnim prebivalstvom. V primerjavi s Slovenijo pa je število diplomantov na 1000 prebivalcev še vedno nekoliko pod slovenskim povprečjem.

Vseživljenjsko učenje: Koncept vseživljenjskega učenja obravnava ponudbo in povpraševanje po izobraževalnih možnostih kot del povezanega sistema, ki pokriva celoten življenjski cikel posameznika in vključuje vse oblike formalnega in neformalnega učenja.

Vidnejšo vlogo na področju formalnega in neformalnega izobraževanja v območju LAS ima Ljudska univerza Krško, ki spodbuja vseživljenjsko učenje z razvojem in ponudbo izobraževalnih programov za odrasle ter zagotavljanjem informiranja in svetovanja za izobraževanje. V območju delujejo institucije, ki izvajajo programe za tretje življenjsko obdobje. Programe neformalnih izobraževanj izvajajo tudi mladinski centri, javni zavodi in nevladne organizacije. Na območju LAS delujejo prostovoljske organizacije, ki omogočajo prostovoljcem, da izvajajo javno dobro in hkrati pridobivajo izkušnje in kompetence, ki omogočajo osebnostno rast in konkurenčnost na trgu delovne sile. Občina Krško je v letu 2015 pridobila certifikat Prostovoljcem prijazna občina. Mladi lahko v mladinskih centrih in nevladnih organizacijah pridobivajo mednarodne izkušnje skozi program Erasmus+ Mladi v akciji.

Kultura na območju LAS

Pestrost kulturne ponudbe tako v urbanih središčih kot na podeželju. Mladi aktivni v mladinskih centrih in društvih.

Območje LAS odlikuje pestro kulturno dogajanje in bogata kulturna dediščina. Številne institucije s področja kulturne dejavnosti delujejo na področju posredovanja tekoče kulturno-umetniške produkcije ter varovanja in predstavljanja kulturne dediščine (kulturni domovi, knjižnice, galerije in muzeji, društva in zavodi).

Podatki SURS o obisku kulturnih prireditev so razpoložljivi le za občino Krško. V letu 2013 (zadnji razpoložljivi podatki) je različne prireditve obiskalo skupno 43.017 obiskovalcev, od tega 7.258 otrok in mladine. Najbolj obiskane so bile gledališke predstave (9862 obiskovalcev), rock koncerti in plesi (5146), akademije in proslave (3899), likovne razstave (3276), predavanja in posveti (3025), filmske produkcije (2825). Najmanj obiskani so bili folklorni nastopi (34), muzejske razstave (385), sodobne glasbene zvrsti (405). Največji obisk stalnih ali občasnih razstav v muzejih, galerijah ali likovnih razstaviščih beleži občina Brežice, kjer ponudba v zadnjih letih raste, število obiskovalcev pa se je od doseženih 12.000 v letu 2011 zmanjšalo na 8866 v 2013. Okoli 30% je zabeleženih tujih obiskovalcev. Precejšnje število razstav je organiziranih tudi v občini Sevnica, kjer pa je obisk bistveno nižji (32 razstav s 1461 obiskovalci v 2013).

Za kulturno in družbeno življenje na podeželju pretežno skrbijo turistična, kulturna, planinska, športna in druga društva z organizacijo številnih prireditev: turistične in kulturne prireditve, prireditve z etnološko in kulinarčno vsebino, praznovanja ob verskih in drugih praznikih, povezana z ljudskimi šegami in običaji, občinske in krajevne praznike, športno-rekreacijske prireditve,...

Na področju kulture in širše izpostavljam tudi visoko stopnjo aktivnosti mladinskih centrov in društev, ki skrbijo za druženje mladih, informiranje in spodbujanje aktivne participacije mladih, vključevanje v prostovoljne aktivnosti in neformalno izobraževanje ter prispevajo k socialni povezanosti in družbeni integraciji mladih, uveljavljajo mobilnost in mednarodno povezovanje mladih.

Kljub vsemu pa je vključenost prebivalcev v vsakodnevno življenje skupnosti marsikje slabša zaradi manjše dostopnosti vsebin, ki niso vezane le na prireditve ali kulturne dogodke, temveč oblikujejo družbeno življenje tako v mestu kot na podeželju. Opazno je zamiranje življenja v vaških in mestnih jedrih, prostor vsakodnevnega srečevanja in druženja je premalo izkoriščen. Povezovanje kulturnih in podjetniških potencialov kreativnih industrij je ena od priložnosti za oživitve teh središč.

e) Zdravje in kakovost življenja

Slabo zdravstveno stanje prebivalcev in visoka stopnja samomorilnosti. Projekti na področju preventive, pomanjkanje programov za specifične skupine.

Zdravje: Podatki o umrljivosti kažejo, da je skoraj polovica umrlih zaradi bolezni srca in ožilja (48,64 %), četrtino pa predstavljajo umrli zaradi raka (24,59 %). Visok delež umrljivosti pred 65 letom starosti, zaradi bolezni srca in ožilja kaže na slabo zdravstveno stanje prebivalcev. Delež smrti zaradi tovrstnih bolezni je v Posavju bistveno višji v primerjavi s sosednjimi regijami. Zaskrbljujoče visoka je tudi

samomorilnost v regiji (28,2 na 100 tisoč preb.), skoraj za 30 % več od slovenskega povprečja, ki je 20,1 samomora na 100 tisoč prebivalcev.

Zaskrbljujoči zdravstveni kazalci (alkohol, samomorilnost,...) v primerjavi z drugimi slovenskimi regijami območje uvrščajo med ranljivejše. Neenakosti v zdravju kažejo na razlike v zdravstvenem stanju posameznih skupin prebivalcev, kot so nizko izobraženi, brezposelni, pripadniki etničnih manjšin, nosečnice, otroci, ljudje s posebnimi potrebami. Na neenakosti v zdravju vplivata tudi poslabšanje splošne blaginje in gospodarskega stanja.

V luči izboljšanja zdravstvenih pogojev za življenje prebivalcev v regiji so bile odmevne pobude proti zaprtju porodniškega oddelka bolnišnice Brežice, prav tako pa prizadevanja za pridobitev programov psihiatrične oskrbe, posvetovalnice za starše in otroke ter ostalih programov, ki pomembno vplivajo na javno zdravje prebivalcev.

Na področju preprečevanja bolezni, povezanih z življenjskim slogom s poudarkom na alkoholni problematiki v območju poteka projekt Preventivni mozaik Posavja. Aktivnosti vključujejo informiranje in obveščanje javnosti, mreženje organizacij in izobraževanje strokovnih delavcev povezanih s področjem projekta, preventivne aktivnosti za otroke, mladostnike in starše, ulično delo in oblikovanje izhodišč za delo z neprostopoljnimi uporabniki ter vzpostavitev svetovalnice za neprostopoljne uporabnike.

V Posavju delujejo številna športna društva, ki spodbujajo športno aktivnost prebivalstva. Športna društva so profesionalna in neprofesionalna. Po podatkih centralnega registra društev, ki je vzpostavljen s strani Ministrstva za notranje zadeve, je v Posavju 229 društev, ki so opredeljena kot športna ali rekreativna. Veliko društev se srečuje s pomanjkanjem finančnih sredstev, saj so donatorji ter sponzorji v času gospodarske krize zmanjšali finančna sredstva, ki so bila namenjena podpiranju tovrstnih aktivnosti.

K krepitevi zavedanja o pomenu zdravja prispevajo tudi številne okoljske in naravovarstvene organizacije ter javna podjetja.

f) Opis ranljivih skupin

Stopnja tveganja revščine se v območju LAS povečuje, v 2013 je pod pragom revščine živelo 20 % prebivalcev (v teh podatkih niso zajeti prebivalci občin Radeč in Bistrica ob Sotli). Območje se srečuje s socialno izključenostjo posameznih skupin, ki ne izkoriščajo vseh svojih potencialov zaradi nezaposlenosti, ravni izobrazbe ter bivalnih razmer. To so mladi brez zaposlitve, drugi dolgotrajno brezposelni ter Romi, ki predstavljajo težavo pri vključevanju v okolje zaradi omenjenih dejavnikov. V to skupino lahko opredelimo tudi starejše, bolnike, matere samohranilke ter tujce, ljudi s težavami v duševnem zdravju, ljudi z nizkimi prihodki, idr.

Mladi

Visoka brezposelnost, nezdrav življenjski slog, tveganje socialne izključenosti, beg možganov.

Zaposlovanje: Visoka stopnja brezposelnosti slabša socialni položaj mladih na eni strani, po drugi pa mnogi iščejo zaposlitve tudi drugje in se iz območja izseljujejo, kar slabša socialni kapital območja.

Zdravje in socialna vključenost: Nove zdrave oblike zabave in druženja ter spodbujanje osebnega razvoja in ustvarjalnosti mladih so ključne. Veliko otrok in mladih je športno neaktivnih in imajo povečano telesno težo. Veliko pozornosti se že danes namenja programom, ki spodbujajo zdravje, dobro počutje in izgradnjo osebnosti pri mladostnikih. Večinoma jih izvajajo mladinski centri v sodelovanju z različnimi specializiranimi institucijami in organizacijami, ki se ukvarjajo s posameznimi vrstami preventive. Na delavnicah za pripravo SLR je bilo izpostavljeno tudi pomanjkanje infrastrukture za rekreacijo na prostem (skate parki, fitness v naravi, ipd.).

Raziskava ESPAD 2011 za Dolenjsko (zajeto tudi Posavje) je pokazala, da sta bili najpogosteje uporabljeni drogi alkohol in tobak. 61 % dijakov je vsaj enkrat v življenju že kadilo tobak, v zadnjem mesecu je 11 in več cigaret dnevno pokadilo 7 % dijakov. 95 % dijakov je že pilo alkohol, več kot polovica jih je že bila opitih. 17 % dijakov je vsaj enkrat poskusilo marihuano ali hašiš, hlape je že vdihavalo 12 % dijakov, pomirjevala, ki jih ni predpisal zdravnik, pa so vzeli 3 % vprašanih. V zadnjih štirih letih se je med dolenjskimi mladostniki povečala raba alkohola in nekaterih nedovoljenih drog, medtem ko se je delež rednih kadilcev med njimi znižal.

Poseben izziv so mladi, ki so športno neaktivni ali na splošno neaktivni (npr. mladi brezposelni, ki ostajajo na kmetijah, mladi v urbanih območjih) ali dovzetni za nove oblike zasvojenosti.

Zagotavljanje spodbudnega življenjskega okolja: Raziskava med mladimi v Posavju je pokazala, da je 62,2% vseh anketiranih mladih s svojim življenjem zadovoljnih, več kot petina (23,9%) zelo zadovoljnih,

12,8% ni niti zadovoljnih niti nezadovoljnih. K zadovoljstvu anketiranih mladih v največji meri prispevajo dobri odnosi v družini, prijateljstvo ter dobri odnosi s partnerjem, zagotovljena potreba po ljubitih, imeti rad (51,67%). Sledi varnost zaposlitve, materialne dobrine in kariera, kar navaja 24,44% anketiranih. Mlade najbolj onesrečuje brezposelnost in malo možnosti zaposlitve, izpostavljajo vlogo finančnega in političnega stanja v državi kot pomembna dejavnika, ki prispevata k njihovem nezadovoljstvu.¹¹

Različne življenjske okoliščine nekatere mladostnike vodijo v prestopništvo.

Starejši

Staranje prebivalstva kot izziv za izboljševanje kakovosti življenja in večje medgeneracijsko sodelovanje

Staranje prebivalstva je globalni izziv, ki pomeni civilizacijski dosežek na eni strani in hkrati izziv in priložnost za ustvarjanje novih produktov in storitev, ki bodo starejšim omogočali čimdlje živeti samostojno in dostojanstveno življenje.

V letu 2014 je bilo v območju LAS skupno 9.758 oseb starejših od 65 let. Skladno s ciljem Resolucije o nacionalnem programu socialnega varstva v Sloveniji naj bi lokalne skupnosti zagotavljale pomoč na domu za 3,5% populacije starejše od 65 let. Na območju LAS so te cilje presegle občine Radeče (4,42%), Sevnica (3,04%) in Krško (3,61%), najnižji pa je bil delež v občini Brežice (0,96%).

Socialna vključenost in medgeneracijsko sodelovanje: K zmanjševanju socialne izključenosti lahko prispeva tudi medgeneracijsko sodelovanje. V zadnjem obdobju je najbolj odmeval projekt Simbioza, ki spodbuja medgeneracijsko učenje in zagotavlja prenos ter izmenjavo znanja na področju računalništva in je v zadnjem obdobju zajel številne mlade, ki so izobraževali starejše ljudi. Aktivno staranje in ustrezna oskrba starejših predstavlja potencial zaposlovanja zlasti v urbanih območjih.

Druge ranljive skupine

Posavje se srečuje tudi s socialno izključenostjo določenih skupin, ki ne izkoriščajo vseh svojih potencialov zaradi nezaposlenosti, neustrezne ravni izobrazbe, bivalnih razmer oz. nerešenega stanovanjskega problema ali drugih razlogov.

Med drugimi ranljivimi skupinami so bili prepoznani ljudje s težavami v duševnem zdravju, invalidi, vse generacije oseb s posebnimi potrebami, zasvojeni/odvisniki, žrtve nasilja v družini, tradicionalne družine, migranti in njihove družine, ženske v aktivni dobi (stres, obremenjenost), družine/osebe z nizkimi prejemki, idr.

Za opolnomočenje in socialno vključevanje tako raznolikih ranljivih ciljnih skupin in še posebej tistih, ki so ranljive zaradi več razlogov hkrati, je potrebno interdisciplinarno povezovanje ter povezovanje med javnim in zasebnim za razvoj bolj prilagojenih oblik pomoči (npr. terapevtske kmetije, skupnostni programi) in povezovanje v storitveno mrežo za zagotavljanje pomoči na celotnem območju LAS, še zlasti pa je smiselno izkoristiti koncentracijo virov in znanja v urbanih območjih.

Romska skupnost

Romska skupnost v procesu priprave SLR s strani deležnikov ni bila posebej izpostavljena ali predvidena kot edina ciljna skupina v okviru prejetih projektnih predlogov. Za to skupino že obstajajo določeni programi in viri, namenjeni njihovi integraciji.

5.4 Opis območja in prebivalcev zajetega v urbano območje in problemsko območje LAS

Opis območja v točkah 5.1. do 5.3 vključuje celotno območje LAS, v tem delu dodatno izpostavljamo nekatere značilnosti in izzive urbanega ter problemskega območja LAS.

a) Urbano območje LAS Posavje

Velikost območja: Urbano območje LAS vključuje 22 naselij. Površina urbanih območij meri 75 km² oz. 8 % površine območja LAS. Po površini največja urbana območja so Bizeljsko (10,3 km²), Brežice (8,9 km²), Krško (6 km²) in Sevnica (5 km²), ostala merijo med 1,2 do 4 km². Stopnja urbanizacije je zelo nizka in zaradi šibkega gravitacijskega zaledja v območju LAS ni močnega regionalnega središča. To vlogo ima somestje Brežice – Krško – Sevnica s porazdelitvijo upravnih, zdravstvenih, izobraževalnih, športnih, kulturnih, turističnih in drugih poslovnih funkcij.

¹¹ Analiza v okviru projekta Semena prihodnosti: Življenje mladih in njihovi poslovni izzivi v Posavju, Bistrica ob Sotli 2013.

Preglednica 8: Urbana območja LAS – površina in demografski podatki, 2014

Občina	Urbano območje	Površina km ²	Št. prebivalcev	Povprečna starost (leta)	Indeks staranja
Bistrica ob Sotli	Bistrica ob Sotli	2,1	262	43,7	142,1
Brežice	Brežice	8,9	6613	43,9	43,9
	Artiče	2,1	319	40,3	40,3
	Bizeljsko	10,3	693	44,1	44,1
	Cerklje ob Krki	1,7	235	43,6	43,6
	Dobova	2,5	787	45	45
	Globoko	4,3	315	44,7	44,7
	Pišece	4,2	344	42,4	42,4
Kostanjevica na Krki	Kostanjevica na Krki	1,8	704	41,5	110,8
Krško	Krško	6	7230	43,5	132,8
	Leskovec pri Krškem	4,7	1023	42,7	121,1
	Senovo	3,3	2290	41,4	104,7
	Brestanica	2,9	967	42,9	127,9
	Podbočje	1,5	318	39,8	94,1
	Raka	1,2	323	40,5	75,4
	Radeče	Radeče	2,9	2108	43,4
Sevnica	Sevnica	5	4536	44,1	155,5
	Blanca	2,4	245	42,3	94,1
	Boštanj	1,3	281	45,3	182,8
	Krmelj	2	695	42,5	113,8
	Loka pri Zidanem Mostu	1,6	502	58,9	646,2
	Šentjanž	2,3	392	39,5	70,6
SKUPAJ	22 območij	75	31.182	-	-

Vir: SURS, Podatkovni portal SI-STAT, 2014.

Varovana območja narave: Tudi v urbanih območjih je nekaj naravnih vrednot (park Pišece, park Sevnica, park Dvor v Radečah), hkrati pa so ta območja neposredno izhodišče za obisk naravnih znamenitosti v širšem območju LAS (Bistrica ob Sotli kot del Kozjanskega parka, Kostanjevica na Krki za obisk Kostanjeviške jame, itd.) in tako omogočajo vzpostavitev 'vstopnih točk' za izvajanje interpretacije, ozaveščanja o pomenu varovanja narave, boljšega usmerjanja obiskovalcev v naravi in krepitev trajnostnih oblik mobilnosti v varovanih območjih narave (spodbujanje hoje, kolesarjenje,...).

Kulturna dediščina: Kulturna dediščina urbanih območij, ki vključuje vrsto gradov, graščin in muzejev (Brežice, Bizeljsko, Pišece, Sevnica, Leskovec pri Krškem, Brestanica, Raka, Radeče,...), etnoloških zbirk (Bizeljsko, Pišece, ...); znamenitih hiš, galerij, muzejev in mavzolejev velikih osebnosti (Krško, Brežice, Kostanjevica na Krki, Brestanica, Loka pri Zidanem mostu, ...), repnice ter sakralno dediščino, predstavlja enega osnovnih, zaenkrat še premalo izkoriščenih gradnikov turistične ponudbe območja in potencial za ustvarjanje delovnih mest (interpretacija, spominki, druge storitve in skupna promocija/trženje, povezovanje posamičnih produktov v integralne). Obnovljena stara mestna jedra tudi še niso zaživela v polni meri kljub naporom za njihovo oživitev. Posavski muzej Brežice je ena glavnih strokovnih institucij na področju upravljanja kulturne dediščine.

Stanje infrastrukture: Brežice, Krško in Sevnica so glavna prometna vozlišča cestnih in železniških prometnih poti. Kolesarske povezave v urbanih območjih se postopoma razvijajo in vključujejo v širše omrežje. Največja urbana središča so tudi prometno najbolj obremenjena in krepitev oblik trajnostne mobilnosti je pomemben izziv (kolesarnice, povezave,...). Javna komunalna infrastruktura je relativno dobro urejena, nezadostna pa je ozaveščenost prebivalcev glede ravnanja z odpadki v gospodinjstvih.

Stanje okolja: Zlasti občinska središča so bolj kot ostala urbana in podeželska območja izpostavljena povečanemu prometu, ki ob industriji, energetiki in ogrevanju najbolj vplivajo na slabšo kakovost zraka. Spodbujanje uporabe javnega prometa, racionalna uporaba virov ter spodbujanje ponovne uporabe virov v vseh urbanih delih lahko učinkoviteje dosežejo ključne ciljne javnosti (šole, podjetja, gospodinjstva,...) in spodbudijo pozitivne okoljske učinke. Neurejeni objekti, ki so posledica opustitve industrijskih in drugih dejavnosti in pomenijo degradacijo okolja, so hkrati priložnost za razvoj novih vsebin in storitev (opuščeni trgovski objekti, nekdanji hotel v Radečah, površine nekdanjega rudnika Senovo, opuščene stavbe v mestih in naseljih, idr.).

Gospodarski položaj: Najbolj gospodarsko aktivna urbana območja so Krško, Radeče, Senovo, Brežice, Sevnica, Kostanjevica na Krki, Bistrica ob Sotli. Povezovanje gospodarstva, raziskav in razvoja za

krepitev obstoječih podjetij in razvoj podjetništva, vključno s socialnim podjetništvom, so ključne potrebe, ki bodo lahko naslovljene zlasti v urbanih območjih, kjer obstaja kritična masa podjetij s potencialom rasti in znanja. Med osrednjimi izzivi so povečanje inovacijske aktivnosti podjetij, razvoj socialnih storitev in novih oblik podjetniškega povezovanja za razvoj novih produktov in storitev, krepitve lokalne samooskrbe v urbanih območjih, razvoj urbanega turizma in povezave s podeželjem ter ustrezna nadgradnja obstoječega podpornega okolja (tehnološki center, podjetniški center, zbornice, RRA) za sodobne oblike podpore (sodelo, združništvo, inovativna partnerstva, itd.) za potrebe celotnega območja LAS.

Brezposelnost: Visoka stopnja brezposelnosti je značilna za večja urbana območja, še zlasti v Radečah, Brežicah in Krškem z mestnima območjema Leskovec pri Krškem in Senovo. Med kritičnimi ciljnimi skupinami so dolgotrajno brezposelne osebe, invalidi in starejše osebe.

Demografski trendi: V urbanih območjih LAS živi 31.182 prebivalcev oz. 41 % območja LAS. Po številu prebivalcev so največja območja Krško (7230), Brežice (6613), Sevnica (4536) ter še Senovo (2290), Radeče (2108), Leskovec pri Krškem (1023) in Brestanica (967) s skupno 24.767 prebivalci. Druga naselja so manjša in imajo med 245 in 787 prebivalci.

Gostota prebivalstva je najvišja v naseljih Krško (1208), Sevnica (914) in Brežice (743) prebivalcev/km². Prebivalstvo v urbanih območjih se stara bolj od povprečja občine, indeks staranja je visok v Boštanju (182,8), Brežicah (149), Sevnici (155,5) in Krškem (132,8), najvišji je v Loki pri Zidanem mostu (646,2). Delež mlajših od 15 let pa je višji od deleža starejših nad 65 let v Šentjanžu (70,6), Raki (75,4), Artičah (88,5) in Blanci (94,1).

Izobraževanje in kultura, športna infrastruktura: Osrednja urbana območja so ustrezno pokrita z mrežo osnovnih šol. Srednješolsko izobraževanje je dostopno v Krškem, Brežicah in Sevnici. Terciarni programi so dostopni v Brežicah (Visoka strokovna šola, Fakulteta za turizem) in Krškem (Fakulteta za energetiko in Fakulteta za logistiko UM). Kulturna ponudba je v največji meri dostopna v mestnih naseljih, v ostalih urbanih območjih pa jo v veliki meri ustvarjajo društva in pa zavodi s tega področja (Radeče, Sevnica, Brežice, Krško). Enako je s športnimi površinami. Največ jih je v somestju, v ostalih delih pa so večinoma vezane na športne objekte ob osnovnih šolah, medtem ko so v manjših urbanih naseljih te površine skromne.

Ranljive ciljne skupine: Med ranljivimi ciljnimi skupinami urbanih območij izpostavljamo predvsem starejše osebe in urbano mladino. Mladi so v težkem socialnem položaju zaradi pomanjkanja zaposlitvenih možnosti, njihovi neizkoriščeni potenciali se odražajo v nezdravem življenjskem slogu, športni neaktivnosti, prestopništvu in slabši socialni vključenosti. V urbana območja je v zadnjih letih prišlo tudi več migrantov, kar prinaša izzive integracije in vključenosti otrok in družin.

b) Problemsko območje

LAS Posavje zajema območje občin Krško, Brežice, Kostanjevica na Krki, Bistrica ob Sotli, Sevnica in Radeče. Območje Občine Radeče je na podlagi 25., 27. in 28. člena Zakonom o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja ter 8., 9. in 10. člena Uredbe o izvajanju endogene regionalne politike vključeno v problemsko območje Radeče, Trbovlje, Hrastnik.

Občina Radeče spada med manjše občine z 52 km² površine in 4332 prebivalci (SURS, 2014), 4 krajevnimi skupnostmi in 23 naselji, od katerih se v urbana območja uvrščajo le Radeče.

Območje se nahaja v osrednji pokrajini Posavskega hribovja ob sotočju potoka Sopote in reke Save. V letu 2010 je bilo v območju 218 kmetijskih gospodarstev s 1069 ha kmetijskih zemljišč v uporabi ter 3383 ha gozdov (2012). 28% ozemlja občine spada v območje NATURA 2000 (del Posavskega hribovja), Sava od Radeč do državne meje spada med ekološko pomembna območja, naravne vrednote območja pa so Sopota, hrib Magolnik, park Dvor, Gašperjev kostanj, Jeračeva smreka, idr. Med kulturno dediščino območja izpostavljamo graščino Dvor, razvaline gradov Radeče in Svibno, etnološko zbirko Ključevšek, Cumarjev mlin, tradicijo oglarjenja in številne sakralne objekte. V območju poteka učna pot Savus.

V 2014 je bilo po prebivališču v Občini Radeče 1242 delovno aktivnih prebivalcev, zaposlenih oseb je bilo 1044 ter samozaposlenih 198, od tega 74 kmetov. 320 oseb je bilo registrirano brezposelnih, od tega 110 dolgotrajno brezposelnih (24 mesecev ali več). Med registrirano brezposelnimi osebami je bilo 79 mladih od 15-29 let ter 101 oseba, starejša od 50 let. Največji delodajalec v občini je bilo podjetje Radeče Papir, kjer je s stečajem marca 2012 delo izgubilo 250 zaposlenih, stopnja brezposelnosti pa se je povečala na 19% v 2013 in se nekoliko znižala v 2014 (16,2%). Drugih večjih zaposlovalcev v občini ni, večinoma so manjši zasebniki in trgovine.

Občina se usmerja v razvoj turizma, zlasti ob reki Savi. Radeče so postale prepoznavne z organizacijo velikih ribiških tekmovanj in Dnevov splavarjenja. Nastanitvene kapacitete so zaenkrat še skromne. Ključni generator razvoja turistične ponudbe je KTRC Radeče, med večjimi izzivi na področju turizma so v razvoju dodatne ponudbe temelječe na naravni in kulturni dediščini, rokodelstvu, razvoju lokalnih produktov, ponudbi ob reki Savi in povezovanju v širšo ponudbo območja.

V občini obstaja več iniciativ s področja ohranjanja okolja in narave ter razvoja malega podjetništva, spodbujanja razvoja podjetniških idej mladih ter razvoja ponudbe vseživljenjskega učenja in povečanja lokalne samooskrbe v javnih ustanovah. Na Radeški tržnici je že prisotnih 6 kmetij.

5.5. Izkušnje z izvajanjem programa LEADER v programskem obdobju 2007-2013

a) Izkušnje s pripravo Lokalne razvojne strategije v obdobju 2007-2013

24 projektov, 110 različnih partnerjev, ustvarjena nova delovna mesta

Sredstva LEADER so edina evropska sredstva, ki jih dobi v upravljanje lokalni nivo, to je skladno s predpisi EU in RS vzpostavljeno javno-zasebno partnerstvo, ki se zaveže k delovanju po pristopu LEADER.

RRA Posavje je v letih 2007–2008 na ravni razvojne regije Posavje vzpostavila vse potrebne pogoje za izvajanje pristopa LEADER. Povezala je javne, zasebne in nevladne partnerje z območja vseh šestih občin v javno-zasebno pogodbeno partnerstvo, ki se je poimenovalo Lokalna akcijska skupina Posavje (v nadaljevanju LAS Posavje). V partnerstvu je bila na dan 31.12.2014 skupaj 38 članov, med njimi je tudi vseh 6 občin razvojne regije Posavje.

LAS Posavje je za programsko obdobje 2007-2013 na podlagi uspešne prijave na javni poziv takratnega MKGP pridobila v upravljanje 1.554.446,04 EUR LEADER sredstev. Ta sredstva so bila t.i. četrta os Programa razvoja podeželja RS 2007-2013, ki je bil osnova za črpanje sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja.

LAS Posavje si je v lokalni razvojni strategiji 2007-2013, ki je bila osnova za pridobitev statusa LAS v tem programskem obdobju, določila strateške cilje in ukrepe, ki jim je morala pri izbiri projektov slediti. Delovanje LAS Posavje in njegovi organi imajo svoje naloge in pristojnosti, določene v Pogodbi o ustanovitvi in delovanju partnerstva za izvajanje pristopa LEADER na območju regije Posavje in v poslovnih posameznih organov.

S pomočjo načel LEADER je partnerstvo prispevalo k izboljšanju sodelovanja in povezovanja med posameznimi podeželskimi akterji tako pri načrtovanju razvoja kot pri njegovem uresničevanju skozi projekte, ki so bili podprti z evropskimi sredstvi LEADER.

LAS Posavje je ob ustanovitvi v svoji lokalni razvojni strategiji opredelila strateške cilje, za doseg katerih bo prednostno namenjala EU sredstva LEADER. Strateški cilji LAS Posavje 2007 – 2013 so bili:

1. Dvigniti dodano vrednost lokalnim proizvodom in storitvam skozi povezovanje ponudnikov in vzgojo potrošnikov
2. Vzpostaviti lokalno trajnostno oskrbo s hrano
3. Povečati turistično privlačnost območja
4. Povečati zaposlitvene možnosti na podeželju
5. Vrniti življenje v vasi
6. Uveljaviti pristop LEADER pri razvojnem načrtovanju v vseh sektorjih

Zakoniti zastopnik LAS Posavje in njen upravljevalec je bila RRA Posavje. Ta je v okviru t.i. Tehnične pisarne LAS Posavje v sodelovanju z organi LAS Posavje (Upravnim odborom, Nadzornim odborom, Zborom članov in predsednikom) zagotavljala in izvajala celovito strokovno in administrativno-tehnično podporo in skrbela za nemoteno delovanje LAS v skladu s pravili, ki jih določata EU in resorno ministrstvo.

Člani Lokalne akcijske skupine Posavje pa so imeli odgovornost izbrati projekte, ki uresničujejo razvojne cilje in so tako upravičeni do sofinanciranja s sredstvi LEADER. S pomočjo petih javnih pozivov so člani LAS Posavje v okviru organov izbrali 24 izvedbenih projektov na podlagi vnaprej postavljenih meril in kriterijev, zapisanih v lokalni razvojni strategiji LAS 2007-2013 in h katerim je podalo soglasje tudi resorno ministrstvo. Pri njih je sodelovalo 110 partnerjev iz javnega, gospodarskega in nevladnega sektorja.

Projekti so vsebinsko izhajali iz potreb okolja oz. ciljnih skupin, bili so izključno partnerski, kar je bistvo pristopa LEADER. To pomeni, da s sredstvi LEADER nismo sofinancirali posamičnih projektov, temveč tiste, pri katerih je bilo izkazano partnerstvo najmanj dveh partnerjev.

V prvih letih delovanja LAS so pravila EU in posledično pravila RS pri koriščenju sredstev omogočala različne višine sofinanciranja projektov, glede na vsebino in profitabilnost, tako je bilo nekaj projektov upravičenih do 100 % sofinanciranja, drugi le do 30 % sofinanciranja upravičenih stroškov projekta. Del sredstev iz dodeljene kvote LAS Posavje mora LAS nameniti izvajanju nalog, ki so LAS določene z EU in nacionalnimi pravili. Prva leta je bilo delovanje LAS krito do 50 % upravičenih stroškov, kar pomeni, da so člani LAS s pomočjo članarine zagotavljali potrebne lastne vire. Po letu 2011 so se pravila na tem področju poenotila, sofinanciranje izvedbenih projektov je bilo v višini do 85 % upravičenih stroškov, prav tako delovanje LAS. Razliko za delovanje so zagotovili člani LAS Posavje s plačevanjem letne članarine, za projekte pa projektni partnerji sami.

LAS Posavje je član slovenskega združenja LAS, to je Društva za razvoj slovenskega podeželja, preko tega pa tudi član evropskega združenja LAS, to je ELARD. LAS Posavje je ena od 33 delujočih LAS v Sloveniji in ena od več kot 2.200 delujočih na ravni Evropske unije.

g) Opis in možnosti izrabe obstoječih razvojnih struktur na opredeljenem območju

Območje razpolaga z relativno dobro vzpostavljeno razvojno strukturo, ki jo namerava vključiti v izvajanje CLLD. *Regionalna agencija Posavje* kot vodilni partner LAS sočasno koordinira regionalno razvojno mrežo, ki povezuje ključne razvojne organizacije v območju in bo tako lažje usklajevala tudi dejavnosti za področje CLLD. *Lokalne samouprave* (občine) s svojimi službami in javnimi podjetji so lahko pomembni nosilci izvajanja CLLD.

Na področju zaposlovanja in ustvarjanja delovnih mest so med obstoječimi strukturami ZRSZ – Uradi za delo, *regionalno razvojno agencijo*, *lokalni podjetniški centri*, *gospodarska in obrtno podjetniške zbornice po občinah*, *točke VEM*, posebej pa izpostavljamo še večja *podjetja* s potencialom zaposlovanja na področju kmetijstva, gozdarstva, ribogojstva ter drugih dejavnosti.

Strokovno podporo sektorjem zagotavljajo izpostave kmetijsko svetovalne službe (*KGZS Novo mesto in Celje*), območne enote *Zavoda za gozdove*. Na območju deluje *tehnološki center*, prav tako pa možnost strokovne podpore nudijo *srednje šole in organizacije terciarnega izobraževanja*.

Na področju socialnega podjetništva je najbolj prepoznaven *Zavod Knof*, kot prvo socialno podjetje na območju LAS Posavje. Programe vseživljenjskega učenja izvajajo LU Krško in druge organizacije.

Območje LAS pokrivajo tudi izpostave *Zavoda za varstvo narave* in *Zavoda za varstvo kulturne dediščine ter Kozjanski park s statusom regijskega parka*.

Nevladni sektor: Nevladne organizacije (NVO) kot prostovoljna združenja posameznikov, neodvisna od države, predstavljajo pomemben razvojni potencial območja. V območju deluje regionalno stičišče NVO, to je LRF Posavja, ki je v letu 2009 uspešno pridobila sredstva za izvedbo projekta PRSTaN - Posavska regionalna stična točka za nevladne organizacije. Nevladne organizacije delujejo v različnih sektorjih, od socialnih in humanitarnih, športno rekreativnih, kulturnih, okoljskih in naravovarstvenih povezujejo posamične skupine prebivalstva (mladi, podeželska mladina, podeželske ženske, ljudje s specifičnimi zdravstvenimi težavami, ipd.).

h) Opis uspešno zaključenih projektov

S pomočjo petih javnih pozivov je LAS Posavje izbrala 24 izvedbenih projektov. Pri njih je sodelovalo več kot 100 partnerjev iz javnega, gospodarskega in nevladnega sektorja. Skupna vrednost 24 izvedbenih projektov je bila 1.927.139,99 EUR, od tega je bilo 1.274.175,77 LEADER sredstev, partnerji pa so skupaj zagotovili 652.964,22 EUR lastnih virov.

Projekti so lahko trajali največ dve leti, trajnost projektov LEADER pa morajo projektni partnerji izkazovati še pet let po zaključenem sofinanciranju. Zato je v času priprave projektov pomembno oblikovati kvalitetno partnerstvo, ki se z izvajanjem projekta zaveže k uresničevanju vsaj enega od strateških ciljev.

Posebnost in dodana vrednost projektov, izvedenih po pristopu LEADER je partnerstvo, ki spodbuja hkratno sodelovanje javnih, zasebnih in nevladnih partnerjev. Dodana vrednost projektov izvedenih projektov LEADER je, da je Posavje lepše urejeno, bolj privlačno za domačine in turiste, ustvarjena so bila nova delovna mesta, skozi projekte so se raznovrstne ciljne skupine usposabljele in izboljševale

svoje veščine, kar v največji meri pripomore tudi k dvigu dodane vrednosti različnih produktov na našem podeželju in diverzifikaciji dejavnosti.

Uspešno zaključeni projekti po področjih, ki so ključna tudi za novo programsko obdobje zaradi možnosti nadgradnje vsebin in partnerstev:

Turizem: Turizem v zidanicah (faza I in II), Motivacijski projekt udejanjanja turističnih potencialov, Turistično informativne table v območju občine Sevnica, Pravljična pot Kostanjevice »Pot čestitk«, Vrata turizma destinacije Posavje, Posavske poti prijetnih doživetij,

Lokalna oskrba: Akademija zdrave hrane, Lokalna trajnostna oskrba s hrano, Pridelano v Posavju: Lokalna pridelana hrana naj ima prednost, Najboljše z Rake, Vpliv trapistov na posavsko podeželje, Iz naše je, dobro je, Lokalno pridelana hrana na posavskih trežnicah, Modra frankinja – žametno vino Posavja, Ustvarimo zeliščni vrt Posavja,

Varovanje okolja in ohranjanje narave: Obnovljivi viri energije na podeželju, Gozdni sadeži – vrnitev h koreninam, Priložnost v posavskih tradicionalnih sadovnjakih,

Medgeneracijsko sodelovanje: Skupaj na podeželju, Bistrica kot biser,

Zdrav življenjski slog: 5-ka za zdravje: oblikovanje vzorcev zdravega prehranjevanja pri otrocih,

Podjetništvo: Semena prihodnosti: spodbujanje podjetništva mladih, Socialno podjetništvo-izziv za Posavje.

Podrobno so vsi rezultati projektov predstavljeni na spletni strani LAS Posavje, posamično pri projektih in skupaj v e-verziji brošure, prav tako pa tudi v tiskani verziji brošure LAS Posavje, ki je bila izdana z namenom celostne predstavitve rezultatov delovanja in projektov LEADER v programskem obdobju 2007-2013.

6. Analiza razvojnih potreb in možnosti območja LAS, vključno z analizo prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti

	Prednosti	Slabosti	Priložnosti	Nevarnosti
Splošne geografske značilnosti (geografsko, narava in okolje, storitve)	<p>Dobra prometna povezanost večine urbanih središč</p> <p>Bogati naravni viri (gozd/les, vode, termalne vode)</p> <p>Raznolika naravna in kulturna dediščina, deloma vzpostavljeno upravljanje (Kozjanski park)</p> <p>Avtohtone pasme živali in tradicionalne sorte sadja in zelenjave</p> <p>Naravni in klimatski pogoji ugodni za kmetijstvo</p> <p>Dobra pokritost javnega vodovodnega omrežja</p> <p>Infrastruktura za ravnanje z odpadki in centri ponovne uporabe</p> <p>Naložbe v odvajanje in čiščenje odpadnih voda v teku</p>	<p>Neučinkovit javni potniški promet izven urbanih središč</p> <p>Neurejeno omrežje kolesarskih poti</p> <p>Nezadostni ukrepi preprečevanja širjenja invazivnih tujerodnih vrst, ozaveščanja in varovanja narave</p> <p>Premalo poznane priložnosti varovanja in koriščenja naravne in kulturne dediščine za trajnostni razvoj turizma in drugih dejavnosti</p> <p>Premajhna ozaveščenost prebivalcev o pomenu varovanju okolja in narave</p> <p>Ni učinkovitega upravljanja varovanih območij (skrbništva, koncesije,...)</p> <p>Ni protipoplavnih ukrepov na posameznih vodotokih</p> <p>Slabša kakovost pitne vode in tal na posameznih območjih</p> <p>Nerešeno čiščenje odpadnih voda na območjih razpršene poselitve</p> <p>Črna odlagališča odpadkov</p> <p>Slabša kakovost zraka - emisije toplogrednih plinov (promet, kurišča, industrija)</p> <p>Degradirane površine</p>	<p>Obmejna lega, bližina Zagreba</p> <p>Ureditev in povezava omrežja kolesarskih poti, spodbujanje javnega prevoza, intermodalnosti</p> <p>Vključitev naravne in kulturne dediščine v trajnostni turizem</p> <p>Vključevanje prebivalcev v ukrepe varovanja narave in okolja</p> <p>Spodbujanje ekosistemskih storitev</p> <p>Spodbujanje reje avtohtonih pasem in pridelava tradicionalnih sort</p> <p>Trajnostna raba naravnih virov (les, naravni materiali, vode, termalne vode)</p> <p>Spodbujanje ponovne uporabe virov</p> <p>Ozaveščanje o možnostih URE / OVE</p> <p>Varovanje vodnih virov in tal</p> <p>Revitalizacija degradiranih površin na podeželju / nove vsebine</p> <p>Ozaveščanje prebivalcev o pomenu varovanja okolja in ohranjanja narave ter o podnebnih spremembah in omilitvenih ukrepih</p>	<p>Pomanjkanje finančnih sredstev za izgradnjo in posodobitev javne infrastrukture</p> <p>Izguba tradicionalne krajine in biodiverzitete zaradi opuščanja kmetovanja ali nadomeščanja z intenzivnim kmetovanjem in zaraščanja zemljišč</p> <p>Nekontrolirana širitev invazivnih tujerodnih vrst, nadaljnje upadanje biodiverzitete</p> <p>Visoka ogroženost nekaterih varovanih območij narave – pr. Krakovski gozd</p> <p>Podnebne spremembe (večja nevarnost poplav, erozije, suše)</p>

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Gospodarski položaj</p>	<p>Nekaj stabilnih in močnih podjetij (energetika, turizem, industrija) Izobraževalni programi za potrebe gospodarstva Kadri z visokotehnološkimi in tradicionalnimi znanji Podporno okolje za razvoj start-up podjetij in socialnega podjetništva Proste površine v poslovnih conah</p> <p>Namakalna infrastruktura Porast dopolnilnih dejavnosti na kmetiji in ekološke pridelave Vzpostavljene lokalne tržnice Pridelava sadja in zelenjave Obstoječe lesne zaloge, pripravljenost za povezovanje v gozdarstvu</p> <p>Narava in kulturna dediščina, tradicionalna znanja in produkti, obstoječe prireditve kot potencial za razvoj turizma Vzpostavljene tematske poti, obstoječi športni objekti v urbanih območjih Začetki vzpostavljanja RDO</p>	<p>Nizka BDV in produktivnost podjetij (razen energetike) Nizka inovacijska in podjetniška aktivnost podjetij Nepovezanost in neprilagojenost podpornega okolja za zahtevnejše potrebe, pomanjkanje koordinacije Visoka brezposelnost (mladi) in pomanjkanje delovnih mest, visoke dnevne migracije izven območja</p> <p>Premalo sodelovanja in neučinkovita organiziranost malih ponudnikov oz. proizvajalcev (turizem, les-gozd, kmetijska pridelava in predelava, ribogojstvo, mala in velika podjetja...)</p> <p>Majhne posesti, neugodna izobrazbena in starostna struktura gospodarjev družinskih kmetij, nemotiviranost mladih za kmetovanje Zmanjšanje delovne sile na kmetijah Pomanjkanje delovne sile v pridelavi sadja in zelenjave</p> <p>Neprepoznavnost turističnih produktov (izjema terme), malo inovativnih produktov, nizka zasedenost turističnih kapacitet, neučinkovita organiziranost</p> <p>Nizka stopnja vključenosti kulturne dediščine in narave v trajnostni turizem</p>	<p>Krepitev ustvarjalnosti in podjetnosti mladih in drugih nosilcev podjetniških idej Krepitev sodelovnja MSP z velikimi podjetji, RR in čezsektorsko za dodajanje vrednosti produktom in storitvam Spodbujanje notranjega podjetništva in socialnega podjetništva ter prenosa znanja od starejših na mlajše zaposlene Privabljanje tujih investicij Podpora ustvarjanju zelenih delovnih mest in razvoju kratkih oskrbnih verig (les, voda, lokalna oskrba, ekološko kmetovanje/novi proizvodi: jagodičevje, žita, oljnice, dišavnice; trajnostni turizem), Povečanje ravni lokalne samooskrbe (javne ustanove) Uporaba termalne vode za namene turizma in kmetijstva, vode iz Save za namakanje km. zemljišč Povezovanje turističnih potencialov, organiziranje na ravni destinacije in krepitev njene prepoznavnosti Razvoj inovativnih turističnih produktov: ob/na rekah, industrijska dediščina, zeleni turizem na (za)varovanih območjih narave, igrifikacija v turizmu Spodbujanje razvoja inovativnih rešitev na področju varovanja okolja, staranja,</p>	<p>Nadaljnja izguba delovnih mest</p> <p>Odliv izobraženih kadrov iz območja</p> <p>Birokratske in zakonodajne ovire za razvoj dejavnosti (primer izkoriščanja reke Save za namene turizma, na področju kmetijstva,...)</p> <p>Zakonodajne ovire na področju zelenih delovnih mest / storitve na domu, ...</p>
---	--	--	--	--

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Gospodarski položaj - Sladkovodna akvakultura</p>	<p>Na območju deluje eden največjih proizvajalcev sladkovodnih rib v državi Visoka kakovost proizvodov in lokalna/regijska prepoznavnost (kratke trženske verige) Znanje in izkušnje s področja ribogojstva Nadzorovano in obvladovano zdravstveno stanje Majhne proizvodne enote Razpoložljivost domačih kakovostnih iker, zaroda, mladice Možnosti za povečanje proizvodnje v okviru obstoječih zmogljivosti objektov Doseganje relativno ugodnih cen</p>	<p>Problem zadostne preskrbe z vodo v primarni dejavnosti ribogojstva Nizka produktivnost (slaba izkoriščenost objektov, nizka stopnja tehnološke opremljenosti) Nepovezanost sektorja Neprepoznavnost ostalih vrst rib v prehrani (krap, smuč, tolstolobik,...) Visoki stroški upravljanja s klavniškimi odpadki Pomanjkljivi podatki o kakovosti vode Ribji sedimenti in klavniški odpadki neizkoriščen potencial V območju LAS ni ribjih tržnic</p>	<p>Specializacija in prilagodljivost manjšim kupcem Osnovanje skupne blagovne znamke Posavska postrv Uvajanje novih tržnih pristopov: povezovanje proizvajalcev, ozaveščanje potrošnikov, ribiški in ekološki turizem Uvajanje novih vrst in proizvodov predelanih rib (rast povpraševanja) Rast povpraševanja po ekološko pridelani hrani - usmeritev v ekološko proizvodnjo Učinkovitejše ravnanje z odpadnimi vodami, okoljske inovacije Uvajanje novih proizvodnih tehnologij Sodelovanje z drugimi območji (ribiške LAS) za izmenjavo znanj, izkušenj, krepitev partnerstva v sektorju Sodelovanje ribiškega sektorja z drugimi sektorji znotraj območja LAS</p>	<p>Dolgotrajnost postopkov pri gradnji in rekonstrukciji Cenovni pritiski večjih konkurentov, padec kupne moči Slabšanje vodnih virov in obremenitve okolja Okoljske spremembe (sušna obdobja, rast temperatur vode) Pojav bolezn</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Demografski in sociološki položaj</p>	<p>Razvita izobraževalna mreža (OŠ, srednješolsko in terciarno izobraževanje) Pestrost kulturnih, športnih in družbenih vsebin tako v mestih kot na podeželju Veliko število društev in vzpostavljeno podporno okolje za NVO Mreža podpornega okolja za mlade</p>	<p>Staranje prebivalstva Slabšanje socialnega položaja prebivalcev Slabšanje dostopa do zdravstvenih in socialno-varstvenih storitev Visoka brezposelnost mladih in starejših 50-65 let Stanovanjski problem ranljivih skupin Nezdrav življenjski slog Nove oblike zasvojenosti Nasilje v družinah Nizka socialna vključenost priseljencev Življenje v mestnih in podeželskih jedrih zamira Neizkoriščena infrastruktura in objekti</p>	<p>Spodbujanje družbenega inoviranja Povezovanje javnega, zasebnega in NVO za nove skupnostne storitve in programe s potencialom zaposlovanja Partnersko povezovanje za izboljšanje oblik socialne pomoči ranljivim skupinam (terapevtske kmetije, mreža prevent.centrov,...) in zmanjšanje tveganja revščine Razvoj prostovoljstva Medgeneracijsko sodelovanje Aktivno staranje in krepitev zdravega življenjskega sloga Spodbujanje vseživljenjskega učenja Integracija priseljenih družin Izboljšanje dostopnosti storitev za vse ciljne skupine, zlasti ranljive</p>	<p>Nadaljnje slabšanje socialnega položaja najbolj ranljivih skupin Nezmožnost zagotavljanja trajnosti socialno varstvenih storitev</p>

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Urbana območja LAS</p>	<p>Somestje z dostopnostjo upravnih, izobraževalnih in drugih storitev Javni potniški promet med glavnimi središči Raznolika kulturna in naravna dediščina kot potencial za razvoj turizma Dobra pokritost z javnimi storitvami (voda, ravnanje z odpadki, centri ponovne uporabe) Podporno okolje za podjetništvo Tercirarni izobraževalni programi Relativno pestra kulturna ponudba Vzpostavljene lokalne tržnice Nekaj območij z relativno mlado populacijo Delujoč nevladni sektor</p>	<p>Nizka stopnja urbanizacije, šibko demografsko zaledje Prometna obremenjenost in neučinkovito kolesarsko omrežje Slabša kakovost zraka (promet, kurišča) Degradirane površine/objekti</p> <p>Neizkoriščene priložnosti za razvoj turizma in oživitve starih mestnih jeder in drugih središč Premalo razvito in povezano podporno okolje za spodbujanje inovativnosti, podjetnosti in novih delovnih mest Visoka brezposelnost</p> <p>Izključenost mladih, starejših, migrantov, drugih ranljivih skupine Staranje prebivalstva večini naselij Nezdrav življenjski slog, nove oblike zasvojenosti,</p>	<p>Spodbujanje trajnostne mobilnosti Ozaveščanje: varovanje okolja, narave, ponovni uporabi, OVE, URE Razvoj turističnih produktov in povezoavanje ponudnikov Razvoj kulturnih in kreativnih industrij/idej za oživljanje urbanih jeder Spodbujanje lokalne oskrbe v javnih ustanovah Inovativna partnerstva za nova (zelena) delovna mesta in storitve Programi integracije in socialenga vključevanja, družbeno inoviranje, razvoj skupnostnih storitev Krepitev prostovoljstva, medgeneracijskega sodelovanja Prenova (degradiranih) objektov in površin za nove vsebine Krepitev zdravega življenjskega sloga, aktivno staranje Razvoj vseživljenjskega učenja</p>	<p>Nadaljnja izguba delovnih mest</p> <p>Nadaljnje slabšanje socialnega položaja najbolj ranljivih skupin</p> <p>Nezmožnost zagotavljanja trajnosti socialno varstvenih storitev</p>
---	--	--	--	--

Na osnovni analize stanja in SWOT analize ter ob upoštevanju vsebinskih in tudi finančnih okvirov izvajanja CLLD ter interesov in kapacitet nosilcev projektov v območju so bile prepoznane naslednje **potrebe in izzivi območja LAS:**

P1: Ohranjanje in ustvarjanje delovnih mest: zmanjšanje števila delovnih mest v času finančne in ekonomske krize ter visoka stopnja brezposelnosti narekujejo potrebo po aktiviranju potenciala mladih in vseh drugih delovno sposobnih. Potenciali so v razvoju zelenih delovnih mest s trajnostno rabo naravnih virov, trajnostnega turizma, sladkovodne akvakulture. Prepoznani so potenciali za razvoj socialnega podjetništva, krepitev notranjega podjetništva in razvoj novih oblik dela (npr. sodelo). Potrebno je spodbuditi razvoj novih podjetniških idej in inovativnost. Gre tako za urbana (vzpostavitev podpornega okolja, socialnih in drugih storitev) kot podeželska območja (diverzifikacija dejavnosti) in sektor akvakulture.

P2: Krepitev položaja obstoječih kmetij, podjetnikov in drugih gospodarskih subjektov: potreba se predvsem nanaša na manjše obrate, ki se soočajo s problemi ekonomičnosti proizvodnje in potrebujejo nove tržne prijeme, zlasti v smeri povezovanja in dviga dodane vrednosti (npr. krepitev formalnih in neformalnih oblik povezovanja v podporo skupni predelavi in trženju, razvoju sladkovodne akvakulture in posodobitve obratov ter diverzifikacije, gozdno-lesne verige in nadaljnjega razvoja turistične destinacije). V urbanih območjih gre zlasti za krepitev povezovanja v turizmu, socialnih, drugih storitvenih in oskrbnih dejavnostih.

P3: Vnos novih znanj za dvig dodane vrednosti obstoječim proizvodom in za razvoj novih proizvodov in storitev: območje je prepoznano po nekaterih tradicionalnih kmetijskih, obrtnih in drugih proizvodih vključno s sladkovodno akvakulturo, ki jim je mogoče dodati vrednost in kakovost z novimi znanji, prenosom rezultatov raziskav v prakso, uvajanjem novih tehnologij, ipd. Za nadgradnjo obstoječih produktov je treba okrepiti sodelovanje med proizvajalci, raziskovalnimi organizacijami in širšim podpornim okoljem. V urbanem delu je treba okrepiti podporno okolje za sodelovanje med gospodarstvom in institucijami znanja, RR vključno s subjekti na podeželju in v sektorju akvakulture.

P4: Krepitev in spodbujanje lokalne samooskrbe s svežo, kakovostno in varno hrano: V območju LAS so bile v preteklem obdobju urejene lokalne tržnice, dolgoročno pa bo potrebno spodbuditi in okrepiti oskrbo z lokalno pridelano hrano tudi v javnih ustanovah ter krepiti možnost dostopa do raznovrstne lokalno pridelane hrane (zelenjava, sadje, meso, mleko, sladkovodne ribe, in predelani proizvodi,...). V območju ni ponudbe ribjih tržnic. Na drugi strani je potrebno nadalje ozaveščati prebivalce o pomenu lastne pridelave in uživanja zdrave, sveže lokalno pridelane hrane. Potreba se nanaša na urbana, podeželska območja in sektor akvakulture.

P5: Razvoj in uvajanje okolju prijaznih tehnologij in rešitev ter spodbujanje ponovne uporabe: okoljski izzivi lahko pomenijo tudi priložnost za razvoj novih produktov in storitev, v območju se interesi kažejo na področju ribogojstva (zlasti na področju obdelave odpadnega materiala in okoljskih zahtev proizvodnje), kmetijstva, trdnih odpadkov, naravnih materialov, ipd. Povezana s tem je tudi potreba po krepitvi ozaveščenosti glede kakovosti tal, zraka, vode, poplavne varnosti in drugih prvin okolja. Spodbujanje ponovne uporabe in trajnostne rabe je potrebno okrepiti tudi na ravni posameznika pri vsakodnevnih opravilih. Potreba se nanaša na urbana in podeželska območja in sektor akvakulture. Urbani deli omogočajo dostop do strokovnih znanj za izvedbo pilotnih aktivnosti ali ukrepov.

P6: Varovanje vodnih virov: Pomembna vodovarstvena območja je potrebno nadalje varovati in omogočiti oskrbo s kakovostno pitno vodo, še zlasti tam, kjer poteka intenzivna kmetijska pridelava in so se že pojavile težave. Učinkovita raba vode in njena ponovna uporaba v kmetijstvu, ribogojstvu in drugih dejavnostih. Ozaveščanje prebivalstva o pomenu ohranjanja čiste pitne vode. Potreba vključuje tako urbana (ozaveščanje) kot podeželska območja in sektor akvakulture.

P7: Ohranjanje narave in krajine ter vključevanje naravne in kulturne dediščine v razvoj trajnostnega turizma: varovanje narave se zlasti navezuje na preprečevanje razraščanja tujerodnih invazivnih vrst, renaturacije območij, upravljanje varovanih območij ter ohranjanje avtohtonih vrst. Ekstenzivne kmetijske prakse, pestra naravna in kulturna dediščina so premalo izkoriščen potencial za razvoj mehkih oblik turizma, razvoja nove ponudbe za nove ciljne skupine (pr. igrifikacija v turizmu). Predvsem gre za območja Kozjanskega parka, ekološko pomembna območja (EPO) in druga varovana območja Natura

2000, kjer premalokrat vidimo priložnosti za trajnostni razvoj. Ključnega pomena je v aktivnosti vključevati lokalno prebivalstvo vseh starostnih skupin. Potreba vključuje podeželska in urbana območja, slednja zlasti kot vstopne točke v varovana območja.

P8: Razvoj in implementacija inovativnih turističnih produktov in ponudbe v povezavi z drugimi sektorji gospodarstva ter s poudarkom na promociji in trženju. Potreba vključuje tako urbana kot podeželska območja in diverzifikacijo v sektorju akvakulture.

P9: Krepitev ozaveščenosti prebivalcev o podnebnih spremembah in možnih omilitvenih ukrepih: območje je v zadnjih letih bilo večkrat prizadeto zaradi poplav, erozije, suše in drugih naravnih nesreč povečujejo se tudi tveganja na področju kmetijske pridelave, pri zagotavljanju energetske učinkovitosti. Potreba vključuje tako urbana kot podeželska območja.

P10: Spodbujanje razvoja trajnostne mobilnosti: območje potrebuje boljše kolesarsko omrežje, po drugi strani pa z boljšim načrtovanjem tudi povečati intermodalnost za lokalno prebivalstvo, zlasti delovne migrante in obiskovalce območja. Potreba se prednostno navezuje na urbana, pa tudi podeželska območja.

P11: Izboljšanje dostopnosti storitev za vse prebivalce in povečanje privlačnosti prostora: Tako na podeželju kot v mestih obstajajo neizkoriščeni objekti in površine (degradirane površine), ki jih je mogoče aktivirati z novimi vsebinami in storitvami za lokalno prebivalstvo (lokalna oskrba, izobraževanje, turizem) oz. ki lahko pomenijo spodbudo za socialni, kulturni ali ekonomski razvoj podeželja. Več pozornosti je potrebno nameniti tudi dostopnosti storitev za posebne ciljne skupine (invalidi, starejše osebe, otroci,...). Potreba vključuje podeželska in urbana območja.

P12: Povečanje vključenosti ranljivih skupin v družbo z razvojem novih storitev in krepitevijo zaposlitvenih priložnosti na področjih prepoznanih socialnih izzivov: V območju so bile prepoznane številne ranljive skupine, od mladih, starejših, ljudi s težavami na področju duševnega zdravja, oseb s posebnimi potrebami do različnih skupin, ki so izpostavljene različnim tveganjem, do oseb s povečanim tveganjem revščine in izključenosti. Hkrati te potrebe lahko ustvarjajo tudi zaposlitvene priložnosti ali priložnosti za aktiviranje samopomoči, npr. skozi medgeneracijsko sodelovanje, itd. Aktivnosti prednostno vključujejo urbana in podeželska območja. Priložnosti za socialno vključevanje so tudi na področju sektorja sladkovodne akvakulture.

P13: Povečati dostopnost in povezanost storitev različnih sektorjev in strok pri delu z ranljivimi ciljnimi skupinami. Območje potrebuje nove inovativne in trajne pristope k reševanju problematike, predvsem v večjem povezovanju javne sfere, civilne družbe in zasebnega sektorja ter v multidisciplinarnih oz. čezsektorskih pristopih. Pri tem je potrebno upoštevati tudi razlike v dostopnosti storitev med mestom in podeželjem. Aktivnosti prednostno vključujejo urbana območja s širjenjem ponudbe storitev na ostala območja.

P14: Zmanjševanje stopnje tveganja revščine: delež oseb, ki živijo v težkih ekonomskih razmerah, se je povečal in s tem rast socialnih transferjev. Potrebno je več pomoči za postopno aktivacijo in izboljšanje razmer in nadgraditi obstoječe ukrepe. Aktivnosti prednostno vključujejo urbana območja s širjenjem ponudbe storitev na ostala območja.

P15: Krepitev vseživljenjskega učenja

Dostop do vseživljenjskega učenja postaja vse bolj pomemben za vse skupine prebivalcev, še zlasti v času velikih tehnoloških sprememb in globalizacije, okoljskih pritiskov in sprememb, ki na eni strani zahtevajo, da znanja izpopolnujemo v koraku s časom, po drugi strani pa je koristno ohranjati stare modrosti, spretnosti in kompetence, ki krepijo identiteto območja. Potreba vključuje podeželska in zlasti urbana območja.

P16: Krepitev zdravega življenjskega sloga prebivalcev: Zaskrbljujoči zdravstveni kazalci krepijo potrebo po pridobivanju bolj zdravih življenjskih navad, zlasti pri mlajši generaciji in tudi pri vseh ostalih ciljnih skupinah z aktivnostmi, ki povečujejo gibalno aktivnost in zdrav način prehrane, pitje sveže vode iz pipe brez kemičnih dodatkov, skrb za duševno zdravje. Potreba vključuje podeželska in zlasti urbana območja in se navezuje tudi na področje oskrbe z zdravo hrano (kmetijski proizvodi in sladkovodne ribe).

7. Podroben opis tematskih področij ukrepanja

7.1 Ustvarjanje delovnih mest

Izhodišče: zmanjšanje števila zaposlenih in nadpovprečna brezposelnost

V času finančne in gospodarske krize se je število delovno aktivnih v območju LAS zmanjšalo za 3.575 in sicer z 32.819 v letu 2008 na 29.244 v letu 2012, ko je bilo število najnižje, v 2014 se je povečalo na 29.570. V tem obdobju se je v vseh občinah povečala tudi brezposelnost, v občini Radeče je v 2013 presegla 19 %. Število registriranih brezposelnih se je od leta 2008 z 2735 v letu 2013 povečalo za 1,9 krat na 5208 in doseglo najvišje število. Zadnji dve leti se kazalci izboljšujejo, vendar je delovnih mest v območju še vedno premalo, prav tako pa je stopnja brezposelnosti nad slovenskim povprečjem. Območje občine Radeče se uvršča v problemsko območje z visoko brezposelnostjo po sklepu Vlade RS za obdobje 2013-2018. V okviru programa v določeni meri potekajo ukrepi za spodbujanje zaposlovanja (davčne olajšave, podjetno v svet podjetništva, ...).

Potenciali in priložnosti:

V procesu priprave strategije so bile prepoznane priložnosti za ustvarjanje delovnih mest predvsem v neizkoriščenih lokalnih potencialih na področju novih inovativnih turističnih produktov, dodajanju vrednosti obstoječim kmetijskim in drugim proizvodom ter storitvam, proizvodnji v sladkovodni akvakulturi, povezovanju podjetij pri razvoju novih produktov in trženju. Zaradi staranja prebivalstva je pričakovati tudi porast potreb po pomoči starejšim.

Institucije podpornega okolja za razvoj podjetništva lahko v sodelovanju z izobraževalnimi in raziskovalnimi organizacijami ter podjetji prepoznajo specifične potrebe, spodbudijo ustvarjanje in razvoj podjetniških idej pri posameznikih ali skupinah ter pomagajo pri njihovi realizaciji. Premalo so še razvite nove oblike dela in podjetništva in tako tudi spregledani potenciali za nova delovna mesta (sodelo, socialno podjetništvo, zadružništvo, notranje podjetništvo, idr.). Tovrstno podporno okolje je smiselno krepiti zlasti v urbanih območjih in v storitve vključevati uporabnike iz celotnega območja LAS.

Za območje LAS ne razpolagamo s podatki o brezposelnih osebah, ki niso registrirane pri zavodu za zaposlovanje in ne delajo. Izziv je v aktiviranju in prepoznavanju njihovih ustvarjalnih potencialov, predvsem mladih, ki želijo v območju živeti in delati in že sami razvijajo podjetniške ideje.

V okviru tega področja ukrepanja želimo okrepiti sodelovanje obstoječih gospodarskih subjektov na trgu, da bi ohranjali obstoječe zaposlitve in ustvarjali pogoje za rast in novo zaposlovanje oz. za izboljšanje izkoriščenosti obstoječih kapacitet ali podzaposlenosti, zlasti na družinskih kmetijah, v ribogojstvu, gozdarstvu in drugih proizvodnih ali storitvenih dejavnostih, ki danes večkrat predstavljajo dodaten vir prihodkov. Potrebe in priložnosti se kažejo tudi na področju turistične panoge, kjer z novimi tržnimi produkti in trženjskimi pristopi za nove ciljne skupine lahko vplivamo na boljšo izkoriščenost obstoječih kapacitet in krepitev prepoznavnosti destinacije, kjer lahko imajo povezovalno in strokovno vlogo pri razvoju kakovostne nadgradnje in trženja zlasti urbana območja; prav tako pa tudi na področju povezovanja subjektov za razvoj novih tehnoloških rešitev, produktov in storitev skozi inovativna partnerstva.

Stopnja zaposlenosti v ribogojstvu je v primerjavi z drugimi panogami precej nizka in vzreja rib je za večino predvsem dodaten vir zaslužka. Z uvajanjem novih tehnologij oz. s posodobitvijo obstoječih obratov, predvsem z vidika stroškovne učinkovitosti, je možno povečati obseg proizvodnje in kakovost proizvodov ter s tem dosegati višjo dodano vrednost in posledično višji prihodek. Iz analize stanja je razvidno, da je v obstoječih obratih (samozaposleni in dd) zaposlen le 1, razen v gospodarski družbi, kjer je 11 zaposlenih. Razvojni potencial se kaže tudi v predelavi novih proizvodov z večjo dodano vrednostjo, inovativno uporabo proizvodnih odpadkov za nove stranske produkte. S spodbujanjem razvoja kakovostnih, zdravih in svežih ribjih proizvodov se bo krepilo zaupanje potrošnikov v kakovost teh proizvodov.

Priložnosti problemskega območja za razvoj novih delovnih mest se bistveno ne razlikujejo od ostalega območja in so prav tako prepoznane v razvoju perspektivnih dejavnosti, diverzifikaciji, turizmu vključno z nastanitvenimi kapacitetami ter krepitevi sodelovanja z večjimi podjetji in aktiviranju potencialov za socialno podjetništvo, notranje podjetništvo in nove oblike dela. Smiselno je nadgraditi že obstoječe ukrepe podpore brezposelnim, podjetjem in bodočim podjetnikom.

Kapacitete za izvajanje ukrepov in projektov na področju ustvarjanja delovnih mest in krepitev gospodarske moči območja:

Podporno okolje za spodbujanje zaposlovanja in ustvarjanje delovnih mest je relativno močno in vključuje lokalne skupnosti, izpostave svetovalnih služb, zbornice, regionalno razvojno agencijo in centre za podporo posameznim področjem (socialno podjetništvo, razvoj podeželja, tehnološki centri,...) Na območju deluje tudi mreža srednjih šol in terciarnega izobraževanja ter posamezna podjetja in organizacije, ki so tekom priprave SLR izkazali interes za realizacijo nekaterih projektnih idej z različnih področij (lokalna pridelava in dodajanje vrednosti, turizem, novi produkti in storitve, ...).

Povezanost področja s prepoznanimi potrebami: Področje ukrepanja v največji meri odgovarja na potrebe P1, P2, P3, P4, P5, P7, P8.

7.2 Razvoj osnovnih storitev

Izhodišče: Neizkoriščene kapacitete in potrebe po zagotavljanju dostopa do kulturnih, izobraževalnih, prostočasnih in socialnih vsebin ter lokalne oskrbe s hrano na celotnem območju LAS

Razlike v dostopnosti storitev za prebivalce se kažejo zlasti med podeželjem in urbaniimi središči, kjer je koncentracija funkcij in tudi prebivalcev večja. Zaradi omejenosti finančnih virov se s to strategijo usmerjamo na manjše naložbe v infrastrukturo ali opremo, ki krepijo nadaljnji razvoj območja. Osnovni izziv partnerstva LAS je v povečanju dostopnosti tistih storitev na podeželju, ki prebivalcem zagotavljajo boljše kakovost življenja v smislu družbenega, izobraževalnega, prostočasnega in kulturnega razvoja in ki hkrati prispevajo k revitalizaciji ali boljši izkoriščenosti posamičnih objektov kulturne dediščine ali drugih objektov in površin za namene turizma (vsebine in programi), izboljšanja lokalne oskrbe s hrano, ali razvoja drugih produktov in storitev. Izziv je tudi v večji povezljivosti območja oz. ponudbe tako za prebivalstvo kot obiskovalce in turiste.

Potenciali in priložnosti:

Osrednji potenciali so vezani na boljše izkoriščanje objektov kulturne dediščine in drugih objektov v povezavi s turizmom in razvojem lokalnih produktov (pr. gradovi, kulturni spomeniki s svojimi zgodbami in drugi objekti). Nekateri med njimi so bili že obnovljeni, pa jih je potrebno nadgraditi z vsebinami (pr. igrifikacija, doživljajski produkti, intepretacija/interaktivno doživljanje dediščine, ipd).

Neizkoriščene so priložnosti za povečanje lokalne samooskrbe in spodbujanje potrošnje v lokalnem okolju (kmetijski pridelki in izdelki, domače obrti, ribogojstvo, idr.) z nadgradnjo ponudbe in deloma že obstoječe infrastrukture tržnic.

Priložnosti za krepitev osnovnih storitev so bile prvič prepoznane tudi na področju ribogojstva, zlasti v razvoju lokalnih ribjih tržnic ter diverzifikaciji s povezovanjem ponudbe, ki temelji na vinu in kulinariki ter dostopu do znanja za razvoj tega področja v prihodnje. Povezava in nadgradnja obstoječih tematskih poti s storitvami vodenja, dogodki in festivali ter drugimi ukrepi lahko spodbudi lokalno potrošnjo in približa kakovostne sveže lokalno vzrejene ribe gospodinjstvom in obiskovalcem.

Na tem področju ukrepanja izhajamo tudi iz prednosti, ki izhajajo iz relativno dobro povezanega okolja in interesov prebivalcev za krepitev dostopa do rekreacije, znanja in druženja. Pri tem izhajamo iz potencialov neizkoriščenih prostih površin za namene rekreacije na prostem.

Izkazani potenciali in potrebe se nanašajo tudi na problemsko območje kot del celotnega območja LAS.

Kapacitete za izvajanje ukrepov in projektov na področju osnovnih storitev na podeželju:

Izvedbo ukrepov na tem področju vidimo zlasti v povezovanju ključnih deležnikov območja: lokalnih skupnosti/krajevnih skupnosti, strokovnih organizacij na področju varovanja kulturne dediščine, kmetijstva, ribogojstva, turizma, izobraževanja ter ponudnikov, proizvajalcev ter lokalnega prebivalstva v najširšem smislu. Velik potencial predstavljajo društva in druge nevladne organizacije, ki so že sedaj ključni člen športnega, socialnega in kulturnega življenja tako na podeželju kot v mestih.

Teokm priprave strategije so številne organizacije že predstavile konkretne pobude za razvoj storitev.

Povezanost področja s prepoznanimi potrebami: To področje ukrepanja se primarno navezuje na potrebe P4, P7, P8, P10, P11, P15, P16.

7.3 Varstvo okolja in ohranjanje narave

Izhodišče: Krepitev varovanja okolja in ohranjanje narave kot prednosti območja za trajnostni razvoj

Območje LAS Posavje odlikuje razgibana krajina z raznolikimi habitati in visoko stopnjo biotske pestrosti ter nekaj izjemnimi območji NATURA 2000, kot so Jovsi, Krakovski gozd, Ajdovska jama,... Območje občine Bistrica ob Sotli je del Kozjanskega parka in biosfernega območja Obsotelje in Kozjansko. Območje regijskega kozjanskega parka sega sicer v Posavju na območje občin Bistrica ob Sotli, Krško in Brežice. Ohranjanje dobrega stanja narave za območje pomeni tudi zagotavljanje kakovosti življenja, identitete območja in tudi konkurenčne prednosti za njegov trajnostni razvoj.

Sočasno obstajajo številni izzivi, kot so nenadzorovana širitev invazivnih tujerodnih vrst, nezadostna ozaveščenost o pomenu varovanja narave pri prebivalcih in obiskovalcih ter podnebne spremembe in aktivnosti človeka na drugi strani. Nekatera območja naravnih vrednot so resno ogrožena, zlasti Krakovski gozd (nižinski poplavni gozd), tudi številna druga so potrebna bolj načrtnega varovanja in upravljanja. Naravna dediščina, ki predstavlja osnovno izhodišče za pospešen trajnostni razvoj območja, je premalo prepoznana in aktivirana, njeno varovanje in upravljanje ter monitoring pa je v nekaterih območjih še pomanjkljiv.

Varovanje narave in razvoj sonaravnega turizma vključuje tako podeželska kot tudi urbana območja, saj je v slednjih tudi del naravnih vrednot, hkrati pa predstavljajo 'vstopne točke' v naravo in lahko preko aktivnosti ozaveščanja in usmerjanja prebivalcev pripomorejo k varovanju širšega prostora.

Z naložbami v infrastrukturo za odvajanje in čiščenje odpadnih voda se stanje na področju okolja izboljšuje, neustrezno so zaenkrat rešena še območja razpršene poselitve. Poseben izziv območja je varovanje vodnih virov zlasti na vodovarstvenih območjih. Neustrezne (intenzivno naravnane) kmetijske prakse na območju Krškega polja ogrožajo kakovost podzemne in s tem pitne vode. Tudi vzreja in predelava rib ob neprimerni (zastareli) tehnologiji lahko negativno vpliva tako na okolje kot na podnebne spremembe.

Podnebne spremembe se v območju odražajo tudi s pogostejšimi poplavami, pri čemer (ustrezni) protipoplavni ukrepi še niso izvedeni na vseh vodotokih, manjši negradbeni ukrepi pa se lahko izvedejo tudi s tem programom. Porast prometa, individualna kurišča in industrija prispevajo k onesnaženosti zraka zlasti v urbanih območjih. Porast interesa za kolesarjenje in trajnostno mobilnost v območju je smiselno spodbujati in povezati s turizmom tako v urbanem kot podeželskem delu.

Območja nekaterih opuščeni rudarskih in industrijskih dejavnosti so degradirana in ponujajo priložnost za nove vsebine. Okoljski problemi so hkrati izziv za razvoj novih, celovitejših rešitev, ki lahko postanejo tudi poslovna priložnost.

Na področju ribogojstva se razvojni potencial kaže v preusmeritvi v ekološko ribogojstvo in razvoj ekosistemskih storitev, ki bodo zagotavljale izdelke z višjo dodano vrednostjo ob hkratnem zmanjševanju vpliva na okolje. Aktivnosti bodo usmerjene v dvig strokovnosti na področju ribogojstva z razvojem novih tehnologij in tehnik, pilotnih projektov, izobraževanj in usposabljanj ter z izmenjavo primerov dobrih praks. Z razvojem okolju prijaznih tehnik in tehnologij z vidika varovanja okolja in izboljšanja učinkovite rabe virov bo omogočeno ohranjanje in izboljševanje okolja, biotska raznovrstnost ter trajnostno upravljanje krajine.

Kljub nekaterim že izvedenim projektom in aktivnostim ozaveščanja o varovanju okolja in ohranjanju narave ostaja izziv še vedno velik, zlasti pri starejših generacijah. Spremembe je potrebno doseči tako v urbanih kot podeželskih območjih.

Potenciali in priložnosti:

Na področju varovanja narave se priložnosti kažejo v izboljšanju izvajanja ukrepov varstva in upravljanja varovanih in zavarovanih območij narave v sodelovanju z lokalnim prebivalstvom, spodbujanju ekosistemskih storitev in pa krepitvi programov interpretacije ter ozaveščanja. Povezovanje naravne in kulturne dediščine v nove programe in produkte za nove ciljne skupine (ljubitelji narave, strokovna javnost, idr) tako v podeželskih kot urbanih območjih.

Vključevanje prebivalstva v ukrepe in aktivnosti varovanja okolja in ohranjanja narave je lahko učinkovit način krepitve ozaveščenosti vseh skupin prebivalcev (zlasti mladih) in dolgoročne spremembe načina življenja in dela, ki je okolju in naravi prijaznejši in sočasno lahko krepi tudi identiteto območja.

Na področju varovanja okolja so ključne teme povezane z varovanjem vodnih virov in tal, ravnanja z odpadki in odpadnimi vodami (tudi na področju sladkovodne akvakulture), ponovno uporabo, usmerjanje v pridelavo naravnih materialov in trajnostno gradnjo. Poseben izziv so tudi podnebne spremembe in ozaveščanje prebivalcev o možnih omilitvenih ukrepih (npr. ekoremediacije na območjih poplav, ustvarjanje mlak, blažilnih pasov, ukrepi v kmetijstvu, idr.).

Na urbanih območjih je potrebno zlasti povečati ozaveščenost prebivalcev o različnih vidik varovanja okolja, učinkovite rabe energije in spodbujati pilotne aktivnosti za ponovno uporabo in skrbno ravnanje z viri in hrano.

Preusmerjanje v ekološko kmetovanje in spodbujanje trajnostnih kmetijskih praks, ekosistemskih storitev je ena od prepoznanih priložnosti, prav tako spodbujanje reje avtohtonih pasem (krškopoljski prašič, posavski konj) in pridelave tradicionalnih sort (sevniška voščenska, pišečka marelica, raška čebula).

Razvojni potencial se kaže v preusmeritvi v ekološko ribogojstvo in razvoj ekosistemskih storitev, ki bodo zagotavljali proizvode z višjo dodano vrednostjo ob hkratnem zmanjševanju vpliva na okolje. Potreben je dvig strokovnosti na področju ribogojstva z razvojem novih tehnologij in tehnik, pilotnih projektov, izobraževanj in usposabljanj ter z izmenjavo primerov dobrih praks. Z razvojem okolju prijaznih tehnik in tehnologij z vidika varovanja okolja in izboljšanja učinkovite rabe virov lahko prispevamo k ohranjanju in izboljševanju okolja, biotske raznovrstnosti ter trajnostnega upravljanja krajine.

Izkazani potenciali in potrebe se nanašajo tudi na problemsko območje, ki je sestavni del območja LAS.

Kapacitete za izvajanje ukrepov in projektov:

Območje razpolaga z ustreznimi strokovnimi institucijami (zavod za varstvo narave, zavarovana območja in naravovarstvene organizacije, komunalna podjetja, NVO), ki lahko strokovno podprejo projekte in aktivnosti na tem področju ukrepanja skupaj z lokalnimi skupnostmi, proizvajalci, šolami in prebivalci območja.

Povezanost področja s prepoznanimi potrebami:

Področje ukrepanja se prioritarno veže na potrebe P5, P6, P7, P9 in P10.

7.4 Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin

Izhodišče: vključenost in zagotavljanje kakovosti življenja za vse skupine prebivalstva

Ob mladih in starejših ter brezposelnih osebah so bile v območju LAS prepoznane še številne druge skupine, ki jih lahko štejemo med ranljive: osebe s težavami v duševnem zdravju, invalidi, vse generacije oseb s posebnimi potrebami, osebe z zasvojenostmi, aktivne ženske, migranti in njihove družine, mladi prestopniki, osebe z nezdravim življenjskim slogom, osebe z nizkimi dohodki, idr.

Mladi so posebna ciljna skupina, ki kljub relativno dobro delujočim mladinskim centrom potrebuje več pozornosti, zlasti v urbanih sredinah, prav tako tudi na podeželju. Usmeriti se je smiselno zlasti na tiste, ki so neaktivni in posledično z večjim tveganjem socialne izključenosti in tistim, ki tvegajo izključenost zaradi več razlogov (npr. mladi zasvojeni, mladi s posebnimi potrebami, migranti).

Izzivi staranja in dostopnost zdravstvenih in socialnih storitev, ponudbe programov aktivnega staranja in socialnega vključevanja je problem celotnega območja LAS, ravno tako zaskrbjujoči zdravstveni kazalci.

Izziv območja je tudi v krepitvi usposobljenosti in ustvarjanju sinergij med vsemi deležniki, ki nudijo podporo in storitve ranljivim skupinam ter zagotavljanju trajnosti novo oblikovanih rešitev.

Potenciali in priložnosti:

Potenciali za doseganje večje vključenosti ranljivih skupin v družbo se kažejo predvsem na področju krepitve socialne skupnosti, ustvarjanja priložnosti za srečevanje ljudi in postopno aktivacijo ranljivih skupin skozi različne oblike (druženje in skupno ustvarjanje, razvoj lokalnih produktov, vzpostavitev terapevtskih kmetij in lokalna samooskrba, vseživljenjsko učenje in razvoj talentov, medgeneracijsko sodelovanje, itd.).

Družbeno inoviranje kot razvoj novih rešitev za prepoznane družbene probleme s partnerskim povezovanjem različnih sektorjev, krepitev oblik prostovoljstva in oblik samopomoči so priložnosti, ki jih želimo spodbuditi na tem področju ukrepanja. Poudarek vzpostavljanju tovrstnih partnerstev je zlasti v urbanih območjih zaradi razpoložljivosti potencialnih nosilcev in z možnostjo širitve in mreženja storitev do uporabnikov v ostalih območjih.

Vključevanje mladih, žensk ali starejših predstavnikov ranljivih ciljnih skupin je zanimivo tudi za področje krepitve sektorja razvoja sladkovodne akvakulture in v diverzifikaciji te dejavnosti. Sektor ponuja možnost za vključevanje v vseživljenjsko učenje, ohranjanje tradicionalnih znanj in spretnosti.

V območju že poteka nekaj projektov in pobud, ki jih je smiselno nadgraditi.

Razvoj socialno varstvenih storitev in inovativne oskrbe za starejše, programi aktivnega staranja in spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja lahko postopoma prispeva tudi k ustvarjanju delovnih mest. Bolje je potrebno izkoristiti obstoječe mreže in jih medsebojno povezati, da bodo skupaj lahko zagotavljale bolj celovite in prilagojene rešitve konkretnim potrebam posameznika.

Krepitev zdravega življenjskega sloga vseh prebivalcev, še zlasti pa ranljivih ciljnih skupin je ključno tako za podeželska kot urbana območja. Izvajanje preventivnih dejavnosti, spodbujanje in ozaveščanje o zdravem prehranjevanju z lokalno pridelano hrano (ribe in kmetijski produkti), pitjem kakovostne vode iz pipe ter spodbujanjem zdravih oblik zabave za mlade so ključna področja želenih sprememb.

Kapacitete za izvajanje ukrepov in projektov:

V območju LAS deluje že precej nevladnih organizacij, ki se ukvarjajo s posameznimi izzivi ranljivih ciljnih skupin, prav tako pa v sodelovanju z javnim in zasebnim sektorjem lahko zasnujejo trajnejše in vzdržnejše oblike podpore.

Povezanost področja s prepoznanimi potrebami: Področje ukrepanja se usmerja prvenstveno na potrebe P12, P13, P14, P15, P16.

8. Opis in način doseganja ter zasledovanja horizontalnih ciljev Evropske unije

8.1 Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje

V naslednjih letih bodo podnebne spremembe imele močan vpliv na kmetijstvo, energijo, promet, ekosisteme, turizem in zdravje. LAS Posavje je območje, kjer se vplivi podnebnih sprememb kažejo zlasti v ekstremnih dogodkih kot so poplave, pojavi suše, vročinski vali ali močno deževje, toče in pozebe ter tako neposredno vplivajo na stanje okolja, še posebej pa na kmetijstvo.

Prilagajanje podnebnim spremembam s ciljem zmanjšanja tveganj in škode zaradi sedanjih ali prihodnjih škodljivih učinkov podnebnih sprememb na lokalni ravni se upošteva tudi v okviru SLR za LAS Posavje. Osrednje aktivnosti na področju blaženja podnebnih sprememb in prilagajanje nanje bodo usmerjene v povečanje ozaveščenosti prebivalstva na splošno, gospodinjstev in podjetij oz. pridelovalcev hrane. Posebno pozornost namenjamo ozaveščanju prebivalcev za zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov, spodbujanju oblik trajnostne mobilnosti, razvoju ekološkega kmetovanja oz. ekološkega ribogojstva in povečanju kratkih oskrbnih verig. Več pozornosti bo namenjeno tudi povečanju ozaveščenosti o učinkoviti rabi energije in racionalni rabi vode.

Način doseganja: Predlagatelje projektov bomo spodbujali, da v operacije vključijo tudi aktivnosti, ki lahko prispevajo k prilagajanju na podnebne spremembe. Prispevek k blaženju podnebnih sprememb in prilagajanje nanje bo tudi del postopka ocenjevanja kakovosti vlog.

8.2 Okolje

SLR namenja varovanju okolja in ohranjanju narave velik poudarek. Aktivnosti in projekti, ki bodo podprti na tem področju, so usmerjeni na več pomembnih področij:

- Varovanje narave: aktivnosti ozaveščanja, konkretni ukrepi varovanja na območjih NATURA 2000, povezovanje naravnih virov za trajnostni razvoj – trajnostni turizem, spodbujanje ekosistemskih storitev
- Ohranjanje avtohtonih pasem in tradicionalnih sort: spodbujanje reje krškopoljskega prašiča, ohranjanje tradicionalnih sadovnjakov, spodbujanje pridelave in potrošnje raške čebule, ...
- Varovanje okolja: strategija posebno pozornost namenja ohranjanju kakovosti pitne vode ter krepitvi ponovne uporabe, urejanju manjših degradiranih površin in spodbujanju trajnostne mobilnosti.
- Ohranjanje krajine in identitete podeželskega območja, vključno z ukrepi za odstranjanje tujerodnih invazivnih vrst in ohranjanje poseljenosti ter živosti objektov na podeželju.
- Krepitev aktivnosti za modernizacijo na področju ribogojstva in uvajanje okolju prijaznih tehnik in tehnologij, učinkovite rabe virov ter prilagoditve okoljskim zahtevam in inovativnim rešitvam ravnanja z odpadki ter ribjimi sedimenti.

Način doseganja: Predlagatelje projektov bomo skozi ukrepe podpore spodbujali, da, kjer je primerno, vključijo tudi aktivnosti, ki prispevajo varovanju okolja in ohranjanju narave. Prispevek k okolju bo tudi del postopka ocenjevanja kakovosti vlog.

8.3 Inovacije

Inovativnost je eno od osnovnih načel lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost. LAS Posavje spodbuja inoviranje predvsem na naslednjih področjih:

- Družbeno inoviranje: podpora projektom, ki iščejo nove rešitve za ključne probleme območja na področju socialnega vključevanja in razvoja storitev za posebne ciljne skupine in razvoja socialnega podjetništva
- Spodbujanje razvoja novih tehnoloških rešitev, ki podpirajo ohranjanje okolja (pr. področje ribogojstva (klavnični odpadki, uporaba ribjih sedimentov kot gnojilo, ravnanja z odpadki)
- Razvoj rešitev na področju ponovne uporabe oz. uporabe naravnih materialov
- Partnerski pristop: spodbujanje inovativnih partnerstev, ki povezujejo več sektorjev in ravni za razvoj novih rešitev in novih proizvodov ali ponudb, ki v območju še ne obstajajo.

Način doseganja: Predlagatelje projektov bomo skozi ukrepe podpore spodbujali k iskanju inovativnih pristopov in povezovanju. Prispevek k inovacijam bo tudi del postopka ocenjevanja kakovosti vlog.

8.4 Nediskriminacija in spodbujanje enakosti moških in žensk

Tako v postopku priprave SLR kot tudi pri njenem izvajanju sledimo cilju enakosti možnosti med moškimi in ženskami ter preprečevanju vsakršne diskriminacije na podlagi spola, rase ali narodnosti, vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti.

Vključevanju in spoštovanju raznolikosti SLR namenja pomemben poudarek v okviru tematskega področja 'Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin', kjer so bile prepoznane glavne ranljive skupine in njihove potrebe ter potenciali za izboljšanje položaja. Prispevek k enakosti možnosti v območju LAS bo spodbujen na naslednjih področjih:

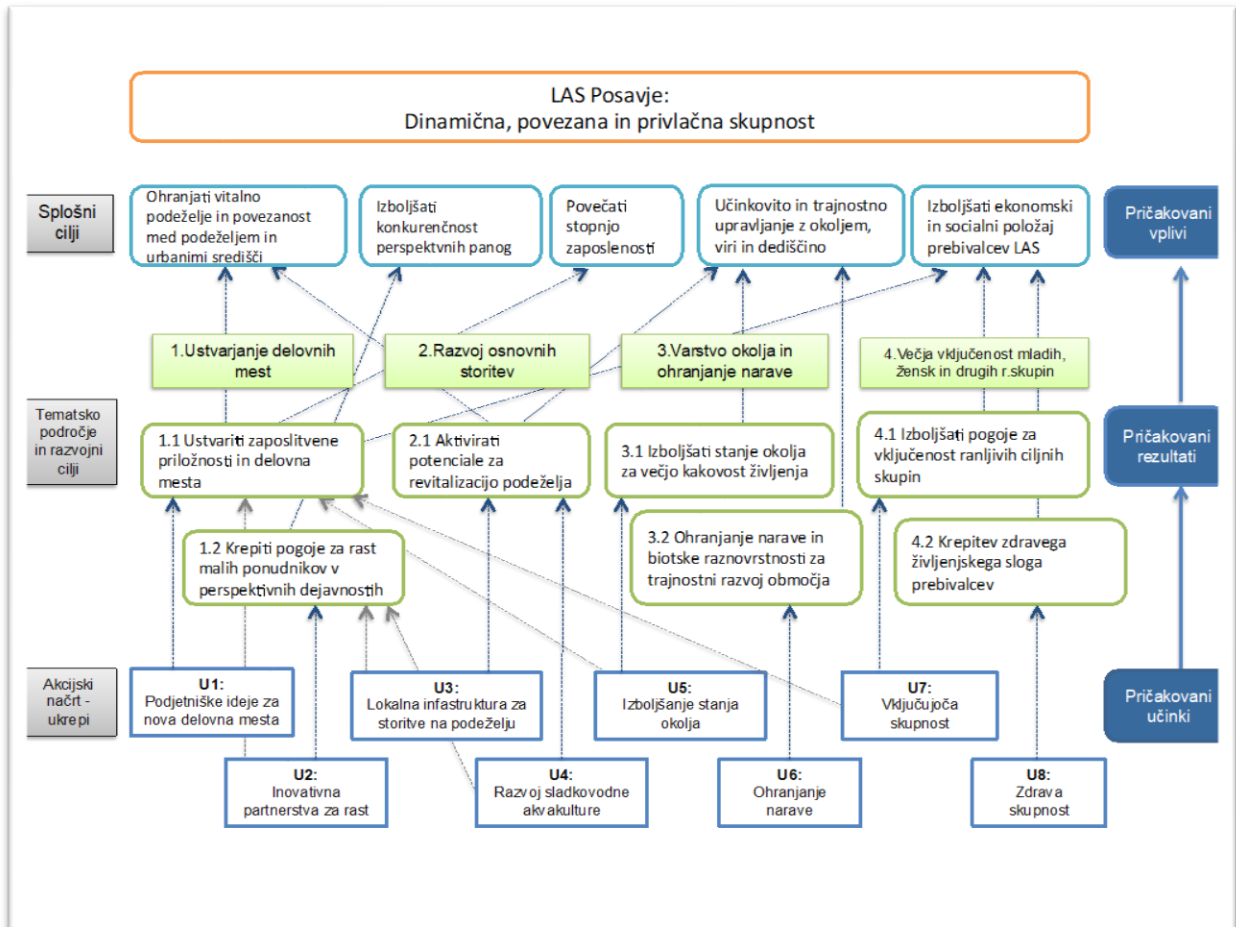
- Spodbujanje večje vključenosti mladih v družbo in razvijanje njihovih potencialov in talentov
- Spodbujanje socialne vključenosti starejših, medgeneracijskega sodelovanja in aktivnega staranja
- Povezovanje akterjev za razvoj podpornih storitev za socialno vključevanje drugih prepoznanih ranljivih skupin (brezposelne osebe, osebe s posebnimi potrebami, osebe s težavami v duševnem zdravju, invalidi, osebe z zasvojenostmi, idr.)
- Aktivnosti za boljšo integracijo in vključenost migrantov in njihovih družin
- Upravičenci bodo spodbujeni, da skozi pripravo in izvedbo operacij analizirajo tudi morebitne razlike v potrebah moških in žensk in jih, kjer je primerno, tudi naslovijo.

Način doseganja: Predlagatelje projektov bomo skozi ukrepe podpore spodbujali nediskriminatornemu ravnanju in spodbujanju enakosti moških in žensk. Prispevek k spodbujanju enakosti moških in žensk ter nediskriminacija bo tudi del postopka ocenjevanja kakovosti vlog.

9. Opis SLR in njenih ciljev vključno z določitvijo mejnikov in ciljnih vrednosti kazalnikov

Strategija je zastavljena tako, da upošteva hierarhijo ciljev. Na osnovi prepoznanih potreb in izzivov je bila oblikovana vizija območja LAS, ki je dolgoročnega značaja. Splošni cilji SLR so povezani s ključnimi željenimi spremembami območja, h katerim z izvedbo SLR prispevamo in se ugotavlja na ravni vplivov v območju, pri čemer bodo spremembe odvisne tudi od drugih aktivnosti izven CLLD. Posebni cilji oz. specifični (razvojni) cilji so konkretizirani za štiri tematska področja ukrepanja in jih zasledujemo v CLLD z ukrepi, ki so predstavljeni v akcijskem načrtu. Z operacijami, ki se bodo izvajale po posameznih ukrepih, bodo realizirani učinki, ki bodo vodili do rezultatov predvidenih s posebnimi/razvojnimi cilji.

Shema 1: Prikaz hierarhije ciljev in intervencijske logike

SLR je zasnovana celovito in pokriva vsa štiri tematska področja ukrepanja, saj so bila na vseh izražene potrebe in izzivi, hkrati pa tudi prepoznani potenciali in interes lokalnega prebivalstva ter interesnih skupin.

Z vidika pomembnosti je glede na ugotovljeno stanje in potrebe območja prioriteto tematsko področje ustvarjanje delovnih mest, sledijo mu varovanje okolja in narave, razvoj osnovnih storitev in večja socialna vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin. Prioritete se odražajo v porazdelitvi sredstev na posamezno tematsko področje ter tudi v merilih ocenjevanja projektov.

SLR posveča posebno pozornost tudi spodbujanju **inovativnosti**, ki predstavlja enega osnovnih načel pristopa LEADER. Inovativne pristope pričakujemo pri razvoju novih proizvodov in storitev, spodbujanju nastajanja inovativnih partnerstev različnih deležnikov iz različnih sektorjev, nove načine uporabe obstoječih virov in njihovo ponovno uporabo in tudi spodbujanje sodelovanja med institucijami znanja, RR in nosilci dejavnosti tako v urbanih območjih, sladkovodni akvakulturi kot na področju kmetijskih, gozdarskih in z njimi povezanih dejavnosti. Inovativnost predstavlja tudi pomembno merilo pri točkovanju predlogov operacij.

V primerjavi z obdobjem 2007-2013 bodo za območje inovativni tudi nekateri vidiki upravljanja. S pristopom CLLD se bodo aktivnosti v območju financirale iz treh različnih skladov, kar s seboj prinaša bolj kompleksen pristop upravljanja z več in novimi udeleženci na ravni treh skladov. Na območju se prvič vzpostavlja podpora za povezovanje akterjev na področju sladkovodne akvakulture in aktiviranje potencialov na področju tega sektorja. To bo prineslo nova partnerstva in učinke.

Za območje LAS Posavje so pomembni tudi **okoljski učinki**, poseben poudarek SLR namenja aktivnostim ozaveščanja in izvedbi konkretnih ukrepov v naravi in prostoru, prav tako pa spodbuja razvoj inovativnih okoljskih rešitev. Okoljski prispevek SLR bo vezan na povečanje št. prebivalcev, ki bodo pridobili znanja in informacije o vidikih varovanja okolja, izvedbo ukrepov varovanja okolja (npr. sanacije črnih odlagališč) ter na nove okoljske rešitve (npr. demonstracijske male čistilne naprave). Ocenjujemo, da bodo okoljski učinki torej v povečanju ozaveščenosti prebivalstva o različnih vidikih varovanja okolja, ugodnih vplivih na področju čiščenja odpadnih voda na območjih razpršene poselitve, povečani ponovni uporabi in drugi. Okoljski vidiki se bodo prav tako upoštevali pri ocenjevanju vlog. Operacije, ki bi lahko imele negativni vpliv na okolje, se ne podpirajo.

9.1. Vizija območja LAS Posavje 2014 – 2023 +

Dinamična, povezana in privlačna skupnost.

V partnerskem sodelovanju javnega, zasebnega in sektorja civilne družbe območje spodbuja ustvarjalnost in inovativnost za razmah zelenih delovnih mest in proizvodov višje dodane vrednosti.

Visoka stopnja ohranjenosti narave in okolja, samooskrbnosti in občutka za skupnost vsem prebivalcem omogoča visoko kakovost življenja in bivanja.

9.2. Splošni cilji SLR

Splošni cilji lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost na območju LAS Posavje, so:

- Ohranjati vitalno podeželje in krepiti povezanost med podeželjem in urbanimi središči
- Izboljšati konkurenčne sposobnosti v panogah kmetijstva, sladkovodne akvakulture, gozdarstva, turizma in drugih perspektivnih dejavnostih, ki izhajajo iz lokalnih potencialov
- Povečati stopnjo zaposlenosti v območju LAS
- Izboljšati ekonomski in socialni položaj prebivalcev LAS
- Učinkovito in trajnostno upravljati z okoljem, naravnimi viri, naravno in kulturno dediščino.

9.3. Posebni/razvojni cilji SLR

Tematsko področje 1: Ustvarjanje delovnih mest

Cilj 1.1: Ustvariti zaposlitvene priložnosti in kakovostna delovna mesta

Ustvarjanje delovnih mest na osnovi aktiviranja lokalnih potencialov in virov je osrednji cilj strategije. V najširšem smislu pomeni razvijati kulturo inoviranja, veščine prepoznavanja potreb kot poslovnih priložnosti, preverjanja in razvoja podjetniških idej ter zagotavljanje podpore pri njihovi realizaciji in zaposlovanju. Osrednji poudarek se namenja razvoju konkretnih poslovnih idej, ki povezujejo različne lokalne akterje in ustvarjajo zaposlitve/delovna mesta.

Cilj se bo preko izvedbe ukrepov realiziral iz vseh treh skladov:

- EKSPR: poudarek ustvarjanju delovnih mest kmetijski in gozdarski dejavnosti, v diverzifikaciji dejavnosti na kmetijah, razvojem podjetništva na podeželju, turizma na podeželju dejavnosti v

povezavi z varovanjem narave, uvajanju novih tehnologij in vrst pridelave, ekološki proizvodnji, ipd.

- ESRR: na urbanih območjih se bodo aktivnosti prednostno usmerjale v razvoj podpornega okolja za razvoj novih delovnih mest (mladi, socialno podjetništvo, ..), uvajanje novih socialnih storitev, lokalne oskrbe, turistične ponudbe, razvoj kreativnih industrij in aktiviranje kulturne dediščine, ipd.
- ESPR: nova delovna mesta se bodo podpirala tako na področju sladkovodne akvakulture kot z njo povezane diverzifikacije dejavnosti (lokalna oskrba, turizem, predelava, itd.)

Pričakovani rezultati:

- Bolj prilagojeno in povezano podporno okolje za realizacijo podjetniških priložnosti, zlasti na področju ustvarjanja zelenih delovnih mest in socialnega podjetništva
- Povečana usposobljenost nosilcev podjetniških idej oz. potencialnih podjetnikov
- Povečana zaposljivost ciljnih skupin, za katere se razvija delovno mesto
- Ustvarjena nova delovna mesta ali nova podjetja

Kazalnik	Enota	Izhodiščna vrednost	Ciljna vrednost 31.12.2023
Novo ustvarjena delovna mesta	Št.	0	8 neposrednih 2 posredni

* vključuje vse ciljne skupine, ki so v procesu izvajanja operacij dobili nova znanja in kompetence.

Cilj 1.2: Krepiti pogoje za rast malih ponudnikov v perspektivnih dejavnostih

S tem ciljem želimo spodbuditi posamezne ponudnike, da se povežejo na področju razvoja in trženja in tako okrepijo svoj tržni položaj, ohranijo obstoječe zaposlitve ali razvijejo priložnosti za dodatno zaposlovanje v perspektivnih dejavnostih.

Pri tem izhajamo iz nekaterih že zasnovanih povezav na področju razvoja turizma, študij in analiz na področju razvoja gozdno-lesne verige, sladkovodne akvakulture, kmetijske pridelave in predelave ter drugih proizvodnih in storitvenih dejavnosti, ki temeljijo na lokalnih virih.

Cilj se bo preko izvedbe ukrepov realiziral iz vseh treh skladov:

- EKSPR: poudarek na povezovanju nosilcev dejavnosti na področju pridelave (sadjarstvo in zelenjadarstvo, živinoreja, dejavnosti predelave, gozdno-lesne verige, novih kmetijskih proizvodov, dopolnilnih dejavnosti, ekološke pridelave, itd.) ter vključevanju drugih sektorjev v skupne storitve, razvoj novih produktov, spodbujanje prenosa iz raziskovalnega dela v prakso, ipd.
- ESRR: na urbanih območjih se bodo aktivnosti prednostno usmerjale povezovanje različnih sektorjev za razvoj in trženje obstoječih ali novih produktov in storitev na področju turizma, kulture in kulturne dediščine, socialnih in skupnostnih storitev, socialnega podjetništva, mestnega marketinga, novih tehnoloških proizvodov v povezavi z RR institucijami, ipd.
- ESPR: proizvodno in tržno povezovanje proizvajalcev na področju sladkovodne akvakulture in iz nje izhajajoče diverzifikacije dejavnosti (lokalna oskrba, turizem, predelava, itd.)

Pričakovani rezultati:

- Vzpostavljena inovativna partnerstva (npr. med proizvajalci/ponudniki in strokovnimi organizacijami, izobraževalnimi organizacijami, med različnimi sektoriji, ipd.)
- Razviti novi ali izboljšani obstoječi produkti ali storitve, kot so integralni turistični proizvodi, povečanje tehnološke opremljenosti skupin proizvajalcev, povečan dostop do znanja,...
- Boljša izkoriščenost obstoječih kapacitet
- Ohranjena delovna mesta oz. izboljšani pogoji za zaposlovanje
- Povečana usposobljenost nosilcev dejavnosti na področju proizvodnje, trženja in povezovanja

Kazalnik	Enota	Izhodiščna vrednost	Ciljna vrednost 31.12.2023
Ohranjena delovna mesta v sladkovodni akvakulturi	Št.	0	4
Ustanovljena nova podjetja	Št.	0	1
Novi ali izboljšani produkti ali storitve	Št.	0	16
Nosilci z novimi znanji in kompetencami*	Št.	0	45
Vzpostavljena partnerstva	Št.	0	6

* kazalnik vključuje nosilce dejavnosti in druge udeležence, ki se bodo v procesu partnerskega povezovanja usposabljali in krepili kapacitete za izbrano področje sodelovanja.

Tematsko področje 2: Razvoj osnovnih storitev

Cilj 2.1: Aktivirati potencialne za revitalizacijo podeželja

Z aktiviranjem potencialov podeželja želimo boljše izkoristiti prostore in vire, ki prebivalcem omogočajo dostop do kakovostnih kulturnih, rekreativnih, turističnih, izobraževalnih in drugih vsebin, ki povečujejo večjo kakovost življenja ali spodbujajo nadaljnji družbeno gospodarski razvoj območja.

Cilj se bo preko izvedbe ukrepov realiziral iz dveh skladov:

- EKSPR: podpora bo usmerjena zlasti v naložbe v manjšo infrastrukturo za povečanje dostopnosti kulturnih, izobraževalnih, rekreativnih in turističnih vsebin in za zagotovitev pogojev za nadaljni razvoj območij (npr. lokalna oskrba), ipd.
- ESPR: podpora bo namenjena zagotavljanju skupne infrastrukture za razvoj sladkovodne akvakulture (kakovost, izobraževanje, itd.), povečanje lokalne oskrbe s svežimi ribami in diverzifikacijo dejavnosti v turizmu, ipd.

Pričakovani rezultati:

- Boljša dostopnost programov in storitev na področju kulture, športa in rekreacije, turizma, izobraževanja, trajnostne oskrbe
- Urejene površine in povečana privlačnost območja za življenje in delo na podeželju
- Boljši pogoji za razvoj gospodarskih dejavnosti na podeželju (sladkovodna akvakultura, turizem, ...)

Kazalnik	Enota	Izhodiščna vrednost	Ciljna vrednost 31.12.2023
Novi programi ali storitve	Št.	0	16
Vključeni proizvajalci	Št.	0	8
Vključeni prebivalci	Št.	0	1500

Tematsko področje 3: Varstvo okolja in ohranjanje narave

Cilj 3.1: Izboljšati stanje okolja za večjo kakovost življenja in dela

Z izboljšanjem stanja okolja želimo doseči spremembe na področjih, ki so se tekom priprave strategije pokazala kot ključna in za katere je bil prepoznan interes lokalnega okolja in izvedljivost v okvirih CLLD.

Cilj se bo preko izvedbe ukrepov realiziral iz treh skladov:

- EKSPR: podpora se nameni izvajanju aktivnosti ozaveščanja, izvedbe demonstracijskih projektov na področju varovanja vode in tal, čiščenju odpadnih voda na podeželju, ekoremediacije, sanacije divjih odlagališč, spodbujanje uporabe naravnih materialov, novim tehnoloških rešitvam v kmetijski proizvodnji, ki varujejo okolje), ipd.

- ESRR: podpora se nameni aktivnostim trajnostne mobilnosti, spodbujanja ponovne uporabe, ozaveščanja in svetovanja, ravnanju z odpadki, usmerjanju v uporabo naravnih materialov, ipd.
- ESPR: podpora bo namenjena spodbujanju uvajanja inovativnih okoljskih rešitev na področju ribogojstva (klavnični odpadki), spremljanju kakovosti vode, ipd.

Pričakovani rezultati:

- Povečana ozaveščenost prebivalcev o stanju okolja, vplivih človekovih dejavnosti na okolje in vplivih podnebnih sprememb
- Izvedeni konkretni ukrepi varovanja okolja na področju varovanja voda in ravnanja z odpadki
- Izboljšani pogoji za krepitev trajnostne mobilnosti
- Prenovljene manjše degradirane površine
- Razvite nove okoljske rešitve
- Spodbujena trajnostno naravnana potrošnja

Kazalnik	Enota	Izhodiščna vrednost	Ciljna vrednost 31.12.2023
Izvedeni ukrepi varovanja okolja*	Št.	0	7
Nove okoljske rešitve**	Št.	0	5

* kot ukrep varovanja okolja razumemo izvedbo konkretnih dejavnosti, ki vplivajo na boljše stanje okolja (pr. sanacija črnega odlagališča, sanacija dela vodotoka, ...)

** kot nove okoljske rešitve razumemo razvite in/ali pilotno izvedene rešitve za okoljske izzive (pr. demo MČN, uporaba naravnih materialov za nove produkte, ...)

Cilj 3.2: Ohranjanje narave in biotske raznovrstni za trajnostni razvoj območja LAS

S ciljem ohranjanja narave in biotske raznovrstnosti za trajnostni razvoj povečujemo sinergijo med ohranjanjem narave in vključevanjem narave kot potenciala za trajnostni razvoj območja, zlasti na področju razvoja trajnostnega/zelenega turizma.

Cilj se bo preko izvedbe ukrepov realiziral iz treh skladov:

- EKSPR: vključevanje prebivalstva v ohranjanje/varovanje narave in razvoj trajnostne turistične ponudbe v varovanih območjih, razvoj interpretacije na temo varovanja narave, spodbujanje ekosistemskih storitev, vzreje avtohtonih pasem, pridelave tradicionalnih sort, odstranjevanju tujerodnih vrst, idr.
- ESRR: podpora se nameni aktivnostim ozaveščanja o varovanju narave, urejanju intepretacije v urbanih območjih, revitalizacije območij, povezovanje in vključevanje naravnih vrednot urbanih območij v turistično ponudbo, idr.
- ESPR: izvajanje ukrepov za ohranjanje habitatov in vrst ob vodotokih, aktivnosti intepretacije in ozaveščanja javnosti, idr.

Pričakovani rezultati:

- Povečanje ozaveščenosti prebivalcev o pomenu ohranjanja narave in priložnostih za trajnostni razvoj območij varovanja oz. zavarovanih območij
- Izboljšano upravljanje na varovanih območjih
- Izboljšani pogoji za ohranjanje biotske pestrosti, vključno z avtohtonimi pasmami živali in tradicionalnimi sortami
- Zmanjšanje območij ogroženih s tujerodnimi invazivnimi vrstami
- Boljša vključenost varovanih območij v razvoj trajnostnega turizma

Kazalnik	Enota	Izhodiščna vrednost	Ciljna vrednost 31.12.2023
Vključeni v ozaveščanje o varovanju narave	Št.	0	8300
Izvedeni ukrepi ohranjanja narave*	Št.	0	5

Nove vsebine ali programi*	Št.	0	9
----------------------------	-----	---	---

* kot ukrep ohranjanja narave razumemo izvedbo aktivnosti, ki bodo prispevale k ohranjanju posameznih površin (pr. odstranjevanje tujerodnih invazivnih vrst, renaturacija, ipd.)

** med nove vsebine in programe štejemo novo ponudbo, ki temelji na naravnih potencialih (pr. nove interpretacijske točke, programi interpretacije, ...)

Tematsko področje 4: Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin

Cilj 4.1: Izboljšati pogoje za vključenost ranljivih ciljnih skupin v družbo

S tem ciljem krepimo sodelovanje med različnimi organizacijami in institucijami, ki delujejo na področju dela z mladimi, starejšimi, invalidi, ženskami in drugimi prepoznanimi ranljivimi skupinami, za razvoj novih rešitev, ki bodo tem skupinam omogočale enakovredno vključevanje v družbo.

Cilj se bo preko izvedbe ukrepov realiziral iz treh skladov:

- EKSPR: aktivnosti spodbujanja medgeneracijskega sodelovanja, vključevanja starejših v družbeno življenje, aktivno staranje, oskrba starejših na domu, vključevanje mladih, idr.
- ESRR: podpora se nameni aktivnostim povezovanja institucij in krepitev njihove usposobljenosti za razvoj skupnih programov aktivacije za ranljive ciljne skupine, ustvarjanje pogojev za lažjo integracijo migrantov in njihovih družin, aktivnosti spodbujanja družbenega inoviranja, razvoja talentov, idr.
- ESPR: aktivnosti na področju vključevanja starejših in mladih in oseb, povezovanje med različnimi sektorji za vključevanje ranljivih skupin, idr.

Pričakovani rezultati:

- Izboljšano sodelovanje med deležniki, ki zagotavljajo podporno okolje ranljivim ciljnim skupinam (javne institucije, zasebne organizacije, civilna družba, uporabniki, idr.) – vzpostavljena inovativna partnerstva za reševanje konkretnih izzivov in potreb ranljivih skupin
- Vzpostavljene nove celostne rešitve ali modeli za izboljšanje kakovosti življenja in aktiviranje ranljivih ciljnih skupin (skupnostne storitve, storitve za starejše, aktivno staranje, medgeneracijsko sodelovanje, preventivno delo, intervencijsko delo, integracija, idr.)
- Večja vključenost v razvite programe in storitve za samoaktivacijo, povečanje zaposljivosti, ...
- Povečano zadovoljstvo ranljivih skupin prebivalcev s kakovostjo življenja.

Kazalnik	Enota	Izhodiščna vrednost	Ciljna vrednost 31.12.2023
Vzpostavljena partnerstva	Št.	0	7
Vključene osebe iz ranljivih skupin	Št.	0	900
Izboljšani ali novi programi in storitve	Št.	0	9

Cilj 4.2: Krepitev zdravega življenjskega sloga prebivalcev

Cilj spodbujanja zdravega življenjskega sloga se usmerja na krepitev zdravih navad, zlasti povečanje telesne aktivnosti in vključitve v različne oblike športnih aktivnosti, pitju vode iz pipe, zdrave prehranjevalne navade s poudarkom pridelavi in uživanju lokalno pridelane hrane ter krepitev zdravih oblik zabave za mlade.

Cilj se bo preko izvedbe ukrepov realiziral iz treh skladov:

- EKSPR: aktivnosti ozaveščanja in izvedba programov za krepitev zdravega življenjskega sloga,
- ESRR: podpora se nameni aktivnostim ozaveščanja, razvoja zdravih oblik zabave za mlade, preventivnih dejavnosti za mlade, starejše, delovno aktivne v urbanih delih, promocija zdrave hrane in oskrbe z lokalno hrano v javnih ustanovah, gospodinjstvih,
- ESPR: izvajanje aktivnosti promocije lokalno pridelane hrane (sladkovodne ribe)

Pričakovani rezultati:

- Izboljšana dostopnost programov in storitev na področju krepitev zdravega življenjskega sloga
- Povečana ozaveščenost vseh skupin prebivalcev o pomenu krepitev zdravja
- Več aktivnih prebivalcev, zlasti mladih

Kazalnik	Enota	Izhodiščna vrednost	Ciljna vrednost 31.12.2023
Novi ali izboljšani programi	Št.	0	3
Neposredno vključeni v nove programe	Št.	0	Vsaj 200

Tematsko področje	Cilj	Kazalnik	Sklad	Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2023
Ustvarjanje delovnih mest	Ustvariti zaposlitvene priložnosti in kakovostna delovna mesta	Št. novo ustvarjenih delovnih mest	EKSRP	4
			ESRR	2
			ESPR	2 neposredni 2 posredni
	Krepiti pogoje za rast malih ponudnikov v perspektivnih dejavnostih	Št. novih produktov ali storitev	EKSRP	4
			ESRR	2
			ESPR	10
		Št. ohranjenih delovnih mest	EKSRP	
			ESRR	
			ESPR	4
		Št. novo ustanovljenih podjetij	EKSRP	
			ESRR	
			ESPR	1
	Št. usposobljenih nosilcev dejavnosti	EKSRP	20	
		ESRR	15	
		ESPR	10	
	Št. vzpostavljenih partnerstev	EKSRP		
		ESRR		
		ESPR	6	
Razvoj osnovnih storitev	Aktivirati potenciala za revitalizacijo podeželja	Št. novih programov ali storitev	EKSRP	6
			ESPR	10
		Št. vključenih proizvajalcev	EKSRP	
			ESPR	8
		Št. vključenih prebivalcev	EKSRP	1500
			ESPR	
Varstvo okolja in ohranjanje narave	Izboljšati stanje okolja za večjo kakovost življenja in dela	Št. izvedenih ukrepov	EKSRP	5
			ESRR	2
			ESPR	
		Št. novih okoljskih rešitev	EKSRP	2
			ESRR	1
			ESPR	2
	Ohranjanje narave in biotske raznovrstnosti	Št. izvedenih ukrepov	EKSRP	2
			ESRR	1
			ESPR	2

	za trajnostni razvoj območja LAS			
		Št. novih vsebin in programov	EKSRP	3
			ESRR	1
			ESPR	5
		Št. vključenih v aktivnosti ozaveščanja	EKSRP	800
			ESRR	500
			ESPR	7000
Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin	Izboljšati pogoje za vključenost ranljivih ciljnih skupin v družbo	Št. izboljšanih ali novih programov	EKSRP	4
			ESRR	1
			ESPR	4
		Št. vključenih iz ranljivih skupin	EKSRP	350
			ESRR	250
			ESPR	300
		Št. vzpostavljenih partnerstev	EKSRP	3
			ESRR	1
			ESPR	3
	Krepitev zdravega življenjskega sloga prebivalcev	Št. neposredno vključenih v nove programe	EKSRP	
			ESRR	200
			ESPR	
	Št. novih ali izboljšanih programov	EKSRP		
		ESRR	3	
		ESPR		

EKSRP:

Mejnik/kazalnik	Mejnik na dan 31. 12. 2018	Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2023
Število novo ustvarjenih delovnih mest	1	4
Število zaključenih operacij v primerjavi z odobrenimi operacijami	0	15
Delež dodeljenih sredstev v odločitvi o potrditvi operacije v primerjavi z določenim finančnim okvirjem	49 %	100 %
Delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odločitvi o potrditvi operacije	0 %	100 %
Delež dodeljenih sredstev za problemsko območje v obdobju izvajanja programa	60 %	100 %

ESRR:

Mejnik/kazalnik	Mejnik na dan 31. 12. 2018	Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2023
Število novo ustvarjenih delovnih mest	1	2
Število zaključenih operacij v primerjavi z odobrenimi operacijami	1	15

Delež dodeljenih sredstev v odločitvi o potrditvi operacije primerjavi z določenim finančnim okvirjem	36 %	100 %
Delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odločitvi o potrditvi operacije	12 %	100 %
Delež dodeljenih sredstev za problemsko območje v obdobju izvajanja programa	60 %	100 %
Število deležnikov na lokalni ravni, vključenih v izvajanje projektov CLLD	10	15
Število podprtih partnerstev	1	1

ESPR:

Mejnik/kazalnik	Mejnik na dan 31. 12. 2018	Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2023
Število novo ustvarjenih delovnih mest	0	2 neposredni 2 posredni
Število zaključenih operacij v primerjavi z odobrenimi operacijami	0	20
Delež dodeljenih sredstev v odločitvi o potrditvi operacije primerjavi z določenim finančnim okvirjem	11 %	100 %
Delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odločitvi o potrditvi operacije	0 %	100 %

9.4 Usklajenost ciljev SLR LAS Posavje s cilji operativnih programov in drugih razvojnih usmeritev območja.

a) Pregled usklajenosti ciljev SLR LAS Posavje s cilji operativnih programov

Program/SKLAD	Cilji programa	Cilji SLR LAS Posavje
Program razvoja podeželja 2014-2020 EKSRP	Prednostna naloga Unije 6: Spodbujanje socialne vključenosti, zmanjševanja revščine in gospodarskega razvoja podeželskih območij Prednostno področje 6B: Pospeševanje lokalnega razvoja podeželskih območij	SLR je v celoti usklajena s prednostnim področjem 6B. Pričakovati je, da bo izvedba ukrepov SLR LAS Posavje prispevala tudi k prednostnim področjem 1A, 1C, 3A in tudi 4A.
Operativni program za izvajanje evropske kohezijske	Tematski cilj 9: Socialna vključenost in zmanjšanje tveganja revščine	Izvedba ukrepov SLR bo posredno lahko prispevala tudi k prednostnim naložbam drugih tematskih ciljev, predvsem na področju spodbujanja podjetništva (TC 3),

politike v obdobju 2014-2020 ESRR	Investicijsko področje 9b: Vlaganje v okviru strategij, ki jih vodi lokalna skupnost Cilj: Boljša gospodarska in socialna vključenost skupnosti na območjih LAS	boljšemu stanju okolja in biotske raznovrstnosti (TC6), trajnostne mobilnosti (TC7) in vseživljenjskemu učenju (TC10).
Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v RS za obdobje 2014 – 2020 ESPR	Prednostna naloga Unije 4: Povečanje zaposlovanja in ozemeljske kohezije Posebni cilj 1: Spodbujanje gospodarske rasti, socialne vključenosti in ustvarjanja novih delovnih mest ter podpiranja zaposljivosti in mobilnosti delovne sile v obalnih in celinskih skupnostih, ki so odvisne od ribištva in akvakulture, vključno z diverzifikacijo dejavnosti v ribištvu in drugih sektorjih pomorskega gospodarstva.	Skladnost ciljev in ukrepov SLR na področju razvoja sladkovodne akvakulture so povezani s krepitvijo gospodarske rasti in diverzifikacije ter varovanja okolja.

b) Usklajenost z drugimi razvojnimi usmeritvami območja

Krovni razvojni program območja LAS Posavje, ki je identičen območju razvojne regije Posavje, je Regionalni razvojni program regije Posavje (RRP). Skladnost s specifičnimi cilji RRP in strategije SLR za LAS Posavje so prikazani v spodnji preglednici.

Strategija/program	Specifični cilji programa	Cilji SLR LAS Posavje
Regionalni razvojni program za razvojno regijo Posavje 2014-2020	Človeški viri: Usposabljanje aktivnega prebivalstva za povečanje zaposljivosti in ohranjanje delovnih mest Zagotovitev dostopne in kakovostne vzgoje in izobraževanja za vse segmente prebivalstva Usklajevanje ponudbe in povpraševanja na trgu dela Izgradnja dostopne, razpoložljive in dosegljive socialne infrastrukture in mreže socialnovarstvenih storitev in programov Zmanjšanje socialnih stisk posameznikov Ohranjanje in izboljšanje zdravja Zagotovitev mreže za dolgotrajno oskrbo	Cilj 1.1: Ustvariti kakovostna delovna mesta Cilj 1.2: Krepiti pogoje za rast malih ponudnikov perspektivnih dejavnosti Cilj 2.1: Aktivirati potenciale za revitalizacijo podeželja Cilj 4.1: Izboljšati pogoje za vključenost ranljivih ciljnih skupin v družbo Cilj 4.2: Krepitev zdravega življenjskega sloga prebivalcev
	Gospodarstvo: Spodbuditi nastanek in rast ter razvoj malih in srednje velikih podjetij Vzpostavitev lesno- predelovalne industrije Spodbuditi socialno podjetništvo	Cilj 1.1: Ustvariti kakovostna delovna mesta Cilj 1.2: Krepiti pogoje za rast malih ponudnikov perspektivnih dejavnosti
	Podeželje s kmetijstvom in turizmom: Spodbujanje razvoja podeželskih območij s pomočjo pristopa CLLD Razvoj kmetijstva, predelave in trženja kmetijskih in živilskih proizvodov ter sladkovodne akvakulture	Cilj 1.1: Ustvariti kakovostna delovna mesta Cilj 1.2: Krepiti pogoje za rast malih ponudnikov perspektivnih dejavnosti

	<p>Spodbujanje nadstandardnih sonaravnih kmetijskih praks Razvoj gozdnih območij Varstvo in izboljšanje stanja vodnih virov z namenom izboljšanja stanja sladokovodnih voda na območjih kmetijskih zemljišč in gozdnih ekosistemov Povečanje prepoznavnosti Posavja kot turistične destinacije Povečanje izkoriščenosti kulturno-zgodovinske dediščine v turistične namene</p>	<p>Cilj 2.1: Aktivirati potencialne za revitalizacijo podeželja Cilj 3.1: Izboljšati stanje okolja za večjo kakovost življenja in dela Cilj 3.2: Ohranjanje narave in biotske raznovrstni za trajnostni razvoj območja LAS Cilj 4.1: Izboljšati pogoje za vključenost ranljivih ciljnih skupin v družbo Cilj 4.2: Krepitev zdravega življenjskega sloga prebivalcev</p>
	<p>Okolje in prostor, infrastruktura ter energetika: Izboljšati stanje okolja zaradi izgradnje okoljske infrastrukture, upravljanja z vodami in sanacija okoljsko degradiranih območij Okrepiti odpornost lokalnih skupnosti na s podnebjem vezana tveganja Spodbujanje trajnostnega prometa Okrepitev in povezovanje središč v somestju Brežice-Krško-Sevnica</p>	<p>Cilj 2.1: Aktivirati potencialne za revitalizacijo podeželja Cilj 3.1: Izboljšati stanje okolja za večjo kakovost življenja in dela Cilj 3.2: Ohranjanje narave in biotske raznovrstni za trajnostni razvoj območja LAS</p>

10. Opis postopka vključitve skupnosti v pripravo SLR

Datum	Kraj	Aktivnost	Namen/rezultati	Št. udel.
PREDSTAVITVE PRISTOPA LEADER IN MEHANIZMA CLLD RAZVOJNIM STRUKTURAM V REGIJI POSAVJE (IN VZHODNE KOHEZIJSKE REGIJE) na območju vseh šestih posavskih občin				
18.06.2013	Krško (regijski nivo)	29. seja UO LAS Posavje in 14. seja Zbora članov LAS Posavje	Seznanitev članov LAS o programu LEADER v obdobju 2014-2020 – aktualne zadeve	17
29.08.2013	Krško (regijski nivo)	2. redna seja Razvojnega sveta regije Posavje	Pobuda za podporo mehanizmu Lokalni razvoj, ki ga vodi Skupnost (CLLD), ključne info iz predloga Partnerskega sporazuma in gradiva DRSP, o pobudi e-pošta tudi članom LAS Posavje 2007-2013	18
23.12.2013	Krško (regijski nivo)	30. redna seja UO LAS in 15. seja Zbora članov Posavje 2007-2013	Seznanitev članov LAS o programu LEADER v obdobju 2014-2020 – aktualne zadeve	17
03.02.2014	Krško (regijski nivo)	3. redna seja Razvojnega sveta regije Posavje	Predstavitev virov sredstev za uresničevanje RRP 2014-2020, med njimi tudi PRP, LEADER in možnosti CLLD	19
02.04.2014	Krško (regijski nivo)	Ustanovna seja odborov Razvojnega sveta regije Posavje	Predstavitev RRP 2014-2020 in potencialnih virov za njegovo uresničitev, med njimi tudi LEADER oz. CLLD	50
03.06.2014	Novo mesto (Vzhodna kohezijska regija)	3. seja Razvojnega sveta Vzhodne kohezijske regije Posavje	Predstavitev mehanizma CLLD v imenu DRSP (predstavnica LAS Posavje), na tej seji ta svet podprt vrstitev mehanizma v strateške dokumente države	30
19.11.2014	Krško (regijski nivo)	Članom LAS Posavje 2007-2013, občinskim upravam vseh 6 posavskih občin, drugi zainteresirani javnosti	Predstavitev pristopa CLLD in z njim povezanih razvojnih sredstev »Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost«	21
02.12.2015	RRA Posavje (regijski nivo)	61. seja Sveta regije Posavje	Predstavitev pogojev za vzpostavitev LAS 2014-2020 na območju regije Posavje	10
11.12.2014	Regijski nivo	informacija članom LAS in vodilnim partnerjem LEADER projektov 2007-2013 ter direktorjem občinskih uprav vseh šestih posavskih občin (epošta)	Informacija o PRP 2014-2020 in predstavitev CLLD	60
09.01.2014	RRA Posavje (regijski nivo)	Odbor za podeželje pri RRA Posavje za pripravo RRP Posavje	Predstavitev pristopa »Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost«	7
04.02.2015	RRA Posavje (regijski nivo)	62. seja Sveta regije Posavje	Razprava o CLLD – dogovor o posebnem delovnem srečanju	10
23.02.2015	LAS Posavje (regijski nivo)	17. seja Zbora članov LAS Posavje 2007-2013	Seznanitev članov LAS z zadnjim predlogom Uredbe o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014-2020 (Uradni list RS; št. 42/15 in 28/16) in dogovor o postopkih v regiji za vzpostavitev LAS 2014-2020	21
24.02.2015	RRA Posavje (regijski nivo)	Delovno srečanje Sveta regije Posavje	Predstavitev mehanizma CLLD županom posavskih občin – člani Sveta	8
04.03.2015	RRA Posavje (regijski nivo)	Animacijska delavnica za predstavnike sladkovodne akvakulture iz Posavja, vabljeni tudi vsi člani LAS Posavje 2007-2013	Predstavitev CLLD – pogoje in možnosti črpanja sredstev ESPR, s poudarkom v okviru CLLD	13
09.03.2015	Občina Krško	predstavitev CLLD občinski upravi Občine Krško	Usmeritve in pojasnila za pripravo projektnih predlogov za sredstva CLLD	10
07.05.2015	RRA Posavje (regijski nivo)	64. seja Sveta regije Posavje	Predstavitev namena sredstev ESRR v CLLD s strani MGRT	12
18.5.2015	Bistrica ob Sotli	posvet Priložnosti turističnega razvoja vasi	Predstavitev možnosti financiranja razvoja lokalnega okolja s sredstvi CLLD	15
01.06.2015	Krško (regijski nivo)	posvet Priložnosti povezovanja pridelovalcev industrijske konoplje v Posavju	Predstavitev možnosti koriščenja sredstev CLLD za inovativne projekte na podeželju	30
29.07.2015	Radeče (problemsko območje)	Udeležencem programa Podjetno v svet podjetništva za problemsko območje Radeče in občinski upravi občine Radeče	Predstavitev mehanizma CLLD in pogojev za članstvo LAS Posavje 2014-2020, s poudarkom na kvoti in pogojih za črpanje sred. iz kvote za problemsko območje	13
18.08.2015	RRA Posavje	Sestanek s KZ Sevnica	Predstavitev mehanizma CLLD in pogojev za članstvo LAS Posavje 2014	4
31.08.2015	RRA Posavje	Animacijska delavnica za GZS OZ Posavje in 5 obrtnih zbornic za območje regije Posavje	Predstavitev mehanizma CLLD in pogojev za članstvo LAS Posavje 2014	8
09.10.2015	RRA Posavje (regijski nivo)	Delovni sestanek s člani UO RRA Posavje	Predstavitev mehanizma CLLD in delovanja LAS članom UO RRA Posavje	9

12.10.2015	Regijski nivo	Podpisniki pristopne izjave za članstvo LAS Posavje 2014-2020	Vabilo na ustanovno skupščino / Razpis volitev za organe LAS/poziv za posredovanje pripomb na partnersko pogodbo	102
12.10.2015	RRA Posavje (regijski nivo)	Delavnica z občinskimi upravami posavskih občin za SLR	Predstavitve SLR občinskim upravam posavskih občin	11
19.10.2015	Krško (regijski nivo)	Podpisniki pristopne izjave za članstvo LAS Posavje 2014-2020	Ustanovna skupščina LAS Posavje 2014-2020 (13 upravičeno odsotnih, 3 organizacije niso pristopile k podpisu pogodb); izvolitev organov LAS Posavje	86
22.10.2015	Krško (regijski nivo)	1.seja Upravnega odbora LAS Posavje	Oblikovanje meril in kriterijev za izbor operacij SLR Poziv članom LAS Posavje za predložitev ponudb za vodilnega partnerja, objavljen isti dan	16 (13 člano v UO)
27.10.2015	Krško (regijski nivo)	2.seja Upravnega odbora LAS Posavje	Sprejem končnih meril in kriterijev za izbor operacij SLR in posredovanje v potrditev teh skupaj s SLR Skupščini LAS Priprava osnutka javnega poziva LAS Izbor vodilnega partnerja LAS Posavje	15 (12 člano v UO)
29.10.2015	Krško (regijski nivo)	2. seja Skupščine LAS Posavje	Potrditev meril in kriterijev skupaj s SLR LAS Posavje 2014-2020 s prilogami Potrditev vodilnega partnerja LAS Posavje	53
29.10.2015		LAS Posavje, predsednik In RRA Posavje, direktor	Podpis Pogodbe o izvajanju nalog vodilnega partnerja med LAS Posavje in RRA Posavje	2
30.10.2015	Oddaja vloge na Koordinacijski odbor			
2. AKTIVNOSTI ZA VZPOSTAVITEV LAS IN PRIPRAVO SLR 2014-2020				
15.06.2015	Krško (regijski nivo)	18. seja Zbora članov LAS Posavje (za izvedbo vseh opravil vzpostavitve LAS in pripravo SLR zadolžena RRA Posavje)	LAS Posavje 2007-2013 sprejem ključnih sklepov o pričetku formalne vzpostavitve LAS Posavje 2014-2020 takoj po sprejemu Uredbe o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014-2020 (Uradni list RS; št. 42/15 in 28/16)	21
23.06.2015 24.06.2015	regijski nivo	Posavski obzornik (regijski časopis, ki ga prejmejo vsa gospodinjstva brezplačno), po bazi stikov po epošti, na spletnih straneh www.rra-posavje.si ; www.las-posavje.si ;	Objava javnega poziva za vstop v LAS za izvajanje pristopa CLLD na območju celotne regije Posavje v obd. 2014-2020	Vsi prebivalci regije Posavje
Junij 2015	regijski nivo	RRA Posavje na podlagi sklepov pristojnih organov oblikuje projektno skupino za vzpostavitev LAS in pripravo SLR	Sestanki projektne skupine na sedežu RRA, posamezni člani projektne skupine samostojno opravljajo delo tudi na terenu s ciljnimi skupinami	15 delov. srečanj
30.06.2015	Krško	Animacijska delavnica za pripravo SLR za zainteresirane z območja občine Krško	Predstavitve mehanizma CLLD, animacija za članstvo LAS 2014-2020 in nabor projektnih predlogov za SLR	13
01.07.2015	Bistrica ob Sotli	Animacijska delavnica za pripravo SLR za zainteresirane z območja občine Bistrica ob Sotli	Predstavitve mehanizma CLLD, animacija za članstvo LAS 2014-2020 in nabor projektnih predlogov za SLR	7
01.07.2015	Brežice	Animacijska delavnica za pripravo SLR za zainteresirane z območja občine Brežice	Predstavitve mehanizma CLLD, animacija za članstvo LAS 2014-2020 in nabor projektnih predlogov za SLR	7
01.07.2015	Kostanjevica na Krki	Animacijska delavnica za pripravo SLR za zainteresirane z območja občine Kostanjevica na Krki	Predstavitve mehanizma CLLD, animacija za članstvo LAS 2014-2020 in nabor projektnih predlogov za SLR	11
02.07.2015	Radeče (problemsko območje)	Animacijska delavnica za pripravo SLR za zainteresirane z območja občine Radeče (problemsko območje)	Predstavitve mehanizma CLLD, animacija za članstvo LAS 2014-2020 in nabor projektnih predlogov za SLR	4
02.07.2015	Sevnica	Animacijska delavnica za pripravo SLR za zainteresirane z območja občine Sevnica	Predstavitve mehanizma CLLD, animacija za članstvo LAS 2014-2020 in nabor projektnih predlogov za SLR	9
03.07.2015	MKGP	Koordinacijski odbor na epošto: cld.mkgp@gov.si	Obvestilo o javnem pozivu LAS Posavje	
03.07.2015	Regijski nivo	Udeležencem animacijskih delavnic, občinskim upravam, članom obstoječe LAS, drugim javnostim po bazah stikov, na spletni strani RRA/LAS	Poziv za predložitev projektnih predlogov za SLR 2014-2020	Celotna regija
20.07.2015	Kostanjevica na Krki	Okrogla miza Skupaj oblikujemo razvojno strategijo nove perspektive 2014-2020 LAS Posavje	Predstavitve mehanizma CLLD, animacija za članstvo LAS 2014-2020 in nabor projektnih predlogov za SLR	26
27.08.2015	RRA Posavje	Delavnica s posavskimi ribogojci	Priprava SLR - analiza stanja, cilji, ukrepi, projektni predlogi za ESPR	11
07.09.2015	Krško (regijski nivo)	Strateška delavnica za pripravo SLR za zainteresirano javnost, predlagatelje projektnih predlogov in podpisnike pristopne izjave za LAS 2014-2020 za vse sklade	Strateška delavnica v okviru priprave SLR za sredstva CLLD 2014-2020	43
23.09.2015	RRA Posavje	Delavnica s posavskimi ribogojci	Priprava SLR - analiza stanja, cilji, ukrepi, projektni predlogi za ESPR	9

30.09.2015	RRA Posavje (regijski nivo)	Delavnica za pripravo SLR – za področje ESPR, predstavniki sladkovodne akvakulture iz Posavja, občinske uprave, javni zavodi idr.	Predstavitve mehanizma CLLD (za nove udeležence, poudarek na pogojih EPSR, priprava SLR – sladkovodna akvakultura – pregled analize stanja, projektni predlogi)	16
09.10.2015	RRA Posavje (regijski nivo)	Predstavitve CLLD občinskim upravam posavskih občin	Predstavitve mehanizma CLLD, vzpostavitev LAS	7
12.10.2015	RRA Posavje (regijski nivo)	Priprava SLR z občinskimi upravami posavskih občin	Predstavitve ciljev, ukrepov SLR	9
12.10.-29.10.2015	Projektna skupina za vzpostavitev LAS in pripravo SLR: zaključevanje dokumenta, v komunikaciji s ključnimi ciljnimi skupinami			
3. INDIVIDUALNO/SKUPINSKO INFORMIRANJE IN SVETOVANJE S POTENCIALNIMI ČLANI IN PREDLAGATELJI PROJEKTHNIH PREDLOGOV				
junij-okt. 2015	V času od objave javnega poziva za članstvo v LAS Posavje in poziva za predložitev projektnih predlogov za SLR je bilo na sedežu RRA Posavje, neposredno na terenu, telefonsko in/ali po elektronski pošti izvedenih več kot 250 informiranj/svetovanj posameznikom in interesnim skupinam z vseh sektorjev (javni, ekonomski, socialni), panog in dejavnosti; večina svetovancev se je tekom priprave projektnih predlogov več kot dvakrat informirala o pravilih CLLD in za pomoč pri oblikovanju projektnih vsebin in partnerstev; prejeti projektni predlogi osnova projektni skupini za določitev ciljev, ukrepov, tudi v pomoč pri pripravi analize stanja za potrebe SLR; posamezni predlagatelji projektnih predlogov so pri oblikovanju le-teh sodelovali s strokovnimi službami za področje varstva narave, kulturne dediščine in drugih področij, predvsem pa smo vzpostavili stike s strokovno službo za področje sladkovodne akvakulture (KGZS Kranj), ki je pristojna za to področje tudi za območje regije Posavje. Vključevanje javnosti v proces priprave SLR je potekalo na več načinov. Javnosti so bila predstavljena izhodišča in okvirji za pripravo strategije, po katerih so bili deležniki povabljeni k predložitvi projektnih idej. Projektna skupina je na osnovi analize stanja, ugotovljenih potreb in predlogov pripravila osnutek swot analize, ključnih izzivov in strateški okvir strategije. Na strateški delavnici so udeleženci preverjali vse navedeno in podali konkretne predloge izboljšav ter vsebin ukrepov. Osnutek besedila so udeleženci komentirali in njihove pripombe so bile upoštevane. Sodelovali so tudi pri pripravi in obravnavi finančnega okvira in meril izbora operacij, kjer je ključno vlogo opravil upravni odbor LAS, prav tako pa so bile teme obravnavane na skupščini LAS.			250
2014-junij 2015	Predstavitve mehanizma LEADER/CLLD in z njim povezanih sredstev se je izvajala tudi pred uradno objavo javnega poziva za vzpostavitev LAS in pripravo SLR, in sicer v času priprave ključnih strateških dokumentov države za programsko obdobje 2014-2020 in v procesu priprave RRP regije Posavje 2014-2020, ko je bila zainteresirana strokovna in splošna javnost na različne načine informirana o novostih obdobja 2014-2020 in z njim povezanih sredstev, tudi o LEADER, kasneje CLLD (npr. 09.01.2014 članom delovne skupine podeželje za pripravo RRP 2014-2020; 03.04.2014 Predstavnikom vodstva Fakultete za turizem Brežice; 11.04.2014 Združenje ekoloških kmetov Dolenjske, Posavja in Bele krajine; 07.07. in 11.09.2014 Udeležencem programa Podjetno v svet podjetništva Posavje, 2. in 3. Skupina; 7.5.2015 Društvu za cerebralno paralizo Sonček; vsem vodilnim partnerjem projektov LEADER iz 2007-2013 in članom te iste LAS.			Celotna regija
4. USKLAJEVANJE NA NACIONALNI RAVNI, Z DRUGIMI LAS				
Obdobje od 01.01.2014 do sprejetja Uredbe o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014-2020 (UL RS; št. 42/15 in 28/16)	LAS Posavje 2007-2013 je aktivna članica Društva za razvoj slovenskega podeželja - DRSP, to je krovnega združenja vseh LAS iz programskega obdobja 2007-2013 (LAS Posavje predseduje Komisiji za program LEADER/CLLD pri DRSP in je bila na tak način neposredno vpeta v pripravo pravnih podlag za zagon mehanizma CLLD). Aktivno je LAS Posavje sodelovala pri pripravi pripomb in predlogov sprememb vseh predlogov Uredbe o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014-2020 (Uradni list RS; št. 42/15 in 28/16)vse do njenega sprejetja junija 2015 (v letu 2014 je bila do odločitve o vzpostavitvi mehanizma CLLD na ravni države še aktualna Uredba LEADER 2014-2020, pri kateri je predstavnik LAS Posavje prav tako ves čas aktivno sodeloval). Udeleževali smo se vseh sestankov in javnih predstavitev strateških dokumentov in drugih tematik, ki so bile pomembne za vzpostavitev LAS in pripravo SLR 2014-2020.			
Obdobje od sprejetja Uredbe do oddaje vloge	Po objavi Uredbe se je RRA Posavje, ki je bila zadolžena za vzpostavitev LAS Posavje in pripravo SLR 2014-2020, udeleževala vseh sestankov, ki jih je skliceval Koordinacijski odbor za CLLD in DRSP. Prav tako je dosledno upoštevala vsa prejeta obvestila in navodila Koordinacijskega odbora CLLD.			
Sodelovanje z LASi za potrebe projektov sodelovanja	Sodelovanje z LASi po Sloveniji z namenom priprave skupnih projektov sodelovanja je potekalo ves čas, že od leta 2014. Identificirana so bila različna tematska področja, na katerih bi se lahko vzpostavila partnerstva med LASi, in sicer po vseh treh skladih v CLLD. LAS Posavje 2014-2020 je v okviru SLR izkazal interes za sodelovanje z drugimi LAS, projektni predlogi, ki bodo primerni za predložitev na EKSRP in ESRR, se bodo dokončno oblikovali v kasnejšem obdobju, pri ESPR pa smo skupaj z ribiškimi LASi že oblikovali en projekt sodelovanja, in ga na predpisanem obrazcu vključili v SLR.			
MGRT – dodatna druga urbana območja	Marca 2015 so se pričeli usklajevalni sestanki z MGRT z namenom določitve t.i. dodatnih drugih urbanih območij za potrebe LAS za izračun finančnega okvirja ESRR v CLLD za posamezno LAS. Z območja regije Posavje smo se udeležili vseh usklajevalnih sestankov in v predpisanih rokih posredovali vse zahtevane podatke na MGRT. Prav tako smo pri pripravi seznama teh območij sodelovali s strokovnimi službami vseh šestih posavskih občin. Zadnji usklajevalni sestanek na MGRT je bil 21.10.2015, na njem pa je bil predstavljen Priloge o določitvi dodatnih drugih urbanih območij za potrebe LAS, ki je predviden v Uredbi o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014-2020 (Uradni list RS; št. 42/15 in 28/16)in do 1. roka prijave ni bil objavljen. Glede na to, da je bil posredovana dokončna tabela dodatnih drugih urbanih območij, smo pri izračunu finančnega okvira za ESRR LAS Posavje upoštevali ta seznam kot osnova izračunu. Z območja regije Posavje v ta seznam dodatnih drugih urbanih območij sodijo: Bistrica ob Sotli, Bizeljsko, Dobova, Artiče, Globoko, Pišce, Cerklje ob Krki, Kostanjevica na Krki, Brestanica, Raka, Podbočje, Krmelj, Blanca, Boštanj, Loka pri Zidanem mostu, Šentjanž. Kvoto iz problemskega območja smo v skladu z 11. Točko 68. Člena izračunali na predpisan način, in sicer smo celotni finančni okvir ESRR povečali za 20 % za problemsko območje.			

11. Akcijski načrt, iz katerega izhaja opis prenosa ciljev v ukrepe, odgovornost za izvajanje ukrepov, vključno s časovno opredelitvijo letnih aktivnosti

Z ukrepi in njihovim izvajanjem udeležujemo cilje SLR. Uvodoma predstavljamo pregled vseh ukrepov in njihovo povezanost s ključnimi izzivi in potrebami ter posebnimi cilji SLR.

Preglednica 9: Pregled ciljev in ukrepov po tematskih področjih

Ključni izzivi in potrebe	Tematsko področje	Posebni cilji	Ukrepi
Pomanjkanje delovnih mest Potenciali za razvoj socialnega podjetništva neizkoriščeni Povezovanje za dvig dodane vrednosti, zaposlovanje Neizkoriščeni objekti in poslovne površine Mestna jedra zamirajo	Ustvarjanje delovnih mest	Cilj 1.1: Ustvariti kakovostna delovna mesta	U1: Podjetniške ideje za nova delovna mesta
		Cilj 1.2: Krepiti pogoje za rast malih ponudnikov v perspektivnih dejavnostih	U2: Inovativna partnerstva za rast
Enake možnosti dostopa do vsebin in storitev na podeželju Oživljanje vaških in mestnih jeder Revitalizacija kulturne dediščine za razvoj turizma in drugih dejavnosti Skupna infrastruktura za razvoj gosp. dejavnosti	Razvoj osnovnih storitev na podeželju	Cilj 2.1: Aktivirati potenciale za revitalizacijo podeželja	U3: Lokalna infrastruktura za storitve na podeželju
			U4: Razvoj sladkovodne akvakulture
Varovanje vodnih virov / podtalnica Izboljšanje poplavne varnosti Ohranjanje narave (invazivke, zaščita) in valorizacija Avtohtone pasme / tradicionalne sorte / Ohranjanje krajine	Varstvo okolja in ohranjanje narave	Cilj 3.1: Izboljšati stanje okolja za večjo kakovost življenja in dela	U5: Izboljšanje stanje okolja
		Cilj 3.2: Ohranjanje narave in biotske raznovrstnosti za trajnostni razvoj območja LAS	U6: Ohranjanje narave
Preprečevanje izključenosti Dostopnost socialnih storitev Aktivno staranje Ekonomski in socialni položaj mladih Zmanjšanje vpliva stresa na zdravje žensk v aktivni dobi Integracija otrok priseljencev v okolje	Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin	Cilj 4.1: Izboljšati pogoje za vključenost ranljivih ciljnih skupin v družbo	U7: Vključujoča skupnost
		Cilj 4.2: Krepitev zdravega življenjskega sloga prebivalcev	U8: Zdrava skupnost

Tveganje revščine Zdrav življenjski slog/ neenakosti v zdravju			
--	--	--	--

a) Opis ukrepov SLR

Opomba: Pri opisih ukrepov so podani osnovni cilji oz. nameni ukrepa, medtem ko navedeni primeri aktivnosti in ciljne skupine niso končni. Potencialnim upravičencem predstavljajo usmeritev za pripravo operacij.

Vse operacije s podporo iz ESRR se izvajajo v partnerstvu (najmanj dveh partnerjev).

Vsaka operacija se umesti v en ukrep in se financira iz enega sklada.

Ukrep 1: Podjetniške ideje za nova delovna mesta

Cilj ukrepa:

Cilj ukrepa je spodbuditi realizacijo podjetniških priložnosti za ustvarjanje novih delovnih mest:

- s povezovanjem podpornega okolja za nova delovna mesta, krepitvijo kulture inoviranja in generiranja podjetniških idej ter povečanjem znanj za presojo, razvoj in realizacijo podjetniških idej
- s podporo realizaciji zaposlitvenih projektov, še posebej na področju socialnega podjetništva in razvoja zelenih delovnih mest
- s povečanjem zaposljivosti oseb za zaposlitev v dejavnostih, kjer so prepoznane potrebe po kadrih.

Primeri aktivnosti:

- skupni projekti podpornega okolja za razvoj novih oblik pomoči za konkretne prepoznane potrebe ali ciljne skupine (npr. vzpostavljanje pogojev za uvajanje sodela, notranjega podjetništva, idr.)
- strokovna podpora pri razvoju podjetniških idej, preverjanju trga, razvoja produkta in uvajanja na trg za konkretne ciljne skupine oz. trge (npr. potencialni nosilci turističnih dejavnosti, socialnih storitev, lokalne oskrbe, sladkovodne akvakulture ...)
- podpora mladim pri prehodu iz izobraževanja v zaposlitev
- usposabljanje ciljnih skupin za povečanje zaposljivosti za konkretne potrebe podjetij (praktično usposabljanje, mentorstvo, placements, ...)
- razvoj skupnih produktov in storitev, ki bodo ustvarili nove zaposlitve (npr. novih/inovativnih produktov lokalnih ekoloških proizvajalcev hrane, vključevanje novih oblik prenočitvenih zmogljivosti na temelju spoznavanja naravne in kulturne dediščine območja, proizvodnja izdelkov za lokalno samooskrbo, socialno varstvene storitve, okoljske storitve, storitve v sladkovodni akvakulturi, ..)

Ciljne skupine: mladi in drugi nosilci podjetniških idej, brezposelne osebe, podjetja, ribogojci, nosilci kmetijskih dejavnosti, organizacije podpornega okolja, raziskovalne in izobraževalne organizacije, javni zavodi, NVO.

Usmeritve:

- projekti povezujejo potencialne podjetnike in podporno okolje (RR, izobraževalno, podjetja, itd.)
- organizacije podpornega okolja inovativno nadgrajujejo obstoječe vrste podpore in jih pri izvedbi projektov povežejo s konkretno ciljno skupino potencialnih podjetnikov ali potrebami podjetij (ne podvajanje aktivnosti ali izvajanje rednih aktivnosti)
- nosilci podjetniški idej se povežejo in skupaj koristijo opremo, storitev,...

Ključni učinki (outputi): Učinki vodijo do ustvarjanja delovnih mest.

št. razvitih podjetniških idej

št. udeležencev usposabljanj, svetovanj
št. izvedenih usposabljanj
št. ur izvedenih svetovanj, mentorskih ur
oprema oz. površine za izvedbo skupnih dejavnosti

Podpora iz skladov: EKSRP, ESRR, ESPR

Ukrep 2: Inovativna partnerstva za rast

Cilj ukrepa: Cilj ukrepa je podpreti obstoječe nosilce dejavnosti, da izboljšajo svoj ekonomski položaj in potencial zaposlovanja s partnerskim povezovanjem za razvoj nove ponudbe, širitev na nove trge ali nove ciljne skupine.

Primeri aktivnosti:

Prednostna področja sodelovanja: ekološka pridelava in predelava, les, lokalna samooskrba, trženje narave in dediščine, obnovljivi viri energije, turizem, socialne storitve, sladkovodna akvakultura.

- interesno povezovanje in razvoj partnerstev (aktivnosti animiranja, prepoznavanja interesov, potencialov, usposabljanje..)
- vzpostavljanje kratkih dobavnih verig
- sodelovanja na področju proizvodnje za doseganje višje kakovosti in višje dodane vrednosti produktov in storitev (razvoj in raziskave, prenosa znanj iz raziskav v prakso, razvoj novih inovativnih produktov, skupni tehnološki razvoj izdelkov, razvoj skupne politike kakovosti)
- sodelovanje na področju skupnega / organiziranega trženja in pozicioniranja lokalnih izdelkov in storitev na lokalnih in drugih trgih (lokalne tržnice, mestni marketing, predstavitve na drugih trgih, oblikovanje tematskih ponudb, znamčenje, ipd.)
- povezovanje malih proizvajalcev z velikimi podjetji in raziskovalnimi organizacijami za razvoj novih produktov in storitev
- razvoj novih marketinških pristopov in orodij za povečanje prepoznavnosti ponudbe in trženje, zlasti na področju turizma (mobilne aplikacije, portali, ipd.)
- oblikovanje mreže lokalnih ponudnikov hrane javnim zavodom in drugim zainteresiranim skupinam (hoteli, podjetja, itd.) in spodbujanje lokalne potrošnje
- povezovanje ponudnikov naravne in kulturne dediščine ter drugih ponudnikov v okolju z oblikovanjem skupnih programskih vsebin, promocije, informiranja, obveščanja, trženja
- druge aktivnosti, ki vodijo k ciljem ukrepa.

Ciljne skupine: obstoječi podjetniki in podjetja, pridelovalci, ribogojci, nosilci dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, lastniki/upravljalci naravne in kulturne dediščine, raziskovalne organizacije, organizacije podpornega okolja,...

Usmeritve:

- razvoj inovativnih partnerstev, ki povezujejo različna znanja in sektorje (pr. proizvajalci/ponudniki, strokovnjaki/raziskovalna sfera, trženjski strokovnjaki, predstavniki uporabnikov, ipd.)
- aktivnosti vodijo do krepitev potenciala za povečanje zaposlovanja, boljšo izkoriščenost obstoječih kapacitet.

Ključni učinki (outputi):

št. vzpostavljenih partnerstev ali mrež
št. udeležencev usposabljanj, svetovanj, razvojnih in animacijskih sestankov
št. izvedenih usposabljanj
št. novo razvitih ponudb ali proizvodov
št. izboljšanih ponudb ali proizvodov
oprema oz. urejene površine za skupno sodelovanje

Podpora iz skladov: EKSRP, ESRR, ESPR

Ukrep 3: Lokalna infrastruktura za storitve na podeželju

Cilj ukrepa:

Cilj ukrepa je z manjšimi infrastrukturnimi naložbami razviti ali izboljšati dostopnost kulturnih, izobraževalnih, rekreativnih in turističnih vsebin za prebivalce na podeželju oz. zagotoviti pogoje za nadaljnji razvoj območij.

Primeri aktivnosti:

- manjše prenove ali postavitve objektov in nabava opreme za izvajanje kulturnih, turističnih, izobraževalnih ali prostočasnih vsebin
- izvajanje vsebin za ohranjanje, izboljšanje in aktiviranje kulturne dediščine
- izvajanje vsebin za izboljšanje dejavnosti za prosti čas
- ureditev rekreativnih površin (pr. odprte vadbene površine)
- odprava ovir za gibalno ovirane osebe
- spodbujanje lokalne trajnostne oskrbe.

Usmeritve:

- aktivnosti infrastrukturnega urejanja se povežejo s sočasnim razvojem vsebin (so sestavni del projekta)
- na področju obnove objektov kulturne dediščine se naložbe izvajajo v spomenike državnega ali lokalnega pomena

Ciljne skupine: lokalno prebivalstvo, obiskovalci območij, nevladne organizacije, izobraževalne organizacije, lastniki in upravljalci kulturne dediščine, turistične organizacije, lokalne skupnosti, ...

Ključni učinki (outputi): Učinki vodijo do novih storitev.

obnovljene površine/objekti ali nabavljena oprema

št. vzpostavljenih programov/storitev

št. vključenih ponudnikov

št. vključenih prebivalcev

Podpora iz skladov: EKSRP

Ukrep 4: Razvoj sladkovodne akvakulture

Cilj ukrepa:

Cilj ukrepa je vzpostaviti skupno infrastrukturo in storitve za nadaljni razvoj sladkovodne akvakulture na območju LAS ter povečanje lokalne oskrbe s svežimi ribami.

Primeri aktivnosti:

- spodbujanje lokalne trajnostne oskrbe (npr. razvoj ponudbe ribjih tržnic)
- manjši infrastrukturni posegi ali nabava opreme za izboljšanje ponudbe sladkovodne akvakulture (mobilne kuhinje, ribje borze, ...)
- vključevanje/povezovanje ponudbe akvakulture z ostalo ponudbo območja - diverzifikacija
- vzpostavljanje pogojev za strokovno usposabljanje, vseživljenjsko učenje in spodbujanje razširjanja znanja (npr. učne ribogojnice, interaktivni muzeji, ipd.)

Usmeritve:

- individualne, skupne naložbe večih ponudnikov

Ciljne skupine: ribogojci, drugi ponudniki, strokovne organizacije na področju ribogojstva, turistične organizacije, ribiške družine, ...

Ključni outputi:

št. vključenih proizvajalcev v območju
št. usposabljanj, svetovanj, ogledov praks
št. vključenih ponudnikov oz. podjetij ali organizacij izven sektorja
št. poslovnih idej
št. tržnic
oprema in urejene površine.

Podpora iz skladov: ESPR

Ukrep 5: Izboljšanje stanja okolja

Cilj ukrepa:

Cilj ukrepa je izboljševati stanje okolja na področju varovanja vodnih virov, ravnanja z odpadnimi vodami, ravnanja z odpadki, povečanje informiranosti in ozaveščenosti prebivalcev o pomenu varovanja okolja in trajnostni uporabi virov ter razvoj inovativnih rešitev za prepoznane izzive.

Primeri aktivnosti:

- ozaveščanje, usposabljanje in svetovanje za širšo javnost in izbrane ciljne skupine (npr. gospodinjstva, kmetovalci na vodovarstvenih območjih, podjetja, šole) na področju varovanja okolja in trajnostne uporabe virov, s poudarkom na varovanju vodnih virov, ravnanju z odpadnimi vodami, ravnanju z odpadki, prilagajanju podnebnim spremembam, izkoriščanju energetskega potenciala vodne energije, ...
- izvedba kampanj in akcij z namenom ozaveščanja ciljnih javnosti o varovanju okolja (čistilne akcije, svetovalne pisarne, odstranjevanje in remediacija nelegalnih odlagališč odpadkov, spodbujanje ponovne uporabe, ...), ogledi dobrih praks
- spodbujanje oblik trajnostne mobilnosti za zmanjšanje emisij (razvoj kolesarske mreže, uporaba javnega prometa, ...)
- spodbujanje ponovne uporabe (brezplačna menjava uporabnih stvari, recikliranje, ukrepi za manj zavržene hrane...)
- izvedba demonstracijskih projektov in aktivnosti usposabljanja na področju čiščenja odpadnih voda na razpršenih območjih poselitve,
- svetovanje in usposabljanje javnosti in zainteresiranih ciljnih skupin za obnovo objektov z naravnimi materiali (pr. ilovica, slama, konoplja, les, ...)
- svetovanje in usmerjanje v pridelavo naravnih materialov in trajnostne gradnje
- razvoj inovativnih okoljskih rešitev za specifične probleme (pr. odpadne vode v kmetijstvu, ribogojstvu, klavnični odpadki v ribogojstvu, ribji sedimenti, odpadno blato iz greznic)
- izvedba analiz odpadnih voda iz ribogojnic, gnojilni poskusi, opravljene analize usedlin
- izvedba ekoremediacij in drugih ukrepov na območjih poplav ali izven njih (ustvarjanja mlak, kali, blažilni pasovi, ...)

Usmeritve:

- aktivnosti ozaveščanja povezovati s konkretnimi izvedbenimi aktivnostmi (pilotne izvedbe, ukrepi)
- razvoj inovativnih okoljskih rešitev, ki lahko zagotavljajo nova delovna mesta

Ciljne skupine: lokalno prebivalstvo, šole, kmetije, ribogojci, okolje organizacije, raziskovalne organizacije, podjetja, ...

Ključni outputi:

- št. usposabljanj oz. drugih dogodkov za ozaveščanje prebivalstva
- št. ur izvedenih svetovanj
- št. izvedenih akcij oz. ukrepov sanacije
- št. novih pilotnih rešitev
- št. analiz odpadnih voda iz ribogojnic, analiz usedlin
- št. vključenih v aktivnosti ozaveščanja

Podpora iz skladov: EKSRP, ESRR, ESPR

Ukrep 6: Ohranjanje narave**Cilj ukrepa:**

Cilj ukrepa je izboljšati pogoje za ohranjanje biotske pestrosti in spodbujanje trajnostnega razvoja varovanih območij narave.

Primeri aktivnosti:

- spremljanje, načrtovanje, upravljanje (kjer ni vzpostavljeno)
- ozaveščanje, informiranje, usposabljanje o varovanju narave za različne ciljne skupine
- razvoj programov interpretacije narave in vključevanje ponudbe v skupne turistične produkte, spodbujanje igrifikacije in razvoja doživljajskih produktov
- vključevanje prebivalcev v ohranjanje/varovanje naravnih vrednot, habitatov in vrst
- spodbujanje ekosistemskih storitev
- spodbujanje razvoja avtohtonih pasem, tradicionalnih sort
- izvedba ukrepov za ohranjanje habitatov in vrst, ki so ogrožene oz. v slabem stanju
- odstranjevanje tujerodnih invazivnih vrst
- spodbujanje potenciala varovanih območij, naravne in kulturne dediščine za trajnostni razvoj in diverzifikacijo na podeželju
- revitalizacija in trajnostna sanacija naravnih habitatov ob vodotokih za ohranjanje ribjega živeža.

Usmeritve:

- usmerjanje na vrste in habitate, ki so najbolj ogroženi
- spodbujanje partnerstev med strokovnimi institucijami in lokalnim prebivalstvom

Ciljne skupine: prebivalstvo, kmetje, naravovarstvene organizacije, lokalne skupnosti, ribiške družine, ribogojci ...

Ključni učinki (outputi):

- št. usposabljanj oz. aktivnosti ozaveščanja
- št. izvedenih ukrepov
- št. interpretacijskih točk
- št. novih programov
- št. upravljavskih načrtov

Podpora iz skladov: EKSRP, ESRR, ESPR

Ukrep 7: Vključujoča skupnost**Cilj ukrepa:**

Cilj ukrepa je spodbuditi razvoj storitev in programov za večjo vključenost ranljivih skupin v družbo in njihovo aktivacijo.

Primeri aktivnosti:

- povezovanje institucij za razvoj celovitih rešitev na področju preventive, preprečevanje nasilja v družini, spopadanja s problematiko zasvojenosti, nujenja ustreznih in dostopnih programov pomoči za starše in družine, razvoja intervizije za strokovne delavce, ki delajo z ranljivimi skupinami ter razvoj pomoči priseljenim družinam
- partnersko povezovanje za razvoj storitev za starejše prebivalce (skupnostni centri, izvajanje pomoči na domu, oskrba starejših, aktivno staranje, idr.)
- spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja, prenos znanj med generacijami
- razvoj programov aktivacije ranljivih ciljnih skupin in njihove vključenosti (npr. skupnostni vrtovi, pomoč za samopomoč, terapevtske kmetije)
- spodbujanje razvoja talentov mladih, krepitev zaposljivosti,
- razvoj samooskrbnih stanovanjskih skupnosti s programi vključevanja različnih ranljivih ciljnih skupin,
- ozaveščanje, izobraževanje za prepoznavanje ranljivih ciljnih skupin
- ustvarjanje pogojev za lažjo integracijo priseljencev
- aktivnosti za spodbujanje družbenega inoviranja
- vzpostavitev in koordinacija mreže oz. podjetne skupnosti, ki prispeva k vključujočem in zelenem razvoju ter povezovanje s podobnimi organizacijami iz drugih okolij.

Usmeritve:

- povezovanje javnega, zasebnega sektorja in civilne družbe

Ciljne skupine: mladi, starejši, ženske, osebe s težavami v duševnem zdravju, žrtve nasilja v družini, osebe s težavami z zasvojenostmi, priseljenci,

Ključni učinki (outputi):

št. usposabljanj, dogodkov, aktivnosti ozaveščanja

št. novih programov

št. partnerstev

št. vključenih iz ranljivih skupin v aktivnosti

Podpora iz skladov: EKSRP, ESRR, ESPR

Ukrep 8: Zdrava skupnost**Cilj ukrepa:**

Cilj ukrepa je krepiti zdrav življenjski slog prebivalcev.

Primeri aktivnosti:

- aktivnosti ozaveščanja, informiranja, usposabljanja za krepitev zdravega življenjskega sloga
- preventivne dejavnosti
- spodbujanje telesne aktivnosti
- spodbujanje zdravih prehranjevalnih navad s poudarkom na lokalno pridelani hrani (kmetijski proizvodi, sladkovodne ribe, ...)
- razvoj zdravih oblik zabave za mlade

Ključne usmeritve:

- povezovanje javnega, zasebnega sektorja in civilne družbe

Ciljne skupine: lokalno prebivalstvo vseh skupin in starosti, NVO, strokovne organizacije, lokalne skupnosti, ...

Ključni outputi:

št. programov/vsebin

št. dogodkov za krepitev zdravega življenjskega sloga

št. udeležencev dogodkov

Podpora iz skladov: EKSRP, ESRR, ESPR**b) Opis aktivnosti sodelovanja med LAS**

LAS Posavje namerava izvajati aktivnosti sodelovanja med LAS. **Za sklad ESRR** bodo aktivnosti sodelovanja natančneje dorečene po začetku izvajanja in bodo predmet dopolnitve SLR. Za projekte sodelovanja iz EKSRP bo LAS Posavje kandidiral na javni razpis zadevnega sklada. Za sklad ESPR pa smo že v teku priprave pripravili en skupen projekt sodelovanja.

Področja, na katerih obstaja interes za sodelovanje **(in bodo lahko podprte iz EKSRP ali ESRR)**, so bila identificirana skozi pripravo SLR, in sicer: nova znanja in izkušnja z namenom prenosa na naše območje oz. iz našega območja v druge LAS s področij krepitev kratkih dobavnih verig, nove oblike trženja storitev in proizvodov, krepitev sodelovanja še posebej za ranljive skupine, skupne operacije v podporo varstvu okolja, narave, kulturne dediščine, tradicionalnih znanj na področju obrti, rokodelstva, razvoja turizma. Končni projekti sodelovanja bodo oblikovani tekom delovanja LAS, ko se bodo dejansko pokazale potrebe in interesi članov na tem področju.

V času oddaje SLR je bil med vsemi 4 LASi, ki so potencialno upravičeni do črpanja sredstev **iz ESRR**, dorečen projekt sodelovanja z nazivom »Ocenjevanje ribjih izdelkov«, priloga SLR.

Projekt je načrtovan v skladu z operativnim programom in prednostno nalogo Unije pospeševanje trženja in predelave ter posebnim ciljem spodbujanja akvakulture z visoko ravno varstva okolja, zdravja in dobrega počutja živali ter javnega zdravja in varnosti. Priložnost za slovenske ribogojce je tako v ozaveščanju potrošnikov o višji kakovosti njihovih izdelkov, ki mora pri odločitvi za nakup odtehtati nekoliko višjo prodajno ceno od konkurenčnih izdelkov na trgovskih policah. Namen ocenjevanja ribjih izdelkov je tako ribogojcem po objektivnih kriterijih omogočiti primerjavo ter hkrati povečati vrednost domačih rib in ribjih izdelkov pri potrošniku.

V skladu 11. in 14. členom Pogodbe o ustanovitvi in delovanju LAS Posavje, ki določa pristojnosti Upravnega odbora in Skupščine LAS ter z 18. členom te iste pogodbe, ki določa naloge vodilnega partnerja, je razvidno, da bo vodilni partner za LAS Posavje pripravljal in vodil projekte, kamor sodijo tudi projekti sodelovanja iz naslova ESPR, katerih nosilci so lahko izključno LAS. Projektne ideje bodo predhodno usklajene na ravni članstva LAS in partnerskimi LAS, sam projektni predlog pa bo nato na odločevalski ravni izbran tako, da ga bo obravnaval Upravni odbor LAS in ga posredoval v potrditev Skupščini LAS.

Tekom izvajanja SLR bo najverjetneje prišlo do novih predlogov projektov sodelovanja ESPR, kar pomeni, da bo zaradi neposredne potrditve projektov sodelovanja skupaj s SLR potrebno podati vlogo za spremembo SLR.

Ukrep	Odgovornost za izvajanje	Sklad	Časovna opredelitev izvajanja (2018, 2019, 2020,)	Načrtovana sredstva (EU + SLO) (v EUR)
U1: Podjetniške ideje za nova delovna mesta	Gospodarska, kmetijsko-gozdarska in obrtno-podjetniška zbornica,	EKSRP	2018, 2019, 2020	150.000,00
		ESRR	2018, 2019, 2020	211.171,72

	podporne institucije za podjetništvo (podjet.centri, RRA, tehnološki center), zadruga, ZRSZ, posamezniki na območju, NVO, predstavniki akvakulture in drugi	ESPR	2018, 2019, 2020	314.614,79
U2: Inovativna partnerstva za rast	Gospodarska, kmetijsko-gozdarska in obrtno-podjetniška zbornica, podporne institucije za podjetništvo (podjet.centri, RRA, tehnološki center), zadruga, ZRSZ, posamezniki na območju, NVO, občine, predstavniki akvakulture in drugi lokalni akterji	EKSRP	2018, 2019, 2020	288.183,46
		ESRR	2018, 2019, 2020	269.175,14
		ESPR	2018, 2019, 2020	370.000,00
U3: Lokalna infrastruktura za storitve na podeželju	Lokalne skupnosti, posamezniki, lastniki objektov z razvojnim potencialom, institucije s področja varstva kulturne dediščine in drugi lokalni akterji	EKSRP	2018, 2019, 2020	260.822,91
		ESRR	2018, 2019, 2020	0,00
		ESPR	2018, 2019, 2020	0,00
U4: Razvoj sladkovodne akvakulture	Predstavniki akvakulture, NVO, drugi poslovni subjekti, lokalne skupnosti, zadruga in drugi, institucije s področja varovanja okolja, upravljavci vodnih virov in drugi lokalni akterji	EKSRP	2018, 2019, 2020	0,00
		ESRR	2018, 2019, 2020	0,00
		ESPR	2018, 2019, 2020	786.344,34
U5: Izboljšanje stanje okolja	NVO, drugi poslovni subjekti, lokalne skupnosti, zadruga in drugi predstavniki akvakulture, institucije s področja varovanja okolja in drugi lokalni akterji	EKSRP	2018, 2019, 2020	137.397,51
		ESRR	2018, 2019, 2020	272.679,76
		ESPR	2018, 2019, 2020	170.000,00
U6: Ohranjanje narave	NVO, poslovni subjekti, lokalne skupnosti, združenja, predstavniki akvakulture, institucije s področja varovanja okolja, upravljavci vodnih virov in drugi lokalni akterji	EKSRP	2018, 2019, 2020	150.000,00
		ESRR	2018, 2019, 2020	229.881,11
		ESPR	2018, 2019, 2020	120.528,04
U7: Vključujoča skupnost	NVO, drugi poslovni subjekti, lokalne skupnosti, predstavniki akvakulture, institucije s področja medgeneracijskega sodelovanja, dela z ranljivimi skupinami	EKSRP	2018, 2019, 2020	200.217,69
		ESRR	2018, 2019, 2020	149.771,42
		ESPR	2018, 2019, 2020	199.710,96
U8: Zdrava skupnost	NVO, drugi poslovni subjekti, lokalne skupnosti, predstavniki akvakulture, institucije s področja medgeneracijskega sodelovanja, dela z ranljivimi	EKSRP	2018, 2019, 2020	82.831,27
		ESRR	2018, 2019, 2020	183.599,69
		ESPR	2018, 2019, 2020	138.264,91

	skupinami, s področja varovanja in krepitev zdravja			
--	--	--	--	--

12. Opis sistema spremljanja in vrednotenja SLR

Vrednotenje v okviru CLLD poteka na dveh ravneh: na ravni programov zadevnih skladov (v okviru organov upravljanja) in na lokalni ravni (LAS). Uredba EU 1303/2013 v točki 34.3 g uvaja obveznost spremljanja izvajanja strategije lokalnega razvoja in operacij, ki prejmejo podporo ter izvajanje posebnih vrednotenj, povezanih z izvajanjem lokalne razvojne strategije.

LAS bo vzpostavil sistem spremljanja in vrednotenja ter koordiniral aktivnosti na lokalni ravni.

a) Teme in aktivnosti vrednotenja

Na lokalni ravni se bo vrednotenje nanašalo zlasti na ustreznost in uspešnost izvajanja SLR. Pričakuje se, da bodo organi upravljanja zadevnih skladov prevzeli vrednotenje učinkovitosti in vpliva.

LAS lahko pristopi tudi k specifičnim temam vrednotenja, kot so upravljanje, specifične vsebine (npr. problemsko območje), vključenost ciljnih skupin, partnersko sodelovanje, inovativnost, ipd. Teme se določijo sprotno glede na ugotovljene potrebe in rezultate spremljanja operacij.

Aktivnosti vrednotenja: priprava nabora kazalnikov, zbiranje podatkov za izvedbo vrednotenj, pripravo projektnih nalog za izvedbo vrednotenja, vrednotenje.

b) Sistem zagotavljanja podatkov

Sistem zbiranja podatkov bo zagotovljen iz več virov.

Osnovni podatki in informacije se bodo črpali iz vlog/prijavnic, na osnovi poročil o izvajanju projektov s strani koristnikov in priprave zahtevkov.

Podatki bodo zagotovljeni tudi iz naslednjih virov:

- SURS – podatki o stanju na območju LAS, ki so dostopni na ravni občin ali regije
- AJPEŠ – letna poročila o poslovanju gospodarskih subjektov, podatki o gospodarskih subjektih, nosilcih registriranih dopolnilnih dejavnostih, idr.
- Kmetijsko gozdarske zbornice: podatki o stanju kmetijstva na območju LAS,
- Gospodarske/obrtne zbornice: podatki o poslovanju gospodarskih subjektov, inovacijskih aktivnosti podjetij, ipd.
- Drugi viri: izvedene študije na lokalni, regionalni ali nacionalni ravni, druga poročila javnih institucij s področij, ki zadevajo območje LAS ali področje tematik, ki jih naslavlja LAS, izvedeni popisi, monitoringi stanja okolja, idr.

Skladno s potrebami bomo podatke zagotavljali tudi na osnovi izvedbe lastnih anket, lastnih analiz ali drugih oblik zagotavljanja podatkov (npr. fokusnih skupin, delavnic z upravičenci, ...).

Podatki se bodo spremljali na način, da bo omogočeno poročanje pristojnim organom za vsak sklad posebej. LAS bo za obdobje izvajanja programa vsako leto do 31. marca za sklad EKSRP in ESRR, za sklad ESPR pa do 31. januarja poročal o doseganju ciljev SLR in izpolnjevanju obveznosti za preteklo leto. Poročilo se bo izpolnilo v informacijskem sistemu zadevnega sklada.

c) Terminski načrt vrednotenja

• Poročanje organu upravljanja

Terminski načrt spremljanja in vrednotenja se časovno prilagodi obveznostim poročanja organu upravljanja, ki zahteva, da se poročilo posreduje vsako leto do 31. marca za obdobje do 31. decembra preteklega leta. Poročanje bo vključevalo standardno poročanje o spremljanju in razširjeno poročanje z vsebinami vrednotenja v letih 2017, 2019 in 2024.

LAS bo za doseganje pravočasnega poročanja dovolj zgodaj začel z aktivnostmi, ki so potrebne za pripravo letnih in razširjenih poročil.

Terminski načrt poročanja OU:

Leto	Vrsta poročanja	Rok za oddajo poročila	Obdobje, na katero se nanaša poročanje
2016	/	/	/
2017	Letno poročilo + vsebine vrednotenja	31.3.2017 za EKSRP in ESRR 31.1.2017 za ESPR	Za leti 2015 in 2016 – do 31.12.2016
2018	Letno poročilo	31.3.2018 za EKSRP in ESRR 31.1.2018 za ESPR	do 31.12.2017
2019	Letno poročilo + vsebine vrednotenja	31.3.2019 za EKSRP in ESRR 31.1.2019 za ESPR	do 31.12.2018
2020	Letno poročilo	31.3.2020 za EKSRP in ESRR 31.1.2020 za ESPR	do 31.12.2019
2021	Letno poročilo	31.3.2021 za EKSRP in ESRR 31.1.2021 za ESPR	do 31.12.2020
2022	Letno poročilo	31.3.2022 za EKSRP in ESRR 31.1.2022 za ESPR	do 31.12.2021
2023	Letno poročilo	31.3.2023 za EKSRP in ESRR 31.1.2023 za ESPR	do 31.12.2022
2024	Letno poročilo + vsebine vrednotenja v okviru naknadnega vrednotenja (za PRP)	31.3.2024 za EKSRP in ESRR 31.1.2024 za ESPR	do 31.12.2023

- **Poročanje organom LAS**

Skladno s poslovniki organov LAS bo vsakoletno potekalo tudi poročanje organom LAS.

d) Uporabljeni viri podatkov

Potrebni finančni viri za izvajanje aktivnosti spremljanja in vrednotenja se bodo zagotavljali iz sredstev, ki so predvidena za podukrep Podpora za tekoče stroške in animacijo, kot jih predvideva 41. člen Uredbe o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014-2020 (Uradni list RS; št. 42/15 in 28/16).

Kadri pri vodilnem partnerju bodo odgovorni tudi za izvajanje spremljanja in vrednotenja SLR. Aktivnosti, vezane na zagotavljanje podatkov za letno poročanje OU, se bodo izvajale s človeškimi viri, ki jih zagotavlja vodilni partner skupaj s člani LAS. Za aktivnosti vrednotenja se bodo po potrebi vključili zunanji strokovnjaki ali pa bodo vrednotenje izvedli v celoti zunanji izvajalci.

Ker je vrednotenje SLR nova obveznost za LAS, se pričakuje usmerjevalno vlogo s strani zadevnih organov upravljanja ter podporo Mreže za razvoj podeželja v smislu krepitev usposobljenosti LAS za izvajanje spremljanja in vrednotenja SLR.

V procesih spremljanja in vrednotenja bodo sodelovali tudi upravičenci, ki zagotavljajo informacije o podprtih operacijah.

LAS oz. vodilni partner zagotavlja ustrezno tehnično podporo za shranjevanje in obdelovanje podatkov spremljanja in vrednotenja.

e) Načini obveščanja javnosti o rezultatih vrednotenj

Obveščanje ciljnih javnosti je izrednega pomena za povečanje prepoznavnosti dosežkov kot tudi transparentnosti delovanja LAS. Zagotavljanje informacij o rezultatih vrednotenj je ena od pomembnih aktivnosti. Ciljne skupine, vsebine obveščanja in možne načine obveščanja predstavljamo v spodnji preglednici, LAS pa se bo glede na pridobljene izkušnje in možnosti odločal o izbiri načinov obveščanja.

Ciljne skupine	Vsebine obveščanja	Načini obveščanja
Upravni odbor LAS Nadzorni odbor LAS	Upravni/Nadzorni odbor bo seznanjen in bo odločal o predlaganih specifičnih temah vrednotenja, izvajalcih vrednotenja. Seznanitev z osnutki poročil o vrednotenju in komentiranje ter sprejemanje končnih poročil o vrednotenju. Obravnava priporočil in predlogov ukrepanja ter obveščanje o izvajanju priporočil vrednotenja.	Seje Upravnega in Nadzornega odbora
Člani LAS	Predstavitev rezultatov vrednotenja – ključne vsebine in priporočila, obveščanje o ukrepanju	Spletna stran Predstavitve, dogodki Skupščina LAS
Upravičenci operacij	Predstavitev rezultatov vrednotenja, ki so pomembni za izvajanje operacij, partnersko sodelovanje, idr.	Spletna stran Dogodki, javne predstavitve pozivov
OU / Mreža za podeželje	Zagotavljanje poročil o vrednotenju in posredovanje podatkov za potrebe OU Predstavitve potencialnih dobrih praks vrednotenja	Elektronsko posredovanje Skupni dogodki
Strokovna javnost, druge LAS	Predstavitve potencialnih dobrih praks vrednotenja	Strokovni dogodki, srečanja
Splošna javnost	Objava novic o izvedbi vrednotenja Objava evalvacijskih poročil	Spletna stran

f) Mehanizmi za spremljanje uporabe rezultatov vrednotenja

Vrednotenje je upravljalno orodje, ki nam omogoča izboljšati izvajanje obstoječe SLR oziroma se bolje pripraviti na naslednje programsko obdobje.

Uporaba rezultatov vrednotenja bo lahko podlaga za spremembe SLR, ki bi izhajale iz spremenjenih okoliščin na območju LAS in bi vplivale na doseganje ciljev LAS, zastavljenih v SLR.

Mehanizem za uporabo rezultatov vrednotenja in morebitno potrebno ukrepanje bo zagotavljal upravni odbor LAS, ki bo seznanjen z rezultati vrednotenja ter obravnaval potrebno ukrepanje. Vodilni partner bo zagotavljal informacije upravnemu odboru glede izvajanja dogovorjenih ukrepov.

13. Opis postopka določitve vodilnega partnerja LAS in opis kadrovskih kapacitet, finančni viri, izkušnje in znanje

UO LAS Posavje 2014-2020 je na svoji prvi seji dne, 22.10.2015, sprejel sklep, da bo vodilni partner LAS Posavje izbran izmed partnerjev LAS Posavje na podlagi poziva Upravnega odbora vsem partnerjem, to je članom LAS Posavje. Poziv se je posredoval vsem ustanovnim članom LAS Posavje na njihove elektronske naslove in se objavil na spletni strani LAS Posavje.

Zainteresirani člani LAS Posavje so lahko oddali svojo ponudbo v predpisanem roku in na predpisanem obrazcu. Oddana je bila le ena ponudba za izvajanje, ki jo je obravnaval UO LAS Posavje na svoji drugi seji, 27.10.2015. Sprejet je bil sklep, da je ponudnik Regionalna razvojna agencija Posavje izkazala ustrezno kadrovske, finančno in upravno sposobnost za izvajanje vseh nalog, ki so predpisane z Uredbo o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014-2020 (Uradni list RS; št. 42/15 in 28/16).

S sklepom UO LAS Posavje o izboru vodilnega partnerja se je seznanila Skupščina LAS Posavje na svoji 2. seji 29.10.2015. S sklepom je za vodilnega partnerja potrdila Regionalno razvojno agencijo Posavje.

Vodilni partner se je v pogodbi o izvajanju nalog vodilnega partnerja zavezal, da bo primeru, če bo LAS Posavje upravičen do črpanja sredstev CLLD iz vseh treh skladov, zagotovil kadrovske kapacitete v obliki vsaj treh (3) polnovrednih delovnih moči (PDM), to je ekvivalent polnega delovnega časa, v primeru pa, če bo upravičen do črpanja iz enega ali dveh skladov, pa zagotovil kadrovske kapacitete v obliki vsaj dveh (2) PDM (pri čemer velja, da za eno (1) PDM veljata tudi dve zaposlitvi za polovični delovni čas). LAS Posavje bo predvidoma upravičen do črpanja sredstev iz vseh treh skladov, to so ESKRP, ESRR in ESPR v CLLD.

Osnovi podatki za vodilnega partnerja:

Naziv: REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA POSAVJE

Naslov: CESTA KRŠKIH ŽRTEV 2, 8270 KRŠKO, zakoniti zastopnik: Martin Bratanič

Telefon: 07/ 488 10 40

Matična številka: 1338811

Davčna številka: SI12235016

Elektronski naslov: agencija@rra-posavje.si

Spletna stran: www.rra-posavje.si

Opis kadrovskih kapacitet, izkušenj in referenc, s katerimi vodilni partner izkazuje kadrovske sposobnosti izvajanja nalog in obveznosti, kot so navedene v objavi:

Regionalna razvojna agencija Posavje (RRA Posavje) je javni zavod, katerega ustanoviteljice so Občina Brežice, Občina Bistrica ob Sotli, Občina Kostanjevica na Krki, Občina Krško, Občina Radeče in Občina Sevnica ter Republika Slovenija. RRA Posavje je na podlagi izpolnjevanja pogojev za vpis v evidenco regionalnih razvojnih agencij pri Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo RS prejela Odločbo o vpisu s strani MGRT za programsko obdobje 2014-2020.

Kadrovske kapacitete Regionalne razvojne agencije Posavje: Regionalna razvojna agencija Posavje ima trenutno 10 zaposlenih oseb.

Kadrovske kapacitete RRA Posavje na dan 1.10.2015 so razvidne iz spodnje tabele:

z.št.	Naziv delovnega mesta	Stopnja izobrazbe	Vrsta zaposlitve	Šifra delovnega mesta
1.	Direktor	VII.	Mandat 4 leta	B017855
2.	Poslovni sekretar	VII.	Nedol. čas	I017111
3.	Svetovalec za gospodarstvo in finančne vzpodbude	VII.	Nedol. čas	I017161
4.	Svetovalec za infrastrukturo, okolje in prostor	VII.	Nedol. čas	I016061
5.	Svetovalec za razvoj človeških virov	VII.	Nedol. čas	I016061
6.	Svetovalec za razvoj podeželja	VII.	Nedol. čas	I017161

7.	Koordinator III –strokovni sodelavec v Tehnični pisarni LAS Posavje	VII.	Za čas trajanja projekta	I017027
8.	Sodelavec na Programu konkurenčnosti in ukrepov razvojne podpore za območje občine Radeče v obdobju 2013-2018	VII.	za čas trajanja projekta	I017161
9.	Sodelavec v operaciji „Podjetno v svet podjetništva za občino Radeče“	VII.	za čas trajanja projekta	I017027
10.	Tehnični koordinator 2 SLOHRA SOCIONET	VII.	za čas trajanja projekta	I017161

Za izvajanje nalog vodilnega partnerja LAS Posavje bomo zagotovili ekvivalent 3 polnovrednih delovnih moči (PDM), to je ekvivalent polnega delovnega časa (pri čemer velja, da za 1 PDM veljata tudi dve zaposlitvi za polovični delovni čas), in sicer:

- 2 osebi zaposleni za polni delovni čas in
- 2 osebi zaposleni za polovičen delovni čas

Za opravljanje nalog s področja računovodstva že imamo zunanjšega izvajalca in se takšen način izvajanja nalog predvideva tudi v prihodnje. Enako velja tudi za zagotavljanje strokovne pravne pomoči.

Izkušnje Regionalne razvojne agencije Posavje: RRA Posavje kot koordinator regionalnih interesov na lokalnem in nacionalnem nivoju predstavlja stalnega partnerja v dialogu med ministrstvi, vladnimi organizacijami, občinami, podjetji in drugimi nacionalnimi in regionalnimi institucijami.

Naloge RRA, ki so v javnem interesu, določata 30. člen Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Ur.l. RS, št. 93/05) in Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o ustanovitvi zavoda Regionalna razvojna agencija Posavje. Naloge se izvajajo na dva načina projektnega dela, in sicer: naloge izvajajo zaposleni na RRA Posavje preko izvajanja dnevni delovnih aktivnosti, sodelovanja v delovnih telesih pristojnih ministrstev in ostalih državnih organov, dela v koordinacijskih skupinah, ki jih sestavljajo zaposleni v občinskih upravah občin, in v lokalnih razvojnih strukturah ter preko projektnih partnerstev, vzpostavljenih z gospodarskimi družbami in drugimi organizacijami, del nalog v javnem interesu se izvaja preko samostojnih projektov v javnem interesu, katerih vodje so zaposleni na RRA Posavje.

Naloge in projekti v javnem interesu se izvajajo v okviru petih temeljnih delovnih področij RRA:

- razvoj podeželja.
- gospodarstvo,
- turizem,
- človeški viri,
- infrastruktura, okolje in prostor.

RRA Posavje je tudi v letih 2007-2008 na ravni razvojne regije Posavje vzpostavila vse potrebne pogoje za črpanje sredstev LEADER, to je povezala javne, zasebne in nevladne partnerje z območja vseh šestih občin v javno-zasebno pogodbeno partnerstvo Lokalno akcijsko skupino Posavje (v nadaljevanju LAS Posavje), ki so ji bila z odločbo MKGP v upravljanje za programsko obdobje na podlagi ocenjene strategije, velikosti območja in števila prebivalcev dodeljena evropska sredstva LEADER, ki so del Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, v skupni višini 1,6 mio EUR. Zakoniti zastopnik LAS Posavje za programsko obdobje 2007-2013 je bila RRA Posavje. Hkrati so člani LAS leta 2008 izbrali RRA Posavje za upravljavca. V ta namen je bila pri RRA Posavje odprta t.i. Tehnična pisarna LAS Posavje.

Reference Regionalne razvojne agencije Posavje:

- Upravljanje Lokalne akcijske skupine Posavje (Tehnična pisarna LAS Posavje), za programsko obdobje 2007-2013 po pravilu n+2
- Vpliv trapistov na posavsko podeželje (Načrt izvedbenih projektov LAS Posavje 2012/I) 01.01.2013 – 30.04.2014
- Lokalno pridelana hrana na posavskih tržnicah (Načrt izvedbenih projektov LAS Posavje 2012/I)
- Regionalni razvojni program razvojne regije Posavje 2014-2020, februar 2014
- Izvedbeni načrt 2007-2015, Podlaga za črpanje iz p.u. Regionalni razvojni programi, 2007-2015
- Garancijska shema Posavje, od leta 2000
- Regijska garancijska shema Posavje, od 15.7.2015 do 15.7.2025
- S kolesom ob Savi in Krki (Sava – Krka bike), 7/2013 – 12/2015
- Projekt Gospodarsko središče Phoenix-1. faza, 2013
- Naravne vrednote Posavja v turistični ponudbi, 2007-2009

- Regionalna destinacijska organizacija Posavje (RDO Posavje), 03.03.2011 – 15.10.2013
- Pot medicinarstva in lektarstva med Krškimi in Zagrebom, 1.9.2009 – 28.2.2012
- SLOHRA GLOBALNET, 1.4.2011 - 7.10.2012
- Hidravlična izboljšava vodovodnega sistema na območju Posavja, 11/2013-12/2015
- Prenos znanja in izkušenj na področju podeželja in gospodarstva s primeri dobrih praks v regiji Banat, 1.6.2013- 18.10.2013
- Krepitev administrativne usposobljenosti za črpanje sredstev iz EU programov predpristopne pomoči v regiji Banat, 1.9.2011 - 28.9.2012
- Posavska štipendijska shema, 2008/2009 – 2014/2015; zaključek 30.9.2015
- Podjetno v svet podjetništva 2013, 1.11.2012 do 31.5.2014, Podjetno v svet podjetništva 2014, 15.11.2013 do 30.8.2015
- Podjetno v svet podjetništva za problemsko območje občine Radeče
- SLO-HRA SOCIONET, 2015-2016

Z vsemi zgoraj navedenimi referencami RRA Posavje izkazuje sposobnost izvajanja vseh nalog in obveznosti vodilnega partnerja za LAS Posavje 2014-2020, ki so bile navedene v pozivu Upravnega odbora LAS Posavje za izbor vodilnega partnerja. RRA Posavje izjavlja tudi, da pri svojem poslovanju upošteva določbe zakona o splošnem upravnem postopku in ima za to usposobljene kadre, s čimer izkazuje upravno sposobnost vodenja LAS. Finančno sposobnost vodenja LAS je RRA Posavje izkazala s predložitvijo letnega računovodskega izkaza za preteklo leto 2014, ki je bil v skladu z veljavno zakonodajo posredoval na AJPEŠ, ter izpis prometa iz transakcijskega računa za zadnjih šest mesecev.

14. Opis nalog, odgovornosti in postopkov sprejemanja odločitev organov LAS

Organi LAS Posavje so:

- Skupščina LAS,
- Predsednik LAS,
- Upravni odbor LAS,
- Ocenjevalna komisija LAS,
- Nadzorni odbor LAS.

V organe LAS Posavje so imenovani člani Skupščine LAS. V Ocenjevalno komisijo so lahko imenovane tudi druge kompetentne osebe, ki niso člani Skupščine LAS.

V primerih, ko se član organa LAS Posavje zaradi opravičljivih razlogov ne more udeležiti seje, odgovorna oseba, ki je podala predlog za imenovanje člana organa LAS Posavje, pooblasti drugo osebo (pravno ali fizično) za odločanje v imenu odsotnega člana organa. Pooblastilo mora biti pisno in predloženo organu LAS Posavje na sami seji.

SKUPŠČINA LAS je najvišji organ in jo sestavljajo vsi člani LAS Posavje. Skupščina LAS se sklicuje najmanj enkrat letno. Sklicuje jo Upravni odbor LAS na lastno pobudo, na zahtevo Predsednika LAS ali na zahtevo najmanj tretjine članov LAS. Vabilo na sejo skupščine z dnevnim redom mora biti partnerjem (članom) odposlano po elektronski pošti ali izjemoma po navadni pošti najmanj 5 (pet) delovnih dni pred sklicem Skupščine LAS, z izjemo ustanovne skupščine, ki jo skliče RRA Posavje. Skupščina LAS je sklepčna, če ji prisostvuje več kot polovica članov LAS Posavje. Če Skupščina LAS ni sklepčna, se zasedanje odloži za 15 minut. Po preteku tega časa je Skupščina LAS sklepčna, ne glede na število navzočih članov, če so bili člani na to posebej opozorjeni v vabilu in če so bili člani pravilno vabljeni na sejo. Seje Skupščine LAS vodi Predsednik LAS. Vsak član LAS Posavje ima na Skupščini LAS en glas. Odločitve na Skupščini LAS se sprejemajo z večino glasov prisotnih članov. O poteku Skupščine LAS se vodi zapisnik, ki ga podpišeta Predsednik LAS in zapisnikar. V skladu z določbami tega člena se lahko način sklica in poteka ter odločanja na Skupščini LAS podrobneje definira v poslovniku o delu Skupščine LAS.

Skupščina LAS ima naslednje naloge:

- sodeluje pri pripravi SLR;
- potrjuje SLR pred posredovanjem SLR v pregled koordinacijskemu odboru CLLD;
- v primeru spremenjenih okoliščin, ki vplivajo na doseganje ciljev opredeljenih v SLR, lahko največ dvakrat letno potrjuje spremembe SLR;
- obravnava in sprejema letni program dela LAS;
- izvoli in razrešuje člane Upravnega odbora LAS;
- izvoli in razrešuje člane Nadzornega odbora LAS;
- potrdi in razreši vodilnega partnerja LAS Posavje;
- potrjuje merila za izbor operacij;
- potrjuje operacije, ki jih bo izvajal LAS Posavje;
- potrjuje pravila delovanja LAS Posavje in druge pravno formalne dokumente LAS Posavje;
- odloča o ugovorih in pritožbah zoper sklepe Upravnega odbora LAS Posavje;
- odloča o drugih, s Pogodbo o ustanovitvi in delovanju pogodbenega partnerstva LAS Posavje in drugimi pravnimi akti določenih zadevah, pomembnih za delovanje LAS Posavje;
- seznanjeni se s poročili Nadzornega odbora LAS.

V primeru, da je predsednik LAS Posavje izvoljen izmed predstavnikov javnega sektorja, se podpredsednik izvoli izmed predstavnikov ekonomskega sektorja ali organizacij civilne družbe in fizičnih oseb ter obratno.

UPRAVNI ODBOR LAS je najvišji izvršilni organ LAS Posavje in šteje petnajst (15) članov. Za svoje delo je odgovoren Skupščini. V kolikor je Predsednik LAS izvoljen izmed predstavnikov javnega sektorja, Upravni odbor, poleg Predsednika LAS, sestavljajo:

- pet (5) predstavnikov javnega sektorja,
- šest (6) predstavnikov ekonomskega sektorja, od tega 2 predstavnika subjektov, ki opravljajo dejavnost akvakulture, ki ju izmed sebe imenujejo člani LAS, ki opravljajo dejavnost akvakulture,
- trije (3) predstavniki organizacij civilne družbe in fizičnih oseb.

V kolikor je Predsednik LAS izvoljen izmed predstavnikov ekonomskega sektorja, Upravni odbor, poleg Predsednika LAS, sestavljajo:

- šest (6) predstavnikov javnega sektorja,
- pet (5) predstavnikov ekonomskega sektorja, od tega 2 predstavnika subjektov, ki opravljajo dejavnost akvakulture, ki ju izmed sebe imenujejo člani LAS, ki opravljajo dejavnost akvakulture,
- trije (3) predstavniki organizacij civilne družbe in fizičnih oseb.

V kolikor je Predsednik LAS izvoljen izmed predstavnikov organizacij civilne družbe in fizičnih oseb, Upravni odbor, poleg Predsednika LAS, sestavljajo:

- šest (6) predstavnikov javnega sektorja,
- šest (6) predstavnikov ekonomskega sektorja, od tega 2 predstavnika subjektov, ki opravljajo dejavnost akvakulture, ki ju izmed sebe imenujejo člani LAS, ki opravljajo dejavnost akvakulture,
- dva (2) predstavnika organizacij civilne družbe in fizičnih oseb.

Člane Upravnega odbora voli in razrešuje Skupščina LAS.

Člani Upravnega odbora LAS se izvolijo za štiri (4) letno mandatno obdobje oziroma do zaključka programskega obdobja in so lahko po izteku mandata ponovno izvoljeni. Člani UO svoje dolžnosti opravljajo, dokler niso imenovani novi člani UO. Seje Upravnega odbora LAS sklicuje Predsednik LAS po elektronski pošti ali izjemoma po navadni pošti najmanj 5 (pet) delovnih dni pred sklicem Upravnega odbora LAS. V primeru odsotnosti Predsednika LAS seje Upravnega odbora LAS sklicuje in vodi podpredsednik. Predsednik Upravnega odbora LAS sklicuje seje Upravnega odbora LAS na lastno pobudo ali na zahtevo vsaj ene tretjine članov Upravnega odbora LAS. V primeru sklica seje na zahtevo članov Upravnega odbora LAS je potrebno na Predsednika LAS nasloviti pisno zahtevo za sklic seje, navesti razloge za sklic ter zadeve, o katerih naj bi Upravni odbor odločal. Upravni odbor LAS je sklepčen, če so na seji zastopani vsi sektorji (javni, ekonomski ter organizacije civilne družbe in fizične osebe) z najmanj po enim predstavnikom in je na seji prisotnih več kot polovica članov. Vsak član Upravnega odbora ima en glas. Upravni odbor odloča z navadno večino glasov prisotnih članov. O odločitvah Upravnega odbora se izdajajo sklepi v pisni obliki, ki jih podpiše Predsednik LAS.

Naloge Upravnega odbora LAS:

- sklicevati Skupščino LAS;
- izvrševati odločitve in sklepe Skupščine LAS;
- pripraviti pogodbo z vodilnim partnerjem LAS;
- pripraviti letni načrt aktivnosti;
- določiti nepristranska merila za izbor operacij in jih dati v potrditev Skupščini LAS;
- imenovati Ocenjevalno komisijo LAS za oceno prijavljenih operacij v okviru SLR;
- na podlagi poročila Ocenjevalne komisije LAS izbrati in potrditi operacije ter obvestiti Skupščino LAS o izbranih operacijah, prijavljenih na javni poziv LAS Posavje;
- predlagati operacije, ki jih bo izvajala LAS Posavje;
- oblikovati in pripraviti vsebino javnega poziva;
- pripraviti pogodbe z upravičenci;
- izbrati vodilnega partnerja LAS Posavje;
- odločiti o višini plačila članarine in o vseh ostalih vprašanjih, ki niso v pristojnosti skupščine;
- potrjevati poročila o delu, ki jih pripravlja vodilni partner LAS Posavje;
- potrjevati finančna poročila, ki jih pripravlja vodilni partner LAS Posavje;
- organizirati aktivnosti pri izvajanju nalog LAS Posavje;
- spejeti Pravilnik o volitvah v organe LAS,
- predlagati in izvoliti volilno komisijo LAS,
- po potrebi imenovati delovna telesa za učinkovito izvajanje SLR;
- seznaniti se s poročili Nadzornega odbora LAS.

Na prvi konstitutivni seji člani novega upravnega odbora izmed novih članov UO izvolijo predsednika in podpredsednika LAS. Predsednik in podpredsednik nista predstavnika istega sektorja. Predsednik in podpredsednik LAS sta izvoljena za štiriletno mandatno obdobje oziroma do zaključka programskega obdobja. Predsednik in podpredsednik opravljata svoje dolžnosti dokler nista imenovana nov predsednik in nov podpredsednik LAS. Predsednik in podpredsednik sta lahko po izteku mandata ponovno izvoljena.

V času odsotnosti ali zadržanosti predsednika LAS slednjega nadomešča podpredsednik LAS. V kolikor iz bilo katerega razloga predsedniku LAS preneha mandat, potem ga do izvolitve novega predsednika nadomešča podpredsednik.

PRESEDENIK LAS zastopa in predstavlja LAS Posavje v javnosti.

Glavne naloge Predsednika LAS so, da:

- sklicuje in vodi seje Upravnega odbora LAS;
- skliče prvo sejo Nadzornega odbora;
- skrbi za izvajanje sklepov Upravnega odbora LAS;
- podpisuje pogodbe in druge dokumente, ki jih pripravi Upravni odbor LAS;
- sklicuje in vodi seje Skupščine LAS;
- opravlja druge naloge v skladu s to pogodbo, drugimi splošnimi akti LAS Posavje, sklepi Skupščine LAS ali sklepi Upravnega odbora LAS.

Predsednik LAS je za svoje delo odgovoren Skupščini LAS in Upravnemu odboru LAS.

OCENJEVALNA KOMISIJA pregleduje popolnost in ustreznost prijav na javne pozive LAS, jih ocenjuje, ter o tem za Upravni odbor pripravi poročilo. Ocenjevalna komisija ima pet članov, ki jih imenuje Upravni odbor izmed neodvisnih strokovnjakov s področja razvoja podeželja, regionalnega razvoja, strateškega in projektnega načrtovanja in podobno, na podlagi predhodnega poziva. Član Ocenjevalne komisije ne more biti član Upravnega odbora ali Nadzornega odbora. Člani ocenjevalne komisije izmed sebe izvolijo predsednika ocenjevalne komisije. Upravni odbor lahko razreši člana Ocenjevalne komisije, če ta krši to pogodbo, druge splošne akte LAS, predpise ali sklepe organov LAS, če deluje nestrokovno, če ne deluje neodvisno ali če deluje v nasprotju z nameni in interesi LAS.

Član ocenjevalne komisije se izloči iz pregledovanja in ocenjevanja prijave na javni pozive, kadar je zasebno ali poslovno povezan s prijaviteljem ali njegovim partnerjem v projektu ali kadar bi iz drugih razlogov nastalo navzkrižje interesov. Seje Ocenjevalne komisije sklicuje vodilni partner, vodi pa jih predsednik Ocenjevalne komisije, ki ga člani ocenjevalne komisije izvolijo izmed sebe. Za svoje delo je Ocenjevalna komisija odgovorna Upravnemu odboru.

NADZORNI ODBOR LAS nadzira in spremlja delo vseh organov LAS Posavje, zlasti celotno gospodarsko, finančno in materialno poslovanje. Nadzorni odbor LAS je za svoje delo odgovoren Skupščini LAS. Nadzorni odbor šteje 3 (tri) člane, in sicer iz vsakega sektorja po en član. Prvo sejo skliče predsednik LAS najkasneje v roku trideset (30) dni od izvolitve članov Nadzornega odbora LAS. Člani odbora na prvi seji izmed sebe izvolijo predsednika Nadzornega odbora LAS. Imenovani so za štiri (4) leta oziroma do zaključka programskega obdobja, z možnostjo ponovne izvolitve. Nadzorni odbor LAS sprejema odločitve z večino glasov. Vsak član ima en glas. Član Nadzornega organa LAS ne more biti oseba, ki je član Upravnega odbora LAS ali predstavnik oz. zaposlen pri vodilnem partnerju.

Nadzorni odbor LAS ima naslednje naloge:

- obravnava in daje soglasje k predlogu letnega načrta aktivnosti, ki ga pripravi Upravni odbor;
- nadzira delo Upravnega odbora LAS in Predsednika LAS;
- nadzira delo vodilnega partnerja LAS Posavje,
- nadzira finančno poslovanje LAS Posavje,
- najmanj enkrat letno poroča Skupščini LAS in Upravnemu odboru LAS.

Nadzorni odbor sklicuje in vodi predsednik Nadzornega odbora glede na potrebe LAS, a najmanj enkrat letno. Nadzorni odbor lahko odloča, če so prisotni vsi člani Nadzornega odbora. Sklep Nadzornega odbora je veljaven, če sta zanj glasovala vsaj dva (2) člana Nadzornega odbora. Vabilo na sejo Nadzornega odbora se najmanj pet (5) delovnih dni pred sejo pošlje članom Nadzornega odbora, in sicer na elektronski naslov, kot ga je član Nadzornega odbora sporočil LAS. Skupaj z vabilom se pošlje tudi dnevni red in gradiva, potrebna za odločanje. Člani LAS lahko vodilnemu partnerju posredujejo predloge vsebin za razpravo na Nadzornem odboru. O uvrstitvi na dnevni red odloči predsednik Nadzornega odbora.

15. Merila za izbor operacij in opis postopka izbora operacij

15.1 Opis postopkov

a) Postopek izvedbe javnega poziva

Javni poziv za predložitev operacij iz podukrepa »Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost« (v nadaljevanju: javni poziv) se izvede na podlagi odločbe o potrditvi LAS in SLR, ki jo izda organ upravljanja glavnega sklada, ki bo v primeru LAS Posavje EKSRRP.

Osnutek besedila javnega poziva je sestavni del potrjene SLR.

Upravni odbor LAS obravnava in potrdi čistopis javnega poziva ter določi način in datum objave. Javni poziv se objavi na spletni strani LAS Posavje ter na spletnih straneh vseh šestih občin na območju LAS Posavje in v lokalnih medijih, ki pokrivajo gospodinjstva na območju LAS. V kolikor ne bo ob samem delovanju LAS ugotovljeno drugače, se predvidevajo trije javni pozivi (predvidoma prvi leta 2016 takoj po prejemu odločbe o potrditvi LAS, drugi v začetku leta 2018 in tretji predvidoma v letu 2019).

Javni poziv je odprt najmanj 30 dni. V času objave javnega poziva je potencialnim prijaviteljem omogočena pridobitev razpisne dokumentacije na spletni strani LAS Posavje in na sedežu vodilnega partnerja. Vodilni partner zagotavlja informacije o javnem pozivu in odgovarja na vprašanja potencialnih prijaviteljev osebno, po telefonu in po elektronski pošti.

Prijavitelji vloge pošiljajo s priporočeno pošto na naslov LAS, ki je hkrati tudi naslov vodilnega partnerja ali jih osebno dostavijo pri tajništvu vodilnega partnerja. Šteje se, da je vloga prispela pravočasno, če je bila priporočeno oddana na pošto zadnji dan roka za oddajo oz. je bila oddana osebno pri tajništvu vodilnega partnerja zadnji dan roka za oddajo v času uradnih ur. Vlogo vloži vodilni partner operacije na predpisanem obrazcu z zahtevanimi prilogami v enem (1) tiskanem izvodu in eni (1) elektronski verziji (zgoščenka, USB ključek) najkasneje do datuma zaključka razpisa. Tiskani izvod mora biti v vezani obliki. Tiskani in elektronski izvod morata biti identična.

Upoštevale se bodo samo vloge, ki bodo oddane priporočeno na pošto najkasneje zadnji dan roka za oddajo na naslov vodilnega partnerja LAS Posavje oz. oddane osebno pri tajništvu vodilnega partnerja zadnji dan roka za oddajo v času uradnih ur.

V primeru, da je nosilec operacije LAS, se operacija ocenjuje po enakih merilih in postopkih kot ostale vloge. Operacijo LAS za javni poziv na predlog Upravnega odbora potrdi Skupščina LAS.

Razpisna dokumentacija vsebuje:

- javni poziv,
- navodila za pripravo vloge,
- katalog najvišjih priznanih vrednosti,
- vlogo za prijavo operacije,
- vzorec pogodbe o sodelovanju med upravičencem (nosilcem operacije) in partnerjem,
- vzorec pogodbe o sofinanciranju operacije,
- opremo ovojnice.

Vloga za prijavo operacije vsebuje:

- osnovne podatke o upravičencu,
- naziv operacije,
- opis operacije in načrtovane aktivnosti,
- območje (lokacija) izvajanja operacije,
- cilje, ki jih zasleduje operacija,
- dinamiko izvajanja in črpanja finančnih sredstev načrtovane operacije,
- finančni načrt oziroma zaprta finančna konstrukcija,
- dokazila o že prejetih javnih sredstvih,
- obvezne priloge, ki izhajajo iz predpisov Evropske unije ali nacionalne zakonodaje glede na tip operacije (npr. dovoljenja, soglasja).

b) Postopek izbire in potrjevanja operacij

O poteku izbirnega postopka operacij mora biti zagotovljena revizijska sled.

- **Imenovanje ocenjevalne komisije in njene naloge**

Ocenjevalna komisija ima pet članov, ki jih imenuje Upravni odbor LAS Posavje izmed neodvisnih strokovnjakov s področja razvoja podeželja, regionalnega razvoja, strateškega in projektnega načrtovanja in podobno na podlagi predhodnega poziva. Član Ocenjevalne komisije ne more biti član Upravnega odbora ali Nadzornega odbora. Člani ocenjevalne komisije izmed sebe izvolijo predsednika ocenjevalne komisije.

Upravni odbor lahko razreši člana Ocenjevalne komisije, če ta krši to pogodbo, druge splošne akte LAS, predpise ali sklepe organov LAS, če deluje nestrokovno, če ne deluje neodvisno ali če deluje v nasprotju z nameni in interesi LAS.

Član ocenjevalne komisije se izloči iz pregledovanja in ocenjevanja prijave na javni pozive, kadar je zasebno ali poslovno povezan s prijaviteljem ali njegovim partnerjem v projektu, ali kadar bi iz drugih razlogov nastalo navzkrižje interesov. Ocenjevalci se s pisno izjavo zavežejo k nepristranskosti, zaupnosti in varovanju osebnih podatkov. Prav tako izjavijo, da niso v konfliktu interesov. V kolikor bi ugotovili, da obstaja konflikt interesov, o tem pisno obvestijo UO LAS Posavje ter se umaknejo iz postopka ocenjevanja vloge, ocenjevanje pa opravijo nadomestni člani, ki jih prav tako imenuje UO. Iz ocenjevanja posamezne vloge se mora izločiti vsak, ki je kakorkoli povezan s prijaviteljem operacije (npr. sorodstvene vezi, prijavitelj operacije, članstvo v društvu, organizaciji ali delovno razmerje).

Seje Ocenjevalne komisije sklicuje vodilni partner, vodi pa jih predsednik Ocenjevalne komisije, ki ga člani ocenjevalne komisije izvolijo izmed sebe. Za svoje delo je Ocenjevalna komisija odgovorna Upravnemu odboru.

Člani komisije izmed sebe izberejo predsednika, ki je zadolžen za pripravo poročila in komuniciranje z UO LAS Posavje in po potrebi z drugimi organi LAS Posavje.

Delo ocenjevalcev je zaupno. UO LAS Posavje lahko razreši člana ocenjevalne komisije, če ta deluje v nasprotju s splošnimi akti LAS, sklepi organov LAS, če svojega dela ne opravlja strokovno, korektno in neodvisno ali če ugotovi, da je prišlo do konflikta interesov.

Po opravljenem ocenjevanju morajo člani komisije izvirno dokumentacijo vrniti LAS Posavje, pomožno dokumentacijo in elektronske datoteke pa uničiti.

Naloge ocenjevalne komisije so:

- preveri administrativno ustreznost prispelih vlog,
- preveri upravičenost vloge,
- pregleda dopolnitve vlog in pripravi seznam upravičenih vlog, ki se ocenijo po kakovosti
- popolne vloge oceni po kakovosti in po potrebi od prijaviteljev zahteva dodatna pojasnila
- pripravi poročilo o rezultatih ocenjevanja
- pripravi predlog za izbiro operacij ter ga predloži Upravnemu odboru LAS.

- **odpiranje vlog in preverjanje administrativne popolnosti in upravičenosti**

Odpiranje prejetih vlog za operacije bo v roku osem dni od dneva zaprtja razpisa na sedežu vodilnega partnerja LAS. Vloge se bo odpiralo in ocenjevalo po vrstnem redu prispetja. Odpiranje vlog ni javno.

Vloge odpira Ocenjevalna komisija, ki jo imenuje Upravni odbor LAS. Ocenjevalna komisija odpre prispеле prijave (v zaprtih, ustrezno označenih kuvertah), preveri ali ustrezajo vstopnim pogojem oziroma ali so potrebne dopolnitve. Preveri predvsem, ali so vloge oddane na predpisanih obrazcih, pravočasno ter ali izpolnjujejo pogoje upravičenosti. Vloga mora biti izdelana na predpisanih obrazcih, kjer je natančno opredeljeno, katere podatke mora prijavitelj navesti. Če vloga vsebinsko ni v celoti izpolnjena, to ni predmet dopolnitve, ampak se jo oceni na podlagi podatkov, ki jih je prijavitelj podal.

Vodilni partner pisno pozove prijavitelje, katerih vloge niso bile popolne, k njihovi dopolnitvi. V pozivu k dopolnitvi vodilni partner določi rok za dopolnitev, ki ne sme biti krajši od osmih delovnih dni od datuma posredovanja poziva za dopolnitev. Pozivi za dopolnitev vlog se pošiljajo po elektronski pošti na elektronski naslov, ki ga je prijavitelj navedel v vlogi (prijavitelj v vlogi izrecno soglaša s prejemom poziva za dopolnitev vloge na elektronski naslov). Prijavitelji dopolnitve pošljejo po redni pošti priporočeno na naslov LAS Posavje, CKŽ 2, 8270 Krško. Vsebinske dopolnitve vlog v tej fazi postopka niso dovoljene. Vodilni partner evidentira prispеле dopolnitve. Ocenjevalna komisija obravnava njihovo ustreznost in

sestavi dokončen seznam prijav, ki grede v nadaljnje ocenjevanje. Nepopolne vloge, ki jih prijavitelji v navedenem roku ne dopolnijo, se s sklepom zavržejo.

- **Ocenjevanje kakovosti operacij**

V postopek ocenjevanja kakovosti operacije se uvrstijo samo administrativno popolne in upravičene vloge. Ocenjevanje poteka na podlagi meril kakovosti, ki so vnaprej objavljena v razpisni dokumentaciji. Ocenjevanje kakovosti operacij se izvede v največ 60 dneh od datuma zaprtja javnega razpisa.

Vsako vlogo oceni 5 ocenjevalcev. V ocenjevalni obrazec vpišejo ocene po posameznih merilih in jih tudi utemeljijo. Iz posamičnih ocen se izračuna povprečje točk. Maksimalno število točk, ki jih lahko prejme posamezna operacija, znaša 100 točk. Minimalni prag točk, ki ga mora posamezna operacija doseči za sofinanciranje, znaša 60 točk.

Kadar dve ali več operacij pri ocenjevanju kakovosti na posameznem ukrepu/skladu dosežeta/jo enako število točk, se upošteva večje doseženo število točk pri naslednjih merilih:

- 3.6 ustvarjanje novih delovnih mest
- 3.8 nove storitve in programi
- 3.2 teritorialna pokritost

- **Izbor operacij na ravni LAS**

Ocenjevalna komisija najkasneje v osmih dneh od zaključka ocenjevanja posreduje UO LAS Poročilo o delu in seznam operacij razvrščenih po doseženem številu točk. Upravni odbor LAS na podlagi poročila Ocenjevalne komisije izbere in potrdi operacije ter obvesti Skupščino LAS o izbranih operacijah, prijavljenih na javni poziv LAS Posavje. V postopku obravnave lahko Upravni odbor LAS zahteva vpogled v posamične vloge ali zahteva od Ocenjevalne komisije dodatna pojasnila.

Član Upravnega odbora LAS se izloči iz potrjevanja operacij, kadar je zasebno ali poslovno povezan s prijaviteljem ali njegovim partnerjem v projektu, ali kadar bi iz drugih razlogov nastalo navzkrižje interesov. Člani Upravnega odbora LAS se s pisno izjavo zavežejo k nepristranskosti, zaupnosti in varovanju osebnih podatkov. Prav tako izjavijo, da niso v konfliktu interesov. V kolikor bi ugotovili, da obstaja konflikt interesov, o tem pisno obvestijo UO LAS Posavje ter se umaknejo iz postopka potrjevanja operacij. Iz potrjevanja operacij se mora izločiti vsak, ki je kakorkoli povezan s prijaviteljem operacije (npr. sorodstvene vezi, prijavitelj operacije, članstvo v društvu, organizaciji ali delovno razmerje).

V primeru, da se zadnji predlog operacije, ki se še uvrsti v kvoto sredstev za sofinanciranje predloga operacije, ne ujema z razpisano kvoto sredstev, lahko Upravni odbor ponudi prijavitelju znižanje sofinanciranja predloga operacije. Prijavitelj lahko sprejme znižanje sofinanciranja predloga operacije in temu ustrezno lahko zmanjša obseg aktivnosti operacije, v kolikor to ne vpliva na njene rezultate. Če prijavitelj sprejme znižanje sofinanciranja predloga operacije, se postopek zaključi. Če prijavitelj, ki mu je bilo ponujeno znižanje sofinanciranja predloga operacije, le to zavrne, se k podpisu pogodbe povabi prijavitelja, ki je naslednji po vrstnem redu glede na doseženo število točk.

V primeru, da na razpisani javni poziv ni prijavljenih operacij oz. se ob izboru operacij ugotovi, da razpisana sredstva za operacije niso bila razdeljena v celoti, se nerazdeljena sredstva prenesejo nazaj v kvoto še nerazdeljenih sredstev LAS.

LAS obvesti prijavitelje o odločitvi glede sofinanciranja predlagane operacije. Pri vsebini obvestila se smiselno uporablja določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek (obvestilo ima uvod, izrek, obrazložitev in pravni pouk).

Prijavitelji se lahko zoper odločitev Upravnega odbora LAS pritožijo v 15 dneh od prejema obvestila, o čemer dokončno odloči Skupščina LAS. V svoji pritožbi mora natančno opredeliti in utemeljiti razloge, zaradi katerih je pritožba vložena. Predmet pritožbe ne morejo biti merila ocenjevanja.

- **Dokončen izbor oz. potrditev operacij za sofinanciranje**

Na podlagi sklepa Upravnega odbora o izboru in potrditvi operacij vodilni partner v skladu z 32. členom Uredbe o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014-2020 (Uradni list RS; št. 42/15 in 28/16) v imenu LAS posreduje izbrano operacijo v končno odobritev pristojnemu organu, in sicer ARSKTRP oziroma MGRT. Pristojni organ odloča o odobritvi oziroma zavrnitvi operacije in o tem obvesti LAS. Morebitni poziv na dopolnitev vloge s strani ARSKTRP oziroma MGRT se posreduje na naslov LAS. Vodilni partner LAS o potrebni dopolnitvi vloge obvesti prijavitelja operacije najkasneje v roku petih (5) delovnih dni oz. upošteva rok, ki ga bo navedel ARSKTRP oz. MGRT. ARSKTRP oz. MGRT odločita o odobritvi oziroma zavrnitvi operacije, obvestilo o odločitvi pa se posreduje LAS.

ARSKTRP odloči o odobritvi oziroma zavrnitvi operacije z odločbo. V odločbi o odobritvi operacije se določi tudi višino sredstev, rok za vložitev zahtevka za izplačilo, pogoje za upravičenost ter višino sredstev, ki se izvajajo v skladu s pravili sheme državnih pomoči.

MGRT z vlagateljem, ki mu je bila operacija odobrena, neposredno sklene pogodbo o sofinanciranju operacije.

15.2 Pogoji in merila za ocenjevanje vlog

a) Preverjanje administrativne popolnosti in upravičenosti prejetih vlog

Za uvrstitev v ocenjevanje kakovosti morajo biti vloga administrativno popolna in izpolnjeni pogoji upravičenosti:

Administrativna popolnost	DA	NE	Opombe
1. Vloga je prispela v roku na pravi naslov in pravilni način, kot je predviden v javnem pozivu.			
2. Ovojnica je pravilno označena.			
3. Vloga je popolna: vloga je predložena na predpisanem obrazcu, priložena so zahtevana dokazila ali priloge skladno z javnim pozivom.			
4. Elektronska različica in tiskana različica sta identični, <i>podpisana izjava prijavitelja</i>			

Pogoji upravičenosti	DA	NE	n.p.*	Opombe
1. Operacija se izvaja na območju LAS, razen aktivnosti promocije operacije.				
2. Vlagatelj (in partnerji) izpolnjujejo pogoje upravičenosti, navedene v javnem pozivu.				
3. Operacija je skladna s cilji zadevnega sklada. <i>EKSRR ali ESRR ali ESRR</i>				
4. Operacija je skladna s cilji SLR. <i>V prijavnem obrazcu je označeno ustrezno tematsko področje ukrepanja in ukrep SLR.</i>				
5. Operacija se še ni pričela izvajati.				
6. Trajanje operacije je skladno z zahtevami javnega poziva.				
7. Iz finančnega načrta je razvidna zaprta finančna konstrukcija.				
8. Stroški za namen koordinacije in vodenja operacije znašajo največ 10 % upravičenih stroškov za zadevno operacijo				
9. Stroški storitev zunanjih izvajalcev znašajo največ 10 % skupnih upravičenih stroškov operacije.				
10. Prispevek v naravi ne sme presegati razlike med višino javne podpore ter skupnimi upravičenimi izdatki operacije.				
11. Stroški promocije na programskem območju, ki se neposredno navezujejo na izvajanje operacije, lahko znašajo največ 10 % upravičenih stroškov za zadevno operacijo.				
12. Strošek nakupa zemljišč znaša največ 10 %				

skupnih upravičenih stroškov operacije.				
13. Zaprošeni znesek sofinanciranja je skladen s pogoji javnega poziva za posamezen sklad. <i>(delež sofinanciranja, najvišja in najnižja vrednost sofinanciranja)</i>				
14. Vsa potrebna dovoljenja oziroma soglasja, kot jih za izvedbo operacij določajo področni predpisi, morajo biti izdana najpozneje do zaključka izbirnega postopka na ravni odločanja LAS. Če je za operacijo predpisano gradbeno dovoljenje v skladu z zakonom, ki ureja gradnjo, mora biti pravnomočno gradbeno dovoljenje priloženo ob oddaji vloge.				
15. Operacija se ne financira iz drugih EU skladov oziroma javnih sredstev (dvojno financiranje) – <i>podpisana izjava prijavitelja/partnerjev.</i>				

Operacija, pri katerem je vsaj eno izmed izločitvenih meril označeno z »NE«, je izločena iz nadaljnje obravnave.

b) Merila za ocenjevanje kakovosti vlog

Merila za izbor operacij temeljijo na naslednjih načelih:

- prispevek k doseganju ciljev SLR,
- prispevek k doseganju horizontalnih ciljev,
- okoljska trajnost,
- socialna vzdržnost,
- vključenost partnerjev,
- vpliv na območje LAS.

Vsak ocenjevalec za posamezni sklop meril zapiše kratko utemeljitev ocene in po potrebi poda tudi pripombe oz. pogoje, ki jih je v primeru izbora na ravni LAS potrebno izpolniti pred pošiljanjem projekta na MGRT ali ARSKTRP.

Merila ocenjevanja kakovosti operacij so razdeljena v tri glavne sklope:

- **Strateški vidiki**, s katerimi se ocenjuje pomembnost oz. ustreznost operacije z vidika doseganja ciljev SLR in širše skladnosti, koristnosti za ciljno skupino, ustreznosti partnerstva
- **Operativni vidiki**, s katerimi ocenjujemo kakovost načrtovanja in izvedljivost operacije
- **Trajnostni vidiki in vplivi na območje LAS**, s katerimi ocenjujemo dolgoročnejsi prispevek k razvoju oz. spremembi na območju LAS.

Merilo	Opis	Max št. točk	Doseženo št. točk
1. USTREZNOST OPERACIJE (RELEVANTNOST) strateški vidiki		25	
1.1 Ustreznost obravnavane potrebe oz. problema <i>V kolikšni meri je utemeljena potreba po izvedbi operacije in kako pomembna je z vidika potreb SLR?</i>	Operacija neposredno naslavlja vsaj eno od potreb, opredeljenih v 6. poglavju SLR. Potreba po izvedbi operacije za opredeljeno ciljno skupino je ustrezno utemeljena, interes ciljne skupine je povsem razviden iz opisane vsebine operacije (aktivnosti, rezultati, kazalniki) in izhaja iz programa dela organizacije, ki zastopa interesne skupine, ki jim je projekt namenjen.	4	
	Operacija neposredno naslavlja vsaj eno od potreb opredeljenih v 6. poglavju SLR. Potreba po izvedbi operacije za opredeljeno ciljno skupino je sicer navedena, vendar pomanjkljivo utemeljena, saj ni utemeljena s programom dela organizacije, ki zastopa interesne skupine, ki jim je projekt namenjen; interes ciljne skupine je le	2	

	delno razviden.		
	Operacija ne naslavlja nobene od potreb, opredeljenih v 6. poglavju SLR oz. potreba po izvedbi operacije/interes ciljne skupine ni utemeljen/-a (podkrepljen/-a s programom dela, z aktivnostmi, rezultati in kazalniki).	0	
1.2 Skladnost operacije s cilji SLR <i>V kolikšni meri operacija prispeva k posebnim ciljem in kazalnikom SLR?</i> <i>Navodilo: upošteva se prispevek operacije k doseganju ciljev, opredeljenih v 9. poglavju SLR: Opis SLR in njenih ciljev, vključno z določitvijo mejnikov in ciljnih vrednosti kazalnikov. Upošteva se prispevek k posebnim ciljem in kazalnikom SLR, ki izhaja iz opisa operacije v prijavnem obrazcu.</i>	Operacije prispeva k trem ali več posebnim/razvojnim ciljem in k vsaj dvema kazalnikoma v poglavju 9.3 SLR. Povezava med aktivnostmi v operaciji in navedenimi rezultati in kazalniki operacije je jasna in razvidna iz opisa operacije.	6	
	Operacija prispeva k dvema posebnima/razvojnima ciljema in vsaj enemu kazalniku v poglavju 9.3 SLR. Povezava med aktivnostmi v operaciji in navedenimi rezultati in kazalniki operacije je delno jasna oz. razvidna iz opisa operacije.	3	
	Povezava med aktivnostmi v operaciji in navedenimi rezultati in kazalniki operacije ni jasna/razvidna iz opisa operacije.	0	
1.3 Prispevek k blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje <i>Navodilo: upošteva se prispevek k doseganju cilja podnebne spremembe oziroma prilagajanje nanje, ki izhaja iz opisa operacije v prijavnem obrazcu. Operacija lahko izkazuje neposreden pozitiven vpliv na podnebne spremembe oziroma prilagajanje nanje, če vključuje vsaj eno izmed naštetih</i>	Operacija neposredno prispeva k blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje s konkretnimi ukrepi	3	
	Operacija posredno prispeva k blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje z aktivnostmi ozaveščanja lokalnega prebivalstva	1	
	Operacija neposredno ne izkazuje prispevka k blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje	0	

<p>vsebin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uporaba obnovljivih virov energije (OVE), - učinkovita raba energije (URE), - zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, - vključitev tehnoloških rešitev prilagajanja na podnebne spremembe (ukrepi varstva pred naravnimi nesrečami), ohranjanje biodiverzitete, ohranjanje kakovosti voda, posodobitev okoljske infrastrukture. <p>Operacija izkazuje posreden pozitiven vpliv na podnebne spremembe oziroma prilagajanje nanje, če vključuje vsaj eno izmed naštetih vsebin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ozaveščanje prebivalstva o podnebnih spremembah in prilagajanju nanje, - izdelava študij, - izdelava digitalnih aplikacij. 			
<p>1.4 Ustreznost rezultatov in učinkov operacije in skladnost s cilji operacije</p> <p><i>V kolikšni meri so rezultati in učinki operacije koristni in uporabni za ciljno skupino ter realno dosegljivi?</i></p> <p><i>Navodilo: upošteva se ustreznost rezultatov in učinkov operacije in skladnost s cilji operacije, ki izhaja iz opisa operacije v</i></p>	<p>Načrtovani rezultati in učinki operacije so skladni s cilji operacije, v celoti koristni in uporabni za ciljno skupino ter natančno predstavljeni v prijavnem obrazcu, merljivi in dosegljivi.</p>	6	
	<p>Načrtovani rezultati in učinki operacije so skladni s cilji operacije, koristni in uporabni za ciljno skupino, v pretežni meri predstavljeni, merljivi in dosegljivi.</p>	3	
	<p>Načrtovani rezultati in učinki operacije so v manjši meri skladni s cilji operacije, koristni in uporabni za ciljno skupino oziroma pomanjkljivo predstavljeni. Merljivost in dosegljivost je navedena le za nekaj rezultatov in učinkov.</p>	0	

<i>prijavnem obrazcu</i>			
1.5 Ustreznost sestave partnerstva <i>V kolikšni meri je sestava partnerstva ustrezna, da naslovi potrebe in cilje operacije?</i>	V operacijo so vključene ustrezne organizacije glede na vsebino operacije. Partnerstvo je uravnoreženo z vidika ravni oz. sektorjev, ki jih naslavlja operacija. Partnerji se dopolnjujejo.	6	
	V operacijo so vključene ustrezne organizacije glede na vsebino operacije. Partnerstvo je deloma uravnoreženo z vidika ravni oz. sektorjev, vendar eno ključnih vsebinskih področij ni zastopano.	3	
	V operacijo so večinoma vključene ustrezne organizacije glede na vsebino operacije. Partnerstvo je neuravnoreženo z vidika ravni oz. sektorjev, saj več vsebinskih področij ni ustrezno zastopanih s partnerji.	0	
2. OPERATIVNI VIDIKI IZVEDBE OPERACIJE		25	
2.1 Skladnost delovnega načrta <i>V kolikšni meri so aktivnosti potrebne in ustrezne?</i> <i>Navodilo: upošteva se skladnost delovnega načrta, ki izhaja iz opisa operacije v prijavnem obrazcu</i>	V operaciji predvidene aktivnosti so ustrezne, konkretno opisane in potrebne ter vodijo do predvidenih učinkov in rezultatov.	6	
	V operaciji predvidene aktivnosti niso v celoti ustrezne ali potrebne ali so pomanjkljivo opisane. Iz opisa operacije v prijavnem obrazcu ni jasne povezave med aktivnostmi in načrtovanimi učinki ter rezultati operacije.	3	
	V operaciji predvidene aktivnosti so navedene, nezadostno opisane in le v manjši meri vodijo do načrtovanih učinkov in rezultatov.	0	
2.2 Skladnost časovnega načrta <i>V kolikšni meri je časovni načrt natančen, logičen in izvedljiv?</i> <i>Navodilo: upošteva se skladnost časovnega načrta, ki izhaja iz opisa operacije v prijavnem obrazcu</i>	Sosledje aktivnosti, vključenih v časovni načrt, je v celoti ustrezno. Aktivnosti je realno mogoče izvesti v načrtovanem obdobju izvajanja operacije in vključuje rezervo za nepredvidene dogodke.	3	
	Večina dejavnosti je vključena v časovni načrt, njihovo sosledje izkazuje pomanjkljivosti. Časovno je operacija izvedljiva v načrtovanem obdobju, vendar ne predvideva rezerve za nepredvidene dogodke.	2	
	Časovni načrt ne vključuje vseh ključnih dejavnosti, sosledje ni logično predstavljeno in izvedba v načrtovanem času ni realna.	0	
2.3 Finančna in tehnična zmožnost prijavitelja in partnerjev <i>Navodilo: upošteva se finančna in tehnična zmožnost, ki izhaja iz opisa operacije v prijavnem obrazcu</i>	Prijavitelj in partnerji izkazujejo ustrezno finančno sposobnost izvesti operacijo in razpolagajo z ustrezno usposobljenimi kadri in izkušnjami na področjih, ki jih prevzemajo v operaciji.	7	
	Prijavitelj in partnerji izkazujejo primerno tehnično in zadovoljivo finančno sposobnost ter določene izkušnje s področja operacije. Razvidno je, da ima vsaj en partner izkušnje s podobnimi projekti in je finančno sposoben, ostali partnerji sodelujejo v okviru finančnih in kadrovske zmožnosti.	4	
	Prijavitelj in partnerji ne izkazujejo zadostne finančne in kadrovske usposobljenosti. Reference s podobnimi projekti niso izkazane.	0	
2.4 Skladnost stroškov <i>Navodilo: upošteva se skladnost stroškov, ki je utemeljena v</i>	Predvideni stroški so skladni z načrtom aktivnosti, pregledni in v celoti utemeljeni (npr. potrebe po naložbah, zunanjih storitvah,	3	
	Predvideni stroški so v veliki meri skladni z načrtom aktivnosti in utemeljeni, manjkajo	2	

<i>opisu operacije v prijavnem obrazcu.</i>	nekatera pojasnila.		
	Predvideni stroški niso dovolj pregledni in ne izkazujejo skladnosti z načrtom aktivnosti, so le navedeni, njihova utemeljitev ni zadostna.	0	
2.5 Finančna učinkovitost	Predvideni stroški so zmerni in potrebni za doseganje načrtovanih učinkov in rezultatov. Vrednost za načrtovano porabo sredstev je primerna. Finančna porazdelitev stroškov med posameznimi partnerji v operaciji je utemeljena/sorazmerna glede na aktivnosti v načrtu.	6	
	Predvideni stroški so potrebni za doseganje načrtovanih učinkov in rezultatov, predvidena vrednost je dosegljiva z deloma nižjimi stroški. Finančna porazdelitev stroškov med posameznimi partnerji v operaciji je delno sorazmerna glede na aktivnosti v načrtu.	3	
	Predvideni stroški niso v celoti potrebni za doseganje načrtovanih učinkov in rezultatov, vrednost za načrtovano porabo sredstev je zelo nizka. Finančna porazdelitev stroškov med posameznimi partnerji v operaciji ni sorazmerna glede na aktivnosti v načrtu.	0	
3. TRAJNOSTNI VIDIKI IN VPLIV NA OBMOČJE LAS		50	
3.1 Vključenost partnerjev	Partnerstvo vključuje 5 partnerjev (prijavitelj + 4 partnerji) ali več	5	
	Partnerstvo vključuje 4 partnerje (prijavitelj + 3 partnerji)	3	
	Partnerstvo vključuje 3 partnerje (prijavitelj + 2 partnerja)	1	
3.2 Teritorialna pokritost <i>Navodilo: operacija se izvaja na območju občin, če v tej občini potekajo aktivnosti, ki vključujejo aktivno sodelovanje prebivalcev/ciljnih skupin, ki živijo/delujejo v tej isti občini (npr. sodelujoči na delavnicah itd.).</i>	Operacija se izvaja na območju vseh 6 občin	6	
	Operacija se izvaja na območju 5 občin	5	
	Operacija se izvaja na območju 4 občin	4	
	Operacija se izvaja na območju 3 občin	3	
	Operacija se izvaja na območju 2 občin	2	
	Operacija se izvaja na območju 1 občine	0	
3.3 Inovativni vidiki operacije za območje LAS <i>Navodilo: upošteva se inovacijo, ki izhaja iz opisa operacije v</i>	Operacija na območje izvajanja prinaša nove rešitve ali pristope, ki predhodno še niso bili uporabljeni.	3	
	Operacija v območju nadgrajuje že poznane rešitve ali pristope.	1	
	Operacija uporablja poznane pristope ali rešitve, ki so se v območju že izvajali.	0	

<p>prijavnem obrazcu. Inovacije lahko vključujejo nove proizvode, nove storitve ali nove načine obravnavanja vprašanj v lokalnem kontekstu, nove načine aktiviranja in uporabe obstoječih virov in sredstev LAS, operacija lahko vključuje nove pristope ali tehnologije.</p>			
<p>3.4 Trajnost rezultatov Navodilo: rezultati so trajni, če se bodo aktivnosti nadaljevale tudi po preteku projekta, kar izhaja iz opisa operacije v prijavnem obrazcu (načrt upravljanja projekta po zaključku operacije).</p>	<p>Iz operacije je razvidno, da bodo učinki in rezultati trajni in se bodo uporabljali po zaključku. Predvidena je tudi finančna in organizacijska trajnost.</p>	6	
	<p>Iz operacije ni v zadostni meri razvidno, da ne gre le za enkratno izvedbo. Organizacijska in finančna trajnost nista zadostno predstavljeni.</p>	1	
<p>3.5 Prenosljivost rezultatov</p>	<p>Učinki in rezultati operacije so prenosljivi na druga območja ali druge ciljne skupine ali koristnike.</p>	3	
	<p>Učinki in rezultati operacije so deloma prenosljivi na druga območja, ciljne skupine ali koristnike.</p>	2	
	<p>Ni razvidno, da bi učinki ali rezultati lahko bili prenosljivi na druga območja, ciljne skupine ali koristnike.</p>	0	
<p>3.6 Ustvarjanje novih delovnih mest</p>	<p>Rezultat operacije bo najmanj eno novo delovno mesto za poln delovni čas ali samozaposlitev/novoustanovljeno podjetje.</p>	10	
	<p>Rezultat operacije bo ohranitev delovnega mesta</p>	10	
	<p>Rezultat operacije bo nova zaposlitev za polovični delovni čas</p>	1	
	<p>Rezultati operacije ne vplivajo na doseganje kazalnikov tematskega področja ustvarjanje delovnih mest</p>	0	
<p>3.7 Vključenost ranljivih skupin in zagotavljanje enakih možnosti/enakosti spolov Navodilo: upošteva se vključenost ranljivih skupin, ki izhaja iz opisa operacije v</p>	<p>Operacija neposredno naslavlja vsaj dve skupini ranljivih skupin in merljivo povečuje njihovo neposredno vključenost v družbo.</p>	6	
	<p>Operacija neposredno naslavlja vsaj eno skupino ranljivih skupin in merljivo povečuje njihovo neposredno vključenost v družbo.</p>	3	
	<p>Operacija posredno omogoča tudi vključitev ranljivih skupin, vendar jim ni prednostno namenjena.</p>	1	

<i>prijavnem obrazcu</i>			
3.8 Nove storitve in programi <i>Navodilo: upošteva se nov produkt/program, ki je opisan v prijavnem obrazcu</i>	Operacija razvija vsaj dva nova produkta, storitvi ali programa, ki temeljijo na lokalnih virih (naravni viri, ljudje, perspektivne dejavnosti..).	5	
	Operacija razvija vsaj en nov produkt, storitev ali program, ki temeljijo na lokalnih virih.	4	
	Operacija nadgrajuje že obstoječ produkt, storitev ali program.	2	
3.9 Vpliv na okolje in ohranjanje narave <i>Navodilo: upošteva se prispevek, ki izhaja iz opisa operacije v prijavnem obrazcu. Operacija ima neposreden prispevek k okoljski trajnosti, če vključuje eno od naslednjih oblik investicij:</i> - investicije, ki prispevajo k zmanjšanju onesnaževanja zraka, zemlje ali vode, - investicije, ki spodbujajo ohranjanje biotske raznovrstnosti, ohranjanje naravne dediščine in kulturne krajine, - investicije, ki prispevajo k zmanjšanju količine odpadkov. <i>Operacija izkazuje posreden prispevek k okoljski trajnosti, če vključuje eno od naslednjih vsebin:</i> -ozaveščanje o okoljski trajnosti, -izdelava študij, - izdelava digitalnih aplikacij	Operacija neposredno vpliva na izboljšanje stanja okolja ali narave (konkretni ukrepi v naravi oz. prostoru).	6	
	Operacija prispeva k izboljšanju stanja okolja ali narave s povečanjem ozaveščanja.	3	
	Operacija ni neposredno vezana na varovanje okolja ali ohranjanje narave, vendar je iz aktivnosti razvidno, da se upoštevajo tudi okoljski vidiki.	1	
SKUPAJ		Max. 100	

16. Finančni načrt, vključno s finančno razdelitvijo po zadevnih skladih iz te uredbe v skladu s finančnim okvirjem

Finančni okvir je bil izračunan skladno z Uredbo o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014-2020 (Uradni list RS; št. 42/15 in 28/16) in predloženimi metodologijami in znaša skupno: 5.030.430,00 EUR. Glavni sklad za LAS Posavje je EKSRP.

Za podporo za tekoče stroške in stroške animacije bo namenjih 17 % celotnega finančnega okvira. Indikativni načrt dinamike črpanja sredstev je bil narejen na predpostavki, da bodo v celotnem obdobju izvajanja SLR na lokalni ravni izvedeni 3 javni pozivi za izbor operacij, glede na dejansko stanje pa tudi več. Pričakujemo, da se bo večina projektov v povprečju izvajala 2 leti, posamezni pa seveda tudi 3 leta.

Deleži skupnega finančnega okvira za podukrep izvajanje operacij v okviru SLR po tematskih področjih:

- Ustvarjanje delovnih mest – 34 %
- Osnovne storitve – 22 %
- Varovanje okolja in ohranjanje narave –23 %
- Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin – 21 %

Ta razdelitev izhaja iz prepoznanih potreb in interesov aktivnih deležnikov, ki so tekom procesa priprave SLR predložili projektne ideje in pobude, in iz analize uspešnosti izvajanja SLR LAS Posavje (iz tega izhajajočih prepoznanih potreb), ki je bila opravljena tekom priprave Poročila o prvem vmesnem vrednotenju SLR LAS Posavje.

Prvotni razdelitvi sredstev smo tako na podlagi dopisa Organa upravljanja Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, št. 33151-9/2015/53, z dne 17. 6. 2019, o dodelitvi dodatnih sredstev EKSRP za izvajanje podukrepa »podpora za izvajanje operacij v okviru SLR, ki ga vodi skupnost« iz naslova rezerve za uspešnost dodali 180.481,76 €, ta dodatna sredstva pa smo na podlagi prej omenjene analize in posledično zaznanih potreb v okolju (Poročilo o vmesnem vrednotenju SLR LAS Posavje) razdelili na tematsko področje Ustvarjanje delovnih mest, ukrep U1 – Podjetniške ideje za nova delovna mesta, in tematsko področje Večja vključenost mladih in žensk in drugih ranljivih skupin, ukrep U8 – Zdrava skupnost.

Na podlagi Obvestila Organa upravljanja za Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo o dodelitvi sredstev sredstev za izvajanje ukrepa Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, št. 33151-9/2015/54 o dodelitvi dodatnih sredstev za izvajanje podukrepa »podpora za izvajanje operacij v okviru SLR, ki ga vodi skupnost« iz naslova rezerve za uspešnost, št. 33151-9/2015/54, z dne 30. 10. 2019, pa smo prvotni razdelitvi sredstev dodali tudi 375.384,82 €, ki smo jih na podlagi analize uspešnosti izvajanja SLR LAS Posavje (Poročilo o vmesnem vrednotenju iz leta 2019) in iz tega izhajajočih prepoznanih potreb LAS Posavje ter na podlagi prednostne naloge Unije 4: povečanje zaposlovanja in ozemeljske kohezije razdelili na tematsko področje Ustvarjanje delovnih mest, in sicer na ukrepa U1 - Podjetniške ideje za nova delovna mesta in U2 – Inovativna partnerstva za rast, na tematsko področje Varstvo okolja in izboljšanje narave, in sicer na ukrep U 7 – Izboljšanje stanja okolja, ter na tematsko področje Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin, in sicer na ukrep U8 – Zdrava skupnost.

Finančni okvir po skladih je bil izračunan na podlagi predpisane metodogije v Uredbi o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014-2020 (Uradni list RS; št. 42/15) in njenih prilogah ter Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014-2020 (Uradni list RS; št. 28/16).

Finančni okvir za ESRR je prikazan v spodnji tabeli:

Podatki o naseljih za izračun finančnega okvira ESRR za LAS Posavje		št. naselij
naselja iz fiksnega dela	somestje Brežice-Krško-Sevnica (upoštevajo se vsa tri navedena urbana območja iz tega somestja)	3
naselja iz variabilnega dela, t.i. druga urbana območja skupaj	Bistrica ob Sotli; Artiče, Bizeljsko, Cerklje ob Krki, Dobova, Globoko, Pišece; Kostanjevica na Krki; Brestanica, Leskovec pri Krškem, Podbočje, Raka, Senovo; Radeče; Blanca, Boštanj, Krmelj, Loka pri Zidanem mostu, Šentjanž	19
Izračun finančnega okvira ESRR		Finačni okvir ESRR
fiksni del	$242.000 + (242.000 \cdot 3 \cdot 0,20 + 242.000 \cdot 0 \cdot 0,30 + 242.000 \cdot 0 \cdot 0,10)$	387.200
variabilni del	$138.000 \cdot 18/19 + (138.000 \cdot 0 \cdot 0,10 + 138.000 \cdot 18 \cdot 0,30)$	875.937
skupaj	fiksni + varibilni del	1.263.137
fin.okvir za PO	ker vključuje območje tudi problemsko območje (območje občine Radeče), se celotni finančni okvir ESRR v skladu z 20. členom Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe poveča za 20 % v sorazmernem deležu, ki ga predstavlja problemsko območje znotraj LAS $138.000 \cdot 1/19 + (138.000 \cdot 0 \cdot 0,10 + 138.000 \cdot 1 \cdot 0,30) \cdot 1,20$	58.396
skupaj fin. okvir ESRR	fiksni + varibilni del + kvota za PO	1.321.533

VIR: lastni izračun po metodologiji, predpisani z Uredbo o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014-2020 (Uradni list RS; št. 42/15 in 28/16) in Pravilnikom MGRT o določitvi dodatnih drugih urbanih območij za potrebe LAS

Pri izračunu finančnega okvira za ESPR: pri določitvi števila zaposlenih smo upoštevali število 11 zaposlenih v letu 2014 (iz podatkov Ajpes za Ribogojstvo Goričar) in doseženih 87 točk pri oceni SLR

Za izračun smo uporabili naslednjo formulo = $a \cdot 0,9 + b + c + d = ((\text{št. preb.} \times 10 \text{ EUR}) + (\text{površina LAS} \times 550 \text{ EUR}) + (\text{kvota iz naslova razvitosti občin})) \cdot 0,9 + (\text{št. zaposlenih oseb v ribištvu} \cdot 5.000) + (\text{število poslovnih subjektov} \cdot 10.000) + (\text{skupno št. točk} \cdot 1.500)$. V spodnji tabeli je prikazan izračun:

VIR: lastni izračun po metodologiji, predpisani z Uredbo o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014-2020 (Uradni list RS; št. 42/15 in 28/16)

Občina	velikost v km ²	št. preb. na dan 01.07.2014	koef. razvitosti občin za leto 2015	št. zaposl. oseb v ribištvu	št. poslovnih subjektov (šifra 03.22 0)	a	b	c	d (87 točk)	finančni okvir ESPR
Bistrica ob Sotli	31,1	1.382	0,59	0	0	108.832,50	0	0		
Brežice	268,1	24.230	1,02	0	0	404.779,50	0	0		
Kostanjevica na Krki	58,3	2.427	0,92	0	0	113.701,50	0	0		
Krško	286,5	25.833	1,16	11	3	423.814,50	55.000	30.000,00		
Radeče	52,00	4.307	0,96	0	0	127.503,00	0	0		
Sevnica	272,2	17.504	1,02	0	2	346.275,00	0	20.000,00		
Posavje	968,20	75.683		11	5	1.524.906,00	55.000,00	50.000,00	130.500,00	1.760.406,00

Pri izračunu finančnega okvira iz EKSRP ni bilo posebnosti, v spodnji tabeli je prikazan izračun:

Občina	velikost v km ²	št. preb. na 01.07.2014	koeficient razvitosti občin za leto 2015	a	b	c	finančni okvir iz EKSRP
1	2	3	4	5 = 3*10	6 = 2*550	7	8 = 5+6+7
Bistrica ob Sotli	31,1	1.382	0,59	13.820,00	17.105,00	90.000,00	120.925,00
Brežice	268,1	24.230	1,02	242.300,00	147.455,00	60.000,00	449.755,00
Kostanjevica na Krki	58,3	2.427	0,92	24.270,00	32.065,00	70.000,00	126.335,00
Krško	286,5	25.833	1,16	258.330,00	157.575,00	55.000,00	470.905,00
Radeče	52,00	4.307	0,96	43.070,00	28.600,00	70.000,00	141.670,00
Sevnica	272,2	17.504	1,02	175.040,00	149.710,00	60.000,00	384.750,00
skupaj	968,2	75.683		756.830,00	532.510,00	405.000,00	1.694.340,00
PO (za Radeče) 15 % od skupne kvote EKSRP							254.151,00
skupaj s PO							1.948.491,00

VIR: lastni izračun po metodologiji, predpisani z Uredbo o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014-2020 (Uradni list RS; št. 42/15 in 28/16)

Sredstva za projekte sodelovanja LAS so bila načrtovana v tem trenutku le za projekt sodelovanja iz naslova ESPR. V trenutku oddaje SLR še ni bilo mogoče natančno definirati vseh skupnih interesov. V kolikor bodo prepoznane nove možnosti in interesi sodelovanja, se bodo sredstva prerazporedila in drugih podukrepov.

- Razdelitev sredstev po posameznem skladu

Prvotni razdelitvi sredstev smo na podlagi dopisa Organa upravljanja Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, št. 33151-9/2015/53, z dne 17. 6. 2019, o dodelitvi dodatnih sredstev EKSRP za izvajanje podukrepa »podpora za izvajanje operacij v okviru SLR, ki ga vodi skupnost« iz naslova rezerve za uspešnost dodali 180.481,76 €, ta dodatna sredstva iz naslova rezerve za uspešnost pa smo na podlagi analize uspešnosti izvajanja SLR LAS Posavje (Poročilo o vmesnem vrednotenju iz leta 2019) in iz tega izhajajočih prepoznanih potreb LAS Posavje razdelili na tematsko področje Ustvarjanje delovnih mest, ukrep U1 – Podjetniške ideje za nova delovna mesta, in tematsko področje Večja vključenost mladih in žensk in drugih ranljivih skupin, ukrep U8 – Zdrava skupnost.

Na podlagi Obvestila Organa upravljanja za Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo o dodelitvi dodatnih sredstev za izvajanje podukrepa »podpora za izvajanje operacij v okviru SLR, ki ga vodi skupnost« iz naslova rezerve za uspešnost, št. 33151-9/2015/54, z dne 30. 10. 2019, dodali 375.384,82 €, ki smo jih na podlagi analize uspešnosti izvajanja SLR LAS Posavje (Poročilo o vmesnem vrednotenju iz leta 2019) in iz tega izhajajočih prepoznanih potreb LAS Posavje ter na podlagi prednostne naloge Unije 4: povečanje zaposlovanja in ozemeljske kohezije razdelili na tematsko področje Ustvarjanje delovnih mest, in sicer na ukrepa U1 - Podjetniške ideje za nova delovna mesta in U2 – Inovativna partnerstva za rast, na tematsko področje Varstvo okolja in izboljšanje narave, in sicer na ukrep U 7 – Izboljšanje stanja okolja, ter na tematsko področje Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin, in sicer na ukrep U8 – Zdrava skupnost.

Podukrep	Sklad	(EU + SLO) (v EUR)	(v %)
Pripravljalna podpora	EKSRP	7.746,81	0,138675237
	ESPR	6.999,03	0,125289266
	ESRR	5.254,16	0,094054441
Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost	EKSRP		22,72440823
		1.269.452,84	
	ESPR		37,58237698
		2.099.463,04	
	ESRR		23,56263799
		1.316.278,84	
Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine	EKSRP	0	0
	ESPR	29.328,75	0,525012405
	ESRR	0	0
Podpora za tekoče stroške in stroške animacije	EKSRP		15,24754545
		851.773,11	
	ESPR	0	0
	ESRR	0	0
Skupaj		5.586.296,58	100

	EKSRP (EU + SLO) (v EUR)	ESRR (EU + SLO) (v EUR)	ESPR (EU + SLO) (v EUR)	Skupaj (v EUR)
Prispevek sklada	2.128.972,76	1.321.533,00	2.135.790,82	5.586.296,58
Lastna soudeležba	532.243,19	330.382,65	376.904,26€	1.239.530,10
Skupaj (v EUR)	2.661.215,95	1.651.915,65	2.512.695,08	6.825.826,68

- Načrtovana dinamika črpanja sredstev za posamezne podukrepe po letih

Podukre p	Skla d (EU + SLO)	201 6	201 7	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnos t	EKS RP			0	62.695,38	445.738,92	335.738,64	161.059,13	264.220,77
	ESR R			162.002,72	433.937,70	282.990,29	139.729,98	198.828,20	98789,95
	ESPR			71.100,80	101.152,55	547.630,62	600.000,00	527.692,33	251.886,74
Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovnja lokalne akcijske skupine	EKS RP								
	ESR R								
	ESPR				7.724,36	21.604,39			
Podpora za tekoče	EKS RP			93.466,85	141.261,92	154.261,08	154.261,08	154.261,09	154.261,09

stroške in stroške animacij e									
	ESR R								
	ESP R								
Skupaj									

- Načrtovana razdelitev sredstev po posameznih tematskih področjih ukrepanja

Tematsko področje	Sklad (EU + SLO)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ustvarjanje delovnih mest	EKSR P					101.821,11	75.840,51	74.156,43	186.365,41
	ESRR				122.738,70	114.836,37	112.598,51	80.778,30	49.394,98
	ESPR					50.000,00	200.000,00	250.000,00	184.614,79
Razvoj osnovnih storitev	EKSR P				62.695,38	182.326,47		15.801,06	
	ESPR			71.100,80	101.152,55	371.100,80	185.825,90	57.164,29	
Varstvo okolja in ohranjanje narave	EKSR P					93.126,48	137.963,73	25.000,00	31.307,30
	ESRR			139.899,08	217.933,75			95.333,07	49.394,97
	ESPR					50.289,04	114.174,10	120.528,04	5.536,86
Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin	EKSR P					68.464,86	121.934,40	46.101,64	46.548,06
	ESRR			22.103,64	93.265,25	168.153,92	27.131,47	22.716,83	
	ESPR					76.240,78	100.000,00	100.000,00	61.735,09
Skupaj				233.103,52	597.785,63	1.276.359,83	1.075.468,62	887.579,65	614.897,46

- Stopnja sofinanciranja po posameznih podukrepih

Podukrep	EKSRP (v %)	ESRR (v %)	ESPR (v %)
Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost	75 ali 85	80	50-100

Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine	85	80	85
Podpora za tekoče stroške in stroške animacije	100	0	0

17. Priloge

1. Seznam članov LAS;
2. Pogodba o ustanovitvi LAS;
3. Osnutek javnega poziva za izbor operacij iz naslova podukrepa »Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost«;
4. Pogodba z vodilnim partnerjem LAS;
5. Indikativna lista operacij sodelovanja LAS, ki bodo sofinancirane s sredstvi ESRR in
6. Elektronska verzija SLR.